โครงการอบรมหลักสูตรการส่งเสริมวินัย
และจริยธรรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้
เรื่อง “จรรยาบรรณ วินัย และกฎหมาย เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน”

วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๒

ณ โรงแรมทีคการ์เด้น สปา รีสอร์ท อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

โดย

นายราชัย อัศเวศน์

ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษด้านกฎหมาย มทร.อีสาน

“หลักราชการ” พระราชนิพนธ์ของรัชกาลที่ ๖

(PRINCIPLES OF THE GOVERNMENT OFFICIALS: HIS MAJESTY KING VAJIRAVUDH)

ขอบคุณข้อมูลจาก ทำเนียบรัฐบาลไทย

เป็นหลักคุณธรรมและจริยธรรมในวิชาชีพข้าราชการที่สำคัญยิ่งสำหรับข้าราชการพึงยึดถือเป็นแนวทางประพฤติปฏิบัติราชการ ๑๐ ประการ มีใจความสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ความสามารถ หมายถึง ความชำนาญในการปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ให้เป็นผลสำเร็จได้ดียิ่งกว่าผู้มีโอกาสเท่า ๆ กัน

๒. ความเพียร หมายถึง ความกล้าหาญไม่ย่อท้อต่อความลำบาก และบากบั่นเพื่อจะข้ามความขัดข้องให้จงได้ โดยใช้ความวิริยภาพมิได้ลดหย่อน

“หลักราชการ” พระราชนิพนธ์ของรัชกาลที่ ๖ (ต่อ)

๓. ความมีไหวพริบ หมายถึง รู้จักสังเกตเห็นโดยไม่มีใครมาเตือนว่าเมื่อมีเหตุเช่นนั้นจะต้องปฏิบัติการอย่างนั้น เพื่อให้บังเกิดผลดีที่สุดแก่กิจการทั่วไปและรีบทำการอันเห็นควรนั้นโดยฉับพลัน

๔. ความรู้เท่าถึงการ หมายถึง รู้จักปฏิบัติอย่างไรให้เหมาะสมแก่เวลา สมเหตุสมผลและเป็นประโยชน์ที่สุด

๕. ความซื่อตรงต่อหน้าที่ หมายถึง ตั้งใจกระทำกิจการซึ่งได้รับมอบหมายให้เป็นหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต

๖. ความซื่อตรงต่อคนทั่วไป หมายถึง ให้ประพฤติซื่อตรงต่อคนทั่วไป รักษาตนให้เป็นคนที่เขาทั้งหลายจะเชื่อถือ

“หลักราชการ” พระราชนิพนธ์ของรัชกาลที่ ๖ (ต่อ)

๗. ความรู้จักนิสัยคน หมายถึง สำหรับผู้ที่รู้จักมีหน้าที่ติดต่อกับผู้อื่น ไม่ว่าจะผู้ใหญ่หรือผู้น้อย

๘. ความรู้จักผ่อนผัน หมายถึง ต้องเป็นผู้ที่รู้จักผ่อนสั้นผ่อนยาวว่าเมื่อใดควรตัดขาด และเมื่อใดควรโอนอ่อน หรือผ่อนผันกันได้ มิใช่แต่จะยึดถือหลักเกณฑ์หรือระเบียบอย่างเดียวซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสีย ควรยืดหยุ่นได้

๙. ความมีหลักฐาน ข้อนี้ประกอบด้วยหลักสำคัญ ๓ ประการ คือ มีบ้านอยู่เป็นที่เป็นทาง มีครอบครัวอันมั่นคง และตั้งตนไว้ในที่ชอบ

๑๐. ความจงรักภักดี หมายความว่า ยอมเสียสละเพื่อประโยชน์แห่งชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

ข้าราชการและพนักงานที่ดี

๑.สนองงานรัฐ

๒.เคร่งครัดหน้าที่

๓.สำนึกดีต่อประชาฯ

๔.รักษาเกียรติประวัติ

๕.ปฏิบัติอย่างซื่อตรง

๖.ไม่หลงในอบาย

๗.ละอายความฉ้อฉล

๘.อดทนต่ออุปสรรค

๙.มีความรักในอาชีพ

ที่มา : วัดกู่คำพระ จ.ร้อยเอ็ด

ภาษิตกฎหมาย

~ วิลเลียม เอวาร์ต แกล็ดสโตน ~

(รัฐบุรุษอังกฤษ) กล่าวไว้ว่า

“Justice delayed is justice denied.

ความยุติธรรมที่ล่าช้า..ก็คือความอยุติธรรม..”

หากกฎหมายที่ใช้เยียวยาแก่ผู้ที่ต้องทนทุกข์กับความเสียหายนั้น เป็นไปอย่างล่าช้า ไม่ทันกาลหรือล้าสมัย ก็ไม่ต่างอะไรกับการไม่ได้เยียวยานั่นเอง..

ความยุติธรรม

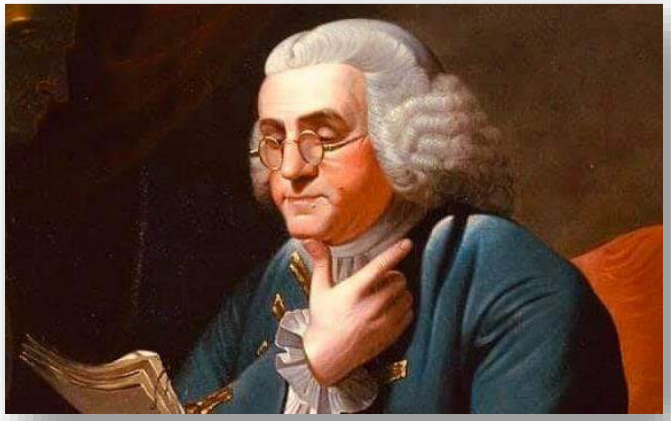

เบนจามิน แฟรงคลิน

“ความยุติธรรม จะไม่ถูกนำมาใช้
จนกว่าผู้ที่ไม่ได้รับผลกระทบกระเทือนเหล่านั้น
จะได้รับการถูกกระทำอย่างเช่นผู้ถูกกระทำคนอื่นๆ”

หัวข้อการบรรยาย

๑. บทความเกี่ยวกับจรรยาบรรณ
๒. จรรยาบรรณ และจรรยาวิชาชีพวิจัย
๓. ประเภทของกฎหมาย และกฎหมายที่ใช้ในการปฏิบัติงาน
๔. การลา การลงชื่อปฏิบัติงาน
๕. การบริหารงานตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
๖. ความรับผิดชอบด้านวินัย
๗. ข้อควรระมัดระวัง

๑. จรรยาบรรณ

“...การงานทุกอย่างทุกอาชีพย่อมจะมีจรรยาบรรณของตนเอง จรรยาบรรณนั้น จะบัญญัติเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ตาม แต่เป็นสิ่งยึดถือกันว่าเป็นความดีงาม ที่คนในอาชีพนั้นพึงประพฤติปฏิบัติ หากผู้ใดล่วงละเมิดก็อาจเกิดความเสียหายทั้งแก่บุคคล หมู่คณะ และส่วนรวมได้...”

พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร มหาวิทยาลัยมหิดล วันที่ ๙ กรกฎาคม ๒๕๔๐

ความหมายจรรยาบรรณ

ตามพจนานุกรม

ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงานแต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษา และส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะของสมาชิก อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษร หรือไม่ก็ได้

ผลของการฝ่าฝืนจรรยาบรรณ

ถูกลงโทษตามฐานความผิดที่มหาวิทยาลัยกำหนด

คุณธรรม (Virtue)

๑. คุณงามความดีที่เป็นธรรมชาติ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

๒. สภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจ

๓. ความดีที่เป็นธรรมชาติที่เกิดในจิตใจของคนที่เป็นคุณสมบัติอันดีงาม

๔. สิ่งที่มีคุณค่า มีประโยชน์ เป็นความดีงาม เป็นมโนธรรม เป็นเครื่องประคับประคองใจให้เกลียดความชั่ว กลัวบาป ใฝ่ความดี เป็นเครื่องกระตุ้นผลักดันให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบ เกิดจิตสำนึกที่ดีมีความสงบเย็นภายใน เป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังโดยเฉพาะเพื่อให้เกิดขึ้นและเหมาะสมกับความต้องการในสังคมไทย (อ้างถึงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี)

จริยธรรม (Ethics)

๑. ความประพฤติที่เป็นธรรมชาติ เกิดจากคุณธรรมในตัวเอง ซึ่งก็คือ ข้อควรประพฤติปฏิบัติ หรือกริยาที่ควรประพฤติที่สอดคล้องกับหลักธรรมชาติ หรือความถูกต้องดีงาม

๒. การกระทำทั้งกาย วาจา ใจ อันเป็นพฤติกรรมที่คนดีควรกระทำอยู่เสมอ

๓. สิ่งที่มีอยู่แล้วในตัวมนุษย์ โดยธรรมชาติ ซึ่งจะต้องพัฒนาขึ้นโดยอาศัยกฎเกณฑ์ความประพฤติที่มนุษย์ควรประพฤติที่ได้จากหลักการทางศีลธรรม หลักปรัชญา วัฒนธรรม กฎหมาย หรือจารีตประเพณี เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคม

นอกจากนั้น จริยธรรมยังใช้เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจเลือกความประพฤติ/การกระทำที่ถูกต้องเหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ด้วย ซึ่งเมื่อสังคมสลับซับซ้อนขึ้นมีการแบ่งหน้าที่กันออกเป็นหน้าที่ต่างๆ จึงมีการกำหนดเรียกว่า “จรรยาวิชาชีพ(Codes of Conduct)”ขึ้นเพื่อใช้เป็นหลักปฏิบัติของคนในอาชีพนั้น ๆ

๔. กรอบหรือแนวทางอันดีงามที่พึงปฏิบัติ ซึ่งกำหนดไว้สำหรับสังคม เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยงดงาม ความสงบร่มเย็นเป็นสุข ความรักสามัคคี ความอบอุ่นมั่นคงและปลอดภัยในการดำรงชีวิต (อ้างถึงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี)

จรรยาบรรณ (Professional Ethics / จรรยาวิชาชีพ (Codes of Conduct)

เป็นหลักความประพฤติ เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจให้มีคุณธรรมและจริยธรรมของบุคคลในแต่ละกลุ่มวิชาชีพซึ่งเรียกว่า “จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ (Professional code of ethics” เมื่อประพฤติแล้วจะช่วยรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง ทั้งของวิชาชีพและฐานะของสมาชิกทำให้ได้รับความเชื่อถือจากสังคม

ศีลธรรม (Moral)

กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ ตลอดจนหลักปฏิบัติทางศาสนาที่บุคคลพึงปฏิบัติ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ประกอบด้วยคุณธรรม หลักความประพฤติที่ดีที่ชอบสำหรับบุคคลพึงปฏิบัติ หรือธรรมในระดับศีล หรือกรอบปฏิบัติที่ดี เกี่ยวกับความรู้สึกรับผิดชอบเกี่ยวกับจิตใจ

มโนธรรม (Conscience)

ความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ความรู้สึกว่าอะไรควรทำไม่ควรทำ นักจริยศาสตร์เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีมโนธรรม เนื่องจากบางขณะเราจะเกิดความรู้สึกขัดแย้งในใจระหว่างความรู้สึกต้องการสิ่งหนึ่ง และรู้ว่าควรทำอีกสิ่งหนึ่ง เช่น ต้องการไปดูภาพยนต์กับเพื่อน แต่ก็รู้ว่าควรอยู่เป็นเพื่อนคุณแม่ซึ่งไม่ค่อยสบาย เป็นต้น

มาตรฐานทางคุณธรรมธรรมและจริยธรรม (Virtue and Ethical Standard)

สิ่งที่ต้องถือเอาเป็นหลักเทียบทางสภาพคุณงามความดีทั้งที่อยู่ในจิตใจ และที่แสดงออกทางกิริยาที่ควรประพฤติปฏิบัติที่คนในสังคม องค์กร หรือส่วนราชการได้ยอมรับนับถือกันมานาน หรือได้กำหนดร่วมกันขึ้นมาใหม่ และประพฤติปฏิบัติร่วมกัน ยอมรับร่วมกันว่า ข้อประพฤติอะไรเป็นสิ่งดี, อะไรเป็นสิ่งชั่ว, อะไรถูก, อะไรผิด, อะไรควรทำ และอะไรไม่ควรทำ

บทสรุป

คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ เป็นเรื่องเดียวกัน เพราะหมายถึง การนำจริยธรรมหรือความประพฤติที่เหมาะสมสำหรับบุคคลที่อยู่ในอาชีพใดอาชีพหนึ่ง/หมู่/คณะ (องค์กร) มาประมวลเข้าไว้ด้วยกัน เพื่อให้บุคคลในกลุ่มอาชีพ/หมู่/คณะ(องค์กร) เดียวกันได้ปฏิบัติตาม เพื่อเป็นการสร้างพฤติกรรมที่พึงประสงค์สำหรับผู้ที่อยู่ในกลุ่มอาชีพ/หมู่/คณะ(องค์กร) นั้น ๆ

ข้อเปรียบเทียบระหว่างกฎหมายกับจรรยาบรรณ

๑. กฎหมายเป็นการควบคุมภายนอกแต่จรรยาบรรณเป็นการควบคุมภายใน

๒. กฎหมายเป็นข้อบังคับของรัฐแต่จรรยาบรรณเป็นการสมัครใจทำเองด้วยจิตสำนึกและความภาคภูมิใจในการกระทำที่ถูกต้อง

๓. กฎหมายเป็นข้อบังคับขั้นต่ำของสังคมแต่จรรยาบรรณเป็นอุดมคติที่สูงกว่ามาตรฐาน

๔. กฎหมายเป็นสิ่งที่ต้องมีเจ้าหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามสภาพบังคับแต่จรรยาบรรณไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการ

๕. กฎหมายเป็นสิ่งที่คิดขึ้นได้ภายหลังการกระทำผิดแต่จรรยาบรรณเป็นสิ่งที่คิดขึ้นเพื่อป้องกันการกระทำผิด

ประโยชน์ของจรรยาบรรณ

๑. ก่อให้เกิดความเชื่อถือ (Credit)

๒. ก่อให้เกิดการทุ่มเท (Devotion) ของคนทำงานอันนำมาซึ่งประสิทธิภาพการบริหารธุรกิจ

๓. ก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี (Good Image) และเป็นการสร้างความภักดีแก่ผู้บริโภค

๔. ก่อให้เกิดการทำงานอย่างมีความสุข เมื่อทุกฝ่ายต่างมีจรรยาบรรณอันดีต่อกันย่อมเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี

อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินเกี่ยวกับจริยธรรม

มาตรฐานทางจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภท ให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมที่กำหนด

มาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่งจะต้องมีกลไกและระบบในการดำเนินงานเพื่อให้การบังคับใช้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งกำหนดขั้นตอนการลงโทษตามความร้ายแรงแห่งการกระทำ

การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดทางวินัย ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรายงานต่อรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือสภาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องแล้วแต่กรณี และหากเป็นการกระทำผิดร่ายแรงให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติพิจารณาดำเนินการโดยให้ถือเป็นเหตุที่จะถูกถอดถอนจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๗๐

การพิจารณา สรรหา กลั่นกรอง หรือแต่งตั้งบุคคลใด เข้าสู่ตำแหน่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจรัฐ รวมทั้งการโยกย้าย การเลื่อนตำแหน่ง การเลื่อนเงินเดือน และการลงโทษบุคคลนั้น จะต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรมและคำนึงถึงพฤติกรรมทางจริยธรรมของบุคคลดังกล่าวด้วย (ม. ๒๗๙ รธน. ๒๕๕๐)

อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินเกี่ยวกับจริยธรรม (ต่อ)

๑. เสนอแนะหรือให้คำแนะนำในการจัดทำหรือปรับปรุงประมวลจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

๒. ส่งเสริมให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีจิตสำนึกในด้านจริยธรรม

๓. รายงานการกระทำที่มีการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรมเพื่อให้ผู้ที่รับผิดชอบในการบังคับการให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรม

๔. ในกรณีที่การฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมมีลักษณะร้ายแรง หรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการดำเนินการของผู้รับผิดชอบจะไม่เป็นไปด้วยความเป็นธรรม ผู้ตรวจการแผ่นดินจะไต่สวนและเปิดเผยผลการไต่สวนต่อสาธารณะก็ได้ (ม. ๒๘๐ รธน. ๒๕๕๐)

มาตรฐานจรรยาบรรณอันเป็นค่านิยมหลัก

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้กำหนดมาตรฐานจรรยาบรรณอันเป็นค่านิยมหลักเพื่อให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ละประเภทยึดถือปฏิบัติ ดังนี้

๑.การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม

๒.การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ และรับผิดชอบ

๓.การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตนและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

๔.การยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม และถูกกฎหมาย

มาตรฐานจรรยาบรรณอันเป็นค่านิยมหลัก (ต่อ)

๕.การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ

๖.การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง และไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง

๗.การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐาน มีคุณภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้

๘.การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๙.การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพของตนและของหน่วยงานตนเอง

การกำหนดมาตรฐานจรรยาบรรณ

ม. ๑๔ ก.พ.อ. มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

.....

(๙) กำหนดมาตรฐานของจรรยาบรรณที่พึงมีในสถาบันอุดมศึกษา

.....

มาตรฐานจรรยาบรรณในสถาบันอุดมศึกษา

ต้องคลอบคลุมบุคลากรทุกประเภทตำแหน่งในสถาบันอุดมศึกษา โดยคำนึงถึง

๑. ลักษณะงาน

๒. ลักษณะวิชาชีพ

๓. ลักษณะวิชาการ

จรรยาบรรณของข้าราชการ ก.พ.อ. (ม.๔๕)

๑. ต้องปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด

๒. การกำหนดจรรยาบรรณให้รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของข้าราชการ

๓. การประพฤติผิดจรรยาบรรณจะกำหนดว่าเป็นความผิดวินัยหรือเป็นความผิดวินัยร้ายแรงก็ได้

๔. การประพฤติผิดจรรยาบรรณที่เป็นความผิดวินัยหรือความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ดำเนินการทางวินัย

๕. การประพฤติผิดจรรยาบรรณที่ไม่เป็นความผิดวินัย ให้ตักเตือน สั่งให้ดำเนินการให้ถูกต้อง หรือทำทัณฑ์บน

จรรยาบรรณของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ว่าด้วยจรรยาบรรณและกระบวนการดำเนินการทางจรรยาบรรณแก่ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ *และข้อ ๕ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ว่าด้วยจรรยาบรรณและกระบวนการดำเนินการทางจรรยาบรรณแก่พนักงานมหาวิทยาลัย* พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๒ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ กำหนดว่า *“ให้นำข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ว่าด้วยจรรยาบรรณและกระบวนการดำเนินการทางจรรยาบรรณแก่ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๐ มาใช้บังคับแก่พนักงานมหาวิทยาลัยโดยอนุโลม”*

จรรยาบรรณของบุคลากรมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย (ต่อ)

ข้อบังคับดังกล่าวกำหนดไว้โดยมีเนื้อหาครอบคลุมถึง

๑. จรรยาบรรณต่อตนเอง วิชาชีพ และการปฏิบัติงาน (ข้อ ๖)

๒. จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน (ข้อ ๗)

๓. จรรยาบรรณต่อผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน (ข้อ ๘)

๔. จรรยาบรรณต่อนักศึกษา ผู้รับบริการ ประชาชน และสังคม (ข้อ ๙)

๕. จรรยาบรรณสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่สอน (ข้อ ๑๐)

การรักษาการ (ข้อ ๕)

ข้อ ๕. ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้ และมีอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการตีความในข้อบังคับนี้

จรรยาบรรณต่อตนเอง วิชาชีพ และการปฏิบัติงาน (ข้อ ๖)

ข้อ ๖. ข้าราชการพลเรือนพึงมีจรรยาบรรณต่อตนเอง วิชาชีพ และการปฏิบัติงาน ดังนี้

(๑) พึงเป็นผู้มีศีลธรรมอันดี และประพฤติตนให้เหมาะสมกับการเป็นข้าราชการพลเรือน

(๒) พึงใช้วิชาชีพในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์และไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ในกรณีที่วิชาชีพใดมีจรรยาวิชาชีพกำหนดไว้ ก็พึงปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพนั้นด้วย

(๓) พึงมีทัศนคติที่ดี และพัฒนาตนเองให้มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถและทักษะในการทำงานเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่มีประสิทธิภาพประสิทธิผลยิ่งขึ้น

(๔) พึงละเว้นจากการนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน

จรรยาบรรณต่อหน่วยงาน (ข้อ ๗)

ข้อ ๗. ข้าราชการพลเรือนพึงมีจรรยาบรรณต่อหน่วยงานดังนี้

(๑) พึงปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริต เสมอภาค และปราศจากอคติ

(๒) พึงปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ รอบคอบ รวดเร็ว ขยันหมั่นเพียร ถูกต้องสมเหตุสมผล โดยคำนึงถึงประโยชน์ของมหาวิทยาลัยเป็นสำคัญ

(๓) พึงประพฤติตนเป็นผู้ตรงต่อเวลา และใช้เวลาในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยอย่างเต็มที่

(๔) พึงดูแลรักษาและใช้ทรัพย์สินของมหาวิทยาลัยอย่างประหยัด คุ้มค่า โดยระมัดระวังมิให้เสียหายหรือสิ้นเปลืองเยี่ยงวิญญูชนจะพึงปฏิบัติต่อทรัพย์สินของตนเอง

จรรยาบรรณต่อผู้บังคับบัญชา ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน (ข้อ ๘)

ข้อ ๘. ข้าราชการพลเรือนพึงมีจรรยาบรรณต่อผู้บังคับบัญชา ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน ดังนี้

(๑) พึงมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน การให้ความร่วมมือช่วยเหลือกลุ่มงานของตนทั้งในด้านการให้ความคิดเห็น การช่วยทำงานและการแก้ปัญหาร่วมกันรวมทั้งการเสนอแนะในสิ่งที่เห็นว่าจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาในความรับผิดชอบด้วย

(๒) ข้าราชการพลเรือนซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชา พึงดูแลเอาใจใส่ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ทั้งในด้านการปฏิบัติงาน ขวัญกำลังใจ สวัสดิการ และยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนปกครองผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาด้วยหลักการและเหตุผลที่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

จรรยาบรรณต่อผู้บังคับบัญชา ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา และผู้ร่วมงาน (ต่อ)

(๓) พึงช่วยเหลือเกื้อกูลกันในทางที่ชอบ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสามัคคี ร่วมแรงใจในบรรดาผู้ร่วมงานในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

(๔) พึงปฏิบัติต่อผู้ร่วมงานตลอดจนผู้เกี่ยวข้องด้วยความสุภาพ มีน้ำใจ และมนุษยสัมพันธ์อันดี

(๕) พึงมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กรและผู้ปฏิบัติงานร่วมกันในมหาวิทยาลัย การแสดงความคิดเห็นใด ๆ พึงหลีกเลี่ยงอคติหรือใส่ความอันอาจทำให้ผู้อื่น ได้รับความเสื่อมเสีย เว้นแต่เป็นการแสดงคามคิดเห็นโดยสุจริตอันเป็นวิสัยของวิญญูชนย่อมกระทำ

จรรยาบรรณต่อนักศึกษา ผู้รับบริการ ประชาชน และสังคม (ข้อ ๙)

ข้อ ๙. ข้าราชการพลเรือนพึงมีจรรยาบรรณต่อนักศึกษา ผู้รับบริการ ประชาชน และสังคม ดังนี้

(๑) พึงให้บริการผู้รับบริการอย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความเป็นธรรม เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ และใช้กิริยาวาจาสุภาพอ่อนโยน เมื่อเห็นว่าเรื่องใดไม่สามารถปฏิบัติได้ หรือไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตนจะต้องปฏิบัติ ควรชี้แจงเหตุผลหรือแนะนำให้ติดต่อยังหน่วยงานหรือบุคคลซึ่งตนทราบว่ามีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ต่อไป

(๒) พึงปฏิบัติตนให้เป็นที่เชื่อถือของบุคคลทั่วไป

(๓) พึงละเว้นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อันใดซึ่งมีมูลค่าเกินปกติวิสัยที่วิญญูชนจะให้กันโดยเสน่หาจากผู้มาติดต่องาน หรือผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่นั้น หากได้รับไว้แล้วและทราบภายหลังว่าทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่รับไว้มีมูลค่าเกินปกติวิสัยก็ให้รายงานผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็ว เพื่อดำเนินการตามสมควรแก่กรณี

(๔) ต้องไม่นำหรือยอมให้นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในทางทุจริตหรือเป็นภัยต่อสังคมหรือมนุษยชาติ

จรรยาบรรณสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่สอน (ข้อ ๑๐)

ข้อ ๑๐. ข้าราชการพลเรือนผู้ปฏิบัติหน้าที่สอน นอกจากต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณในข้อ ๖ ถึงข้อ ๙ แล้ว ยังต้องมีจรรยาบรรณอื่นอีก ดังนี้

(๑) มีจริยธรรมและจรรยาบรรณทางวิชาการตามที่ ก.พ.อ. กำหนด

(๒) อุทิศเวลาและเสียสละให้กับงานสอนด้วยความรับผิดชอบ

(๓) สั่งสอน สร้างเสริมความรู้ที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ เป็นแบบอย่างทั้งทางวิชาการและจริยธรรมแก่ศิษย์ รวมถึงให้ความรัก ความเมตตาเอื้ออาทรต่อศิษย์ด้วยความเสมอภาค

(๔) พัฒนาตนเองทางด้านวิชาการและวิชาชีพให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง

จรรยาบรรณสำหรับผู้ปฏิบัติหน้าที่สอน (ต่อ)

(๕) ไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางสติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์

(๖) ไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่และไม่ใช้ให้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตน โดยมิชอบ

(๗) ไม่มีพฤติกรรมในลักษณะชู้สาวต่อศิษย์ หรือประพฤติผิดศีลธรรมต่อเนื้อตัวร่างกายของศิษย์

(๘) รักษาความลับของศิษย์ ไม่พึงเปิดเผยความลับใด ๆ ของศิษย์อันอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อศิษย์

(๙) ปฏิบัติตามระเบียบ ประกาศ และข้อบังคับของมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยเคร่งครัด เว้นแต่จะมีเหตุสุดวิสัยหรือมีความจำเป็นอย่างอื่นอันไม่อาจปฏิบัติได้

จรรยาบรรณที่เป็นความผิดวินัย (ข้อ ๑๑)

ข้อ ๑๑. การประพฤติผิดจรรยาบรรณในข้อ ๖(๒) *“พึงใช้วิชาชีพในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ และไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ในกรณีที่วิชาชีพใดมีจรรยาวิชาชีพกำหนดไว้ ก็พึงปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพนั้นด้วย”* และ (๔) *“พึงละเว้นจากการนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน”* ข้อ ๑๐ (๖) *“ไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่และไม่ใช้ให้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตน โดยมิชอบ”* (๗) *“ไม่มีพฤติกรรมในลักษณะชู้สาวต่อศิษย์ หรือประพฤติผิดศีลธรรมต่อเนื้อตัวร่างกายของศิษย์”* และ (๘) “รักษาความลับของศิษย์ ไม่พึงเปิดเผยความลับใด ๆ ของศิษย์อันอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อศิษย์” ให้ถือเป็นการประพฤติที่เป็นความผิดวินัยด้วย

การกระทำผิดจรรยาบรรณอย่างร้ายแรง (ข้อ ๑๒)

ข้อ ๑๒. ข้าราชการพลเรือนผู้ใดประพฤติผิดจรรยาบรรณที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ และพฤติการณ์แห่งการกระทำผิดจรรยาบรรณดังกล่าวเป็นการกระทำผิดวินัยหรือผิดวินัยอย่างร้ายแรง ให้ดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการพลเรือนผู้นั้น ตามพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

การกระทำผิดจรรยาบรรณซึ่งไม่ผิดวินัย (ข้อ ๑๒)

ข้อ ๑๒. วรรค ๒

ในกรณีที่การประพฤติผิดจรรยาบรรณตามวรรคหนึ่งมิได้มีลักษณะเป็นความผิดวินัย ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการตักเตือน สั่งให้ดำเนินการให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด หรือทำทัณฑ์บน แล้วแต่กรณี ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในหมวดนี้

การกระทำที่ถือว่าผิดจรรยาบรรณ (ข้อ ๑๓ และ ๑๕)

ข้อ ๑๓ ข้าราชการพลเรือนผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำตักเตือน ดำเนินการให้ถูกต้อง หรือฝ่าฝืนทัณฑ์บน ให้ถือว่าเป็นการกระทำผิดวินัย

ข้อ ๑๕ วรรค ๓

ผู้บังคับบัญชาจะลงโทษทางจรรยาบรรณอย่างเดียวหรือหลายอย่างรวมกันก็ได้ตามความเหมาะสม หากปรากฏว่าข้าราชการพลเรือนผู้ใดประพฤติผิดจรรยาบรรณในเรื่องเดิมที่เคยถูกลงโทษมาแล้ว ให้ถือว่าการประพฤติผิดจรรยาบรรณนั้น เป็นความผิดวินัย

จรรยาบรรณที่ไม่ถือเป็นความผิดวินัย (ข้อ ๑๔)

ข้อ ๑๔. เมื่อปรากฏว่าข้าราชการพลเรือนผู้ใดประพฤติผิดจรรยาบรรณที่ไม่เป็นความผิดวินัย ให้ดำเนินการ

(๑) ให้ผู้บังคับบัญชาแจ้งข้อเท็จจริงแก่ข้าราชการพลเรือนที่ถูกกล่าวหาว่าประพฤติผิดจรรยาบรรณทราบ เพื่อให้โอกาสข้าราชการพลเรือนผู้นั้นได้โต้แย้งและแสดงพยานหลักฐานประกอบในการนี้ ให้ผู้บังคับบัญชามีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงนอกเหนือจกพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องได้ตามความเหมาะสม โดยให้คำนึงถึงความเป็นธรรมแก่ข้าราชการพลเรือนผู้นั้นด้วย

(๒) หากข้าราชการพลเรือนที่ถูกกล่าวหายอมรับว่าได้ประพฤติผิดจรรยาบรรณดังที่ถูกกล่าวหา ให้ผู้บังคับบัญชาดำเนินการสั่งลงโทษทางจรรยาบรรณตามข้อ ๑๕

ตัวอย่าง
มาตรฐานจรรยาบรรณ

ราชัย อัศเวศน์

ตัวอย่างมาตรฐานจรรยาบรรณ ๑

นาย ก. ข้าราชการตำแหน่งอาจารย์ มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมกับนักศึกษาหลายประการ

๑. *ใช้คำพูดไม่สุภาพ/รุนแรงในขณะที่สอนนักศึกษา*

พฤติการณ์ถือว่าถือเป็นความผิดจรรยาบรรณตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ว่าด้วยจรรยาบรรณและกระบวนการดำเนินการทางจรรยาบรรณแก่ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนี้

“ข้อ ๙ (๑) ข้าราชการพลเรือนพึงให้บริการผู้รับบริการอย่างเต็มกำลังความสามารถด้วยความเป็นธรรม เอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ และใช้กิริยาวาจาที่สุขภาพอ่อนโยน เมื่อเห็นว่าเรื่องใดไม่สามารถปฏิบัติได้ หรือไม่อยู่ในอำนาหน้าที่ของตนจะต้องปฏิบัติควรชี้แจงหรือแนะนำให้ไปติดต่อยังหน่วยงานหรือบุคคลซึ่งตนทราบว่ามีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ต่อไป

ข้อ ๑๐. (๓) สั่งสอน สร้างเสริมคามรู้ที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ เป็นแบบอย่างทั้งทางวิชาการและจริยธรรมแก่ศิษย์ รวมถึงให้ความรัก ความเมตตา เอื้ออาทรต่อศิษย์ด้วยความเสมอภาค”

ตัวอย่างมาตรฐานจรรยาบรรณ ๑ (ต่อ)

๒.อ้างถึงอำนาจว่าตนเองจะให้นักศึกษาจบหรือไม่จบอยู่ที่ปลายปากกาตน

พฤติการณ์ถือว่าถือเป็นความผิดจรรยาบรรณตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ว่าด้วยจรรยาบรรณและกระบวนการดำเนินการทางจรรยาบรรณแก่ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนี้

“ข้อ ๖ (๑) ข้าราชการพลเรือนพึงเป็นผู้มีศีลธรรมอันดี และประพฤติตนให้เหมาะสมกับการเป็นข้าราชการพลเรือน

ข้อ ๑๐. (๓) สั่งสอน สร้างเสริมคามรู้ที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ เป็นแบบอย่างทั้งทางวิชาการและจริยธรรมแก่ศิษย์ รวมถึงให้ความรัก ความเมตตาเอื้ออาทรต่อศิษย์ด้วยความเสมอภาค

(๕) ไม่กระทำตนเป็นปฏิปักษ์ต่อความเจริญทางสติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมของศิษย์”

ตัวอย่างมาตรฐานจรรยาบรรณ ๑ (ต่อ)

๓. ยืมเงินนักศึกษาเป็นเงินจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท

พฤติการณ์ถือว่าถือเป็นความผิดจรรยาบรรณตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ว่าด้วยจรรยาบรรณและกระบวนการดำเนินการทางจรรยาบรรณแก่ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนี้

“ข้อ ๑๐. ข้าราชการพลเรือนผู้ปฏิบัติหน้าที่สอน นอกจากต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณในข้อ ๖ ถึงข้อ ๙ แล้ว ยังต้องมีจรรยาบรรณอื่นอีก ดังนี้

(๓) สั่งสอน สร้างเสริมคามรู้ที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มกำลังความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ เป็นแบบอย่างทั้งทางวิชาการและจริยธรรมแก่ศิษย์ รวมถึงให้ความรัก ความเมตตาเอื้ออาทรต่อศิษย์ด้วยความเสมอภาค”

ผลการดำเนินการของมหาวิทยาลัยอื่น ลงโทษโดยวิธีการทำทัณฑ์

ตัวอย่างมาตรฐานจรรยาบรรณ ๒

นาย ข. พนักงานในสถาบันอุดมศึกษา ตำแหน่งอาจารย์ มีความสัมพันธ์ฉันท์ชู้สาวกับนักศึกษาซึ่งมิใช่คู่สมรสของตน

พฤติการณ์ถือว่าถือเป็นความผิดจรรยาบรรณตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ว่าด้วยจรรยาบรรณและกระบวนการดำเนินการทางจรรยาบรรณแก่ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนี้

“ข้อ ๖ (๑) ข้าราชการพลเรือนพึงเป็นผู้มีศีลธรรมอันดี และประพฤติตนให้เหมาะสมกับการเป็นข้าราชการพลเรือน

ข้อ ๑๐. (๗) ไม่มีพฤติกรรมในลักษณะชู้สาวต่อศิษย์ หรือประพฤติผิดศีลธรรมต่อเนื้อตัวร่างกายของศิษย์”

และให้ถือเป็นความผิดวินัยตามข้อ ๑๑ แห่งข้อบังคับดังกล่าวข้างต้น ซึ่งกำหนดว่า *“ข้อ ๑๑. การประพฤติผิดจรรยาบรรณในข้อ ๖(๒) และ (๔) ข้อ ๑๐ (๖) (๗) และ (๘) ให้ถือเป็นการประพฤติที่เป็นความผิดวินัยด้วย”*

ผลการดำเนินการ ให้มหาวิทยาลัยดำเนินการทางวินัย

ตัวอย่างมาตรฐานจรรยาบรรณ ๓

นางสาว ก. ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ตำแหน่งอาจารย์ นำผลงานของตนเองในเรื่องเดียวกันไปเผยแพร่ในวารสารวิชาการมากกว่าหนึ่งฉบับในลักษณะที่จะทำให้เข้าใจผิดว่าเป็นผลงานใหม่ และมีการคัดลอกเนื้อหามาจากบทความทางวิชาการของคนอื่นโดยไม่มีการอ้างอิง

พฤติการณ์ถือว่าถือเป็นความผิดจรรยาบรรณตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ว่าด้วยจรรยาบรรณและกระบวนการดำเนินการทางจรรยาบรรณแก่ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนี้

“ข้อ ๖.(๔) ข้าราชการพลเรือนพึงละเว้นจากการนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน เคารพและไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น

ข้อ ๙ (๔) ต้องไม่นำหรือยอมให้นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในทางทุจริตหรือเป็นภัยต่อสังคมหรือมนุษยชาติ”

ผลการดำเนินการ ให้มหาวิทยาลัยดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงต่อไป

ตัวอย่างมาตรฐานจรรยาบรรณ ๔

นางสาวเอ ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดจรรยาบรรณ กรณีกระทำการหาประโยชน์เกี่ยวกับการทุจริตในการสอบแข่งขันบรรจุเป็นพนักงานฯ เพื่อให้ผู้อื่นได้รับการบรรจุและแต่งตั้งโดยมิชอบโดยกระทำการในลักษณะตัวการแม้ว่าจะไม่มีหน้าที่ก็ตาม

พฤติการณ์ถือว่าถือเป็นความผิดจรรยาบรรณตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ว่าด้วยจรรยาบรรณและกระบวนการดำเนินการทางจรรยาบรรณแก่ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนี้

“ข้อ ๖(๒) ข้าราชการพลเรือนพึงใช้วิชาชีพในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ และไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ในกรณีที่วิชาชีพใดมีจรรยาวิชาชีพกำหนดไว้ก็พึงปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพนั้นด้วย

ข้อ ๙. (๓) ข้าราชการพลเรือนพึงละเว้นการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อันใด ซึ่งมีมูลค่าเกินปกติวิสัยที่วิญญูชนจะให้กันโดยเสน่หาจากผู้มาติดต่องาน หรือผู้ซึ่งอาจได้รับประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่นั้น หากได้รับไว้แล้วและทราบภายหลังว่าทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่รับไว้มีมูลค่าเกินปกติวิสัยก็ให้รายงานผู้บังคับบัญชาทราบโดยเร็วเพื่อดำเนินการตามสมควรแก่กรณี

ผลการดำเนินการ ให้มหาวิทยาลัยดำเนินการทางวินัยต่อไป

ตัวอย่างมาตรฐานจรรยาบรรณ ๕

นายบี ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ตำแหน่งอาจารย์ ถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดจรรยาบรรณกรณีลอกเลียนและคัดลอกผลงานทางวิชาการของผู้อื่น

พฤติการณ์ถือว่าถือเป็นความผิดจรรยาบรรณตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ว่าด้วยจรรยาบรรณและกระบวนการดำเนินการทางจรรยาบรรณแก่ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนี้

“ข้อ ๖.(๔) ข้าราชการพลเรือนพึงละเว้นจากการนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน เคารพและไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น”

ผลการดำเนินการ ให้มหาวิทยาลัยดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

ตัวอย่างมาตรฐานจรรยาบรรณ ๖

นางสาว ก. ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ตำแหน่งอาจารย์ กระทำการขอกำหนดตำแหน่งทางวิชาการโดยไม่เสนอผลงานตามความเป็นจริง จงใจเบี่ยงเบนผลการวิจัยโดยหวังผลประโยชน์ส่วนตัวหรือต้องการสร้างความเสียหายแก่ผู้อื่น และระบุการมีส่วนร่วมในผลงานไม่ตรงกับความเป็นจริง

พฤติการณ์ถือว่าถือเป็นความผิดจรรยาบรรณตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ว่าด้วยจรรยาบรรณและกระบวนการดำเนินการทางจรรยาบรรณแก่ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนี้

“ข้อ ๖.(๒) ข้าราชการพลเรือนพึงใช้วิชาชีพในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ และไม่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ ในกรณีที่วิชาชีพใดมีจรรยาวิชาชีพกำหนดไว้ ก็พึงปฏิบัติตามจรรยาวิชาชีพนั้นด้วย”

(๔) ข้าราชการพลเรือนพึงละเว้นจากการนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน เคารพและไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญาของผู้อื่น”

ผลการดำเนินการ ให้มหาวิทยาลัยดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรงตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

ตัวอย่างมาตรฐานจรรยาบรรณ ๗

นายซี ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ใช้อำนาจของการเป็นอาจารย์ใช้งานนักศึกษาทั้งในและนอกเวลาเรียน ใช้วาจาไม่สุภาพ ไม่เหมาะสมกับนักศึกษา ไล่นักศึกษาออกนอกห้องเรียนโดยไม่มีเหตุผล

พฤติการณ์ถือว่าถือเป็นความผิดจรรยาบรรณตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ว่าด้วยจรรยาบรรณและกระบวนการดำเนินการทางจรรยาบรรณแก่ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ ดังนี้

“ข้อ ๖ (๑) ข้าราชการพลเรือนพึงเป็นผู้มีศีลธรรมอันดี และประพฤติตนให้เหมาะสมกับการเป็นข้าราชการพลเรือน

ข้อ ๑๐ (๓) สั่งสอน สร้างเสริมความรู้ที่ถูกต้องดีงามให้เกิดแก่ศิษย์อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ เป็นแบบอย่างทั้งทางวิชาการและจริยธรรมแก่ศิษย์ รวมทั้งให้ความรัก ความเมตตา เอื้ออาทรต่อศิษย์ ด้วยความเสมอภาค

(๖) ไม่แสวงหาประโยชน์อันเป็นอามิสสินจ้างจากศิษย์ในการปฏิบัติหน้าที่ และไม่ใช้ให้ศิษย์กระทำการใด ๆ อันเป็นการหาประโยชน์ให้แก่ตนโดยมิชอบ”

ตัวอย่างมาตรฐานจรรยาบรรณ ๗ (ต่อ)

และการที่นายซีมีพฤติการณ์ให้นักศึกษาเรี่ยไรเงินจากเพื่อนในห้องเรียนคนละ ๑๐ บาท เพื่อซื้อใบมีดโกนและนำไปถวายวัด จึงเข้าข่ายเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และประพฤติชั่วตามมาตรา ๓๙ วรรคสาม และมาตรและมาตรา ๔๔ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕ อีกด้วย

ผลการดำเนินการ

๑. ให้ผู้บังคับบัญชาหรืออธิการบดีดำเนินการตักเตือน สั่งให้ดำเนินการให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด หรือทำทัณฑ์บน ตามข้อ ๓๗ แห่งข้อบังคับฯ

๒. ให้มหาวิทยาลัยดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาต่อไป

ตัวอย่างคดีจรรยาบรรณของมหาวิทยาลัยขอนแก่น

ข้อเท็จจริง

ผู้ใต้บังคับบัญชาร้องเรียนหัวหน้างานว่าพิจารณาผลการประเมินเพื่อต่ออายุราชการและประกอบการเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นไปโดยไม่เป็นธรรม ในการพิจารณาจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงานเพิ่มพิเศษประจำปี 2551 (โบนัส) และการประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี 2552 จึงไม่ได้รับความเป็นธรรม และยังร้องเรียนต่อไปว่าหัวหน้างานกลั่นแกล้งผู้ใต้บังคับบัญชาเรื่องการลงเวลาเข้าและออกการปฏิบัติโดยวิธีการใช้ปากกาสีแดงขีดฆ่าชื่อของผู้ร้องออก โดยให้เหตุผลว่ามาทำงานสายเกินเวลาที่กำหนดไว้คือ 08.30 น. เห็นว่าการกระทำของหัวหน้างานไม่เหมาะสม จึงขอให้ดำเนินคดีด้านจรรยาบรรณต่อหัวหน้างาน

ประเด็นพิจารณา

1.การพิจารณาจ่ายค่าตอบแทนการปฏิบัติงานเพิ่มพิเศษประจำปี 2551 (โบนัส) ได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่

2.การประเมินผลการปฏิบัติงานประจำปี 2552 ได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้หรือไม่ และได้แจ้งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทราบหรือไม่ว่าจะใช้หลักเกณฑ์นี้ในการประเมิน

3.การลงเวลาเข้า-ออกในการปฏิบัติงาน ได้มีมติของที่ประชุมประจำงานหรือไม่ว่ามาเกินกี่นาทีถือว่ามาสาย

ตัวอย่างคดีจรรยาบรรณของมหาวิทยาลัยขอนแก่น(ต่อ)

ข้อกฎหมาย

ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

1.ข้อบังคับสภามหาวิทยาลัยขอนแก่นว่าด้วยจรรยาบรรณของบุคลากรมหาวิทยาลัยขอนแก่น พ.ศ. 2552

2.ประกาศ ก.บ.ม. มหาวิทยาลัยขอนแก่น ฉบับที่ 1/2554 ลงวันที่ 21 มีนาคม 2554

ผลคดี

คณะกรรมการจรรยาบรรณได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนด้านจรรยาบรรณขึ้นสอบสวนข้อเท็จจริง และชี้ผลการกระทำว่ามีความผิดด้านจรรยาบรรณต่อผู้ใต้บังคับบัญชาหรือไม่ เพราะข้อบังคับได้กำหนดให้ผู้บังคับบัญชาต้องดูแลผู้ใต้บังคับบัญชาไม่ให้กลั่นแกล้ง ซึ่งผลการสอบสวนข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีการประชุมร่วมกัน กำหนดหลักเกณฑ์การให้ค่าคะแนนประเมินของหน่วยงานไว้อย่างชัดเจน ผู้บังคับบัญชาก็ให้ค่าคะแนนตามที่ระบุไว้ทุกประการ การขีดเส้นชื่อผู้ใต้บังคับบัญชาเพราะมาสายจริงและเป็นเจ้าหน้าที่ธุรการของหน่วยเป็นผู้กระทำตามที่ตกลงกันภายในหน่วยงาน มิได้กลั่นแกล้งผู้ใต้บังคับบัญชาแต่อย่างใด การกระทำจึงไม่มีมูลความผิดด้านจรรยาบรรณแต่อย่างใด คณะกรรมการจรรยาบรรณมหาวิทยาลัยขอนแก่นพิจารณาแล้วจึงมีมติให้ยกคำร้องและสั่งยุติเรื่อง

ตัวอย่างคดีจรรยาบรรณของมหาวิทยาลัยขอนแก่น(ต่อ)

บทวิเคราะห์

ประเด็นปัญหาในกรณีนี้ คือ วิธีการประเมินชอบหรือไม่ ซึ่งเมื่อดูจากข้อเท็จจริงหลักการประเมินเป็นไปตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด เพียงแต่รายละเอียดการคิดค่าคะแนนหน่วยงานไปกำหนดภายในให้ชัดเจนขึ้นว่า อย่างไรจะได้คะแนนเท่าใด มีการประชุมตกลงกันในงานไว้อย่างชัดเจน ผู้ร้องเองก็ทราบ ดังนั้นประเด็นการกลั่นแกล้งจึงรับฟังไม่ได้

จรรยาวิชาชีพวิจัย
และแนวทางปฏิบัติ
(สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ)

ราชัย อัศเวศน์

๒๖ เมษายน ๒๕๖๒

๓. จรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวทางปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ได้กำหนดคำจำกัดความเกี่ยวกับจรรยาวิชาชีพวิจัย ไว้ดังนี้

“จรรยาวิชาชีพวิจัย (Research code of conduct)” หมายถึง ประมวลหลักความประพฤติปฏิบัติที่แสดงถึงมาตรฐานการปฏิบัติงาน (Standard of work performance) และความมีจริยธรรมการวิจัย (Research ethics) เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะของความเป็นนักวิจัยในสาขาวิชาชีพของตน

จรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวทางปฏิบัติ (ต่อ)

“มาตรฐานวิชาชีพวิจัย (Research professional standard)” หมายถึง ลักษณะที่ดีหรือที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบวิชาชีพวิจัยในศาสตร์และสาขาวิชาการต่าง ๆ ที่ถือเป็นเกณฑ์เทียบกำหนดว่าเป็นผู้มีความประพฤติที่ถูกต้องทั้งทางวิชาการและวิชาชีพ รวมทั้งความมีคุณธรรมและจริยธรรม ทำให้ได้รับการยอมรับจากสถาบันหรือองค์กร หรือประชาคมวิจัยว่าเป็นแบบอย่างที่ดี

จรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวทางปฏิบัติ (ต่อ)

“การคัดลอกผลงาน หรือแอบอ้างความคิดเห็นของผู้อื่นมาเป็นของตน หรือการลอกเลียนวรรณกรรม(Plagiarism)”
หมายถึง การนำแนวคิด งานหรือผลงานของผู้อื่นไปใช้เสมือนว่าเป็นของตนโดยไม่มีการอ้างอิงถึงแหล่งที่มาหรือให้เกียรติเจ้าของเดิมหรือปกปิดข้อความจริงที่ควรบอกให้ชัดเจน ทำให้บุคคลอื่นเข้าใจผิดว่าเป็นของตน

“การคัดลอกผลงานของตนเอง (Self-plagiarism)”
หมายถึง การคัดลอกหรือนำผลงานที่เหมือนเดิมหรือเกือบเหมือนเดิมของตนเองกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่งโดยไม่มีการอ้างอิงถึงผลงานเดิมของตนนั้นทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากความถูกต้องเป็นจริงและอาจเกิดความสับสนในการอ้างอิงได้

จรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวทางปฏิบัติ (ต่อ)

“แนวทางปฏิบัติ (Code of practice or best practice)” หมายถึง แนวทางพื้นฐานในการประพฤติปฏิบัติของนักวิจัย ที่ถือเป็นแบบอย่างที่ดีที่สมควรถือปฏิบัติ เพื่อรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานแห่งวิชาชีพวิจัยและจริยธรรมการวิจัย

แนวทางปฏิบัติภายหลังการดำเนินการวิจัยที่สำคัญคือ

๑. ให้เกียรติและอ้างถึงนักวิชาการ หรือแหล่งที่มาของข้อมูล แนวคิด ผลงาน และถ้อยคำที่ได้นำมาใช้ในรายงานการวิจัย และบทความวิชาการที่เกี่ยวเนื่องกับเรื่องที่วิจัย ต้องไม่แอบอ้าง หรือสร้างข้อมูลเท็จ หรือปลอมแปลงข้อมูล หรือนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน หรือนำผลงานเดิมหรือเกือบเหมือนเดิมของตนกลับมาใช้อีกครั้งหนึ่ง โดยไม่มีการอ้างถึงอย่างชัดเจน

จรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวทางปฏิบัติ (ต่อ)

๒. ไม่ส่งบทความวิจัยหรือผลงานวิจัยเรื่องเดียวกันไปยังบรรณธิการของวารสารมากกว่าหนึ่งแห่ง โดยหวังว่าจะเป็นการเพิ่มโอกาสในการได้รับการตีพิมพ์มากขึ้น เนื่องจากการกระทำเช้นนี้อาจทำให้เกิดการตีพิมพ์ซ้ำซ้อน

๓. ไม่พิมพ์ผลงานวิจัยโดยการแบ่งย่อยให้เป็นหลายเรื่องเกินความเหมาะสม แต่อาจทำได้หากบทความเหล่านั้นมีเนื้อหาเหมือนกันไม่เกินร้อยละ ๑๐ และต้องไม่ใช้ตารางหรือภาพประกอบเดียวกัน ทั้งนี้นักวิจัยต้องแจ้งให้บรรณาธิการวารสารที่ตนส่งบทความไปได้รับทราบและยอมรับก่อน

จรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวทางปฏิบัติ (ต่อ)

"การประพฤติผิดจรรยาวิชาชีพวิจัย (Misconduct)" หมายถึง การกระทำผิดหรือการละเมิด ฝ่าฝืน หรือการประพฤติปฏิบัติที่ขัดต่อหลักความประพฤติอันเหมาะสม ที่ผู้ประกอบการวิชาชีพวิจัยพึงยึดถือปฏิบัติเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของประชาคมวิจัย

จรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวทางปฏิบัติ (ต่อ)

การกระทำต่อไปนี้ถือว่าเป็นการประพฤติผิดจรรยาวิชาชีพวิจัย และนักวิจัยไม่สมควรกระทำอย่างยิ่ง

๑. การคัดลอกงานหรือผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน งานและผลงานดังกล่าว เช่น แนวคิด ภาษา ถ้อยคำ ข้อความ คติพจน์ สุภาษิต ภาพเขียน ภาพถ่าย รูปปั้น รูปจำลอง ทำนองเพลง และผลงานใด ๆ ของผู้อื่น เป็นต้น ไม่ว่าจะนำมาเพียงทั้งหมดหรือบางส่วน หรือนำเอามาทำใหม่ด้วยตนเอง หรือว่าจ้างให้ผู้อื่นทำให้ โดยมีการแก้ไข ดัดแปลง หรือปรับปรุงใหม่ แล้วเสนองานหรือผลงานนั้นประหนึ่งว่าเป็นของตนเอง โดยปกปิดข้อความจริงที่ควรบอกให้ชัดแจ้ง ทำให้บุคคลอื่นเข้าใจผิดว่าเป็นของตน การกระทำดังเช่นนี้ เป็นความไม่ซื่อสัตย์หรือเป็นการหลอกลวงทางวิชาการและการขาดจิตสำนึกในความมีจรรยาหรือความประพฤติที่ดี

จรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวทางปฏิบัติ (ต่อ)

๒. การคัดลอกผลงานของตนเอง โดยนักวิจัยคัดลอก หรือนำผลงานของตนเองที่เหมือนเดิม หรือเกือบเหมือนเดิม หรือนำมาเพียงบางส่วน กลับมาใช้อีกครั้งหนึ่ง โดยไม่มีการอ้างถึงผลงานเดิมของตน รวมทั้งนำผลงานมารายงาน เพิ่มเติม หรือปรับแต่งให้ต่างไปจากเดิม เพื่อทำให้ผู้อื่นเข้าใจผิดพลาดคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง หรือเข้าใจว่าเป็นผลงานค้นพบใหม่ จนเกิดความผิดพลาดในการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูล

๓. การสร้างข้อมูลเท็จ หรือจงใจปั้นแต่งข้อมูลให้ผิดไปจากความเป็นจริงที่พบจากการวิจัย หรือหลีกเลี่ยงที่จะนำเสนอเรื่องหรือสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง ถือเป็นการหลอกลวง และกระทำผิดทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และความมีจรรยาหรือความประพฤติที่ดี

จรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวทางปฏิบัติ (ต่อ)

๔. การปกปิด บิดเบือน แก้ไขข้อมูล ข้อความ หรือกระทำการใด ๆ ในกระบวนการวิจัยและการรายงานผลการวิจัยที่ทำให้ผิดไปจากความเป็นจริง โดยการตัดทอน หรือเพิ่มเติม หรือดัดแปลง ปรุงแต่ง แก้ไขข้อมูล ข้อความ หรือการปฏิบัติอื่นใดในกระบวนการวิจัยและรายงานข้อค้นพบจากการวิจัย เพื่อให้เป็นไปตามข้อสรุปที่ตนต้องการ การกระทำเช่นนี้เป็นการนำเสนอเรื่องหรือสิ่งอันเป็นเท็จ เป็นการกระทำผิดด้านวิชาการ วิชาชีพ และอาจถึงขั้นผิดกฎหมาย รวมถึงการขาดจิตสำนึกในความมีจรรยา หรือความประพฤติที่ดี

จรรยาวิชาชีพวิจัยและแนวทางปฏิบัติ (ต่อ)

๕. การเปิดเผยข้อมูลส่วนตัวหรือความลับของผู้รับการวิจัยที่นักวิจัยได้กระทำไปโดยไม่ได้รับคำยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษรจากผู้รับการวิจัย ทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้รับการวิจัยเป็นส่วนตัว ไม่ว่าทางใดก็ตาม รวมทั้งความมีชื่อเสียง นอกจากนี้ การที่นักวิจัยไม่ระมัดระวังในการนำเสนอข้อมูลหรือรายงานผลงานวิจัย ทำให้สามารถคาดเดาตัวบุคคลที่กล่าวถึงได้ ก็ถือว่าเป็นการกระทำที่ขาดความรับผิดชอบ และขาดจิตสำนึกในความมีจรรยาหรือความประพฤติที่ดี

ตัวอย่างคำพิพากษา
ที่เกี่ยวกับจรรยาวิชาชีพ

ราชัย อัศเวศน์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๐/๒๕๕๖ (ต่อ)

การที่ผู้ฟ้องคดีเสนอผลงานทางวิชาการประเภทตำรา โดยแปลเอกสารจากต้นฉบับและอ้างอิงต้นฉบับเฉพาะในบรรณานุกรม เป็นการเสนอผลงานทางวิชาการที่ถูกต้อง หรือไม่

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การที่ผู้ฟ้องคดีเสนอผลงานทางวิชาการประเภทตำรา หนังสือ ชื่อเรื่อง วัสดุอุตสาหกรรม โดยเป็นเจ้าของผลงานร้อยละ 90 และยอมรับว่าเนื้อหาส่วนใหญ่แปลมาจากหนังสือชื่อ Principles of Materials Science and Engineering ของ William F. Smith แต่ได้เพิ่มเนื้อหาบางส่วน และ ได้อ้างอิงหนังสือดังกล่าวไว้ในบรรณานุกรมแล้วนั้น เมื่อเป็นการเสนอผลงานทางวิชาการประเภทตำรา มิได้เสนอเป็นการแปล

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๐/๒๕๕๖ (ต่อ)

แต่กลับเพียงแต่อ้างอิงไว้ ในบรรณานุกรม ทั้งๆ ที่ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้มีความรู้และดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ ควรทราบดีอยู่แล้วว่าการอ้างอิงในผลงานทางวิชาการประเภทตำรา ซึ่งมิใช่เอกสารประกอบการสอนนั้นต้องอ้างอิงตามหลักสากลทั่วไปซึ่งมี 3 วิธีคือ เชิงอรรถ Quotation และบรรณานุกรม และต้องทำทุกวิธี ดังนั้นการกระทำของผู้ฟ้องคดี จึงไม่ถูกต้องและถือเป็นการลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่น โดยปกปิดว่าเป็นผลงานของตนเอง

ส่วนกรณีของผู้เสนอผลงานทางวิชาการรายอื่นนั้น เมื่อเป็นการเสนอผลงานในลักษณะเอกสารประกอบการสอนไม่ใช่ตำรา การอ้างอิงในบรรณานุกรมก็เพียงพอที่จะถือเป็นการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลแล้ว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๐/๒๕๕๖ (ต่อ)

ข้อสังเกต

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดดังกล่าว ไม่เพียงแต่จะทำให้บุคคลที่ต้องการเสนอผลงานทางวิชาการได้รับรู้และเข้าใจว่าการจัดทำผลงานทางวิชาการเพื่อเสนอขอเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการนั้น หากเป็นการเสนอผลงานในประเภทตำราหรือหนังสือแล้ว การอ้างอิงเพื่อให้เป็นผลงานที่มีคุณภาพดี และเป็นไปตามมาตรฐานต้องมีการอ้างอิงตามหลักสากลทั่วไปซึ่งมี 3 วิธีได้แก่เชิงอรรถ Quotation และ บรรณานุกรม และต้องจัดทำให้ครบทุกวิธีซึ่งการจัดทำอ้างอิงโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนนอกจากจะถือเป็นการลอกเลียนผลงานทางวิชาการของผู้อื่นแล้ว ยังอาจส่งผลกระทบต่อการเสนอผลงานทางวิชาการ เพื่อการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งในคราวต่อๆ ไป และยังอาจถูกลงโทษทางวินัยเพราะเป็นการกระทำที่ขาดจริยธรรม ไม่เหมาะสม หรือล่อเจตนาทุจริตในทางวิชาการในกรณีที่หน่วยงานนั้นๆ ได้มีระเบียบ หลักเกณฑ์หรือวิธีการปฏิบัติเกี่ยวกับการเสนอผลงานทางวิชาการไว้อีกด้วย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๙๒/๒๕๕๘, (ดำที่ อ.๒๓๘/๒๕๔๙)

ลอกผลงานทางวิชาการ

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่าการที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติในการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๔๔ เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ให้ถอนชื่อผู้ฟ้องคดีออกจากการได้รับอนุมัติปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา เป็นการออกคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า มาตรา ๔๙ วรรค ๑ แห่ง พรบ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่อาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้ตามหลักเกณฑ์ใน มาตรา ๕๑ มาตรา ๕๒ และมาตรา ๕๓ ไม่ว่าจะพ้นขั้นตอนการกำหนดให้อุทธรณ์หรือให้โต้แย้งตามกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่นมาแล้วหรือไม่ และมาตรา ๕๐ แห่ง พรบ. ดังกล่าวบัญญัติว่าคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วน โดยจะให้มีผลย้อนหลัง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๙๒/๒๕๕๘ (ต่อ)

หรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลไปในอนาคตไปถึงขณะใดขณะหนึ่งตามที่กำหนดได้ แต่ถ้าคำสั่งนั้นเป็นคำสั่งซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับการเพิกถอนต้องเป็นไปตามบทบัญญัติมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ จากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การที่เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองเห็นว่าคำสั่งนั้น ณ เวลาออกคำสั่งเป็นคำสั่งทางปกครองที่ออกมาโดยไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขแห่งความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง คำสั่งทางปกครองนั้นย่อมเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองนั้นมีอำนาจในการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าวทั้งหมดหรือบางส่วนโดยจะกำหนดให้มีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลัง หรือมีผลในอนาคตก็ได้ มาตรา ๑๖ (๓) แห่ง พรบ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พ.ศ. ๒๕๔๑ บัญญัติให้สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจอนุมัติให้ปริญญา ประกาศนียบัตรบัณฑิต อนุปริญญา และประกาศนียบัตร และข้อ ๓๕.๒.๖ ของข้อบังคับมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ว่าด้วยการศึกษาหลักสูตรระดับ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๙๒/๒๕๕๘ (ต่อ)

บัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๓๖ กำหนดว่า นิสิตจะขอรับปริญญามหาบัณฑิตแผน ก. และปริญญาดุษฎีบัณฑิตต้องมีคุณสมบัติทำปริญญานิพนธ์ผ่านตามมาตรฐานของมหาวิทยาลัย และสอบปากเปล่าเกี่ยวกับปริญญานิพนธ์ได้ ข้อ ๓๖ กำหนดว่า การให้ปริญญามหาวิทยาลัยจะพิจารณานิสิตที่ได้ยื่นความจำนงขอรับปริญญามีคุณสมบัติตามข้อ ๓๕.๒ และมีความประพฤติดี เพื่อเสนอชื่อต่อสภามหาวิทยาลัยขออนุมัติปริญญาหรือประกาศนียบัตร จากบทบัญญัติดังกล่าวเห็นได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจอนุมัติให้ปริญญาแก่นิสิตผู้ที่มีคุณสมบัติขอรับปริญญามหาบัณฑิตแผน ก. และปริญญาดุษฎีบัณฑิต โดยบุคคลนั้นจะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติทำปริญญานิพนธ์ผ่านตามมาตรฐานของมหาวิทยาลัย และสอบปากเปล่าเกี่ยวกับปริญญานิพนธ์ได้ และจะต้องเป็นผู้ที่มีความประพฤติดี ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ จึงจะพิจารณาอนุมัติปริญญาให้แก่นิสิตผู้นั้น และในทางกลับกันหากพบว่ามีนิสิตผู้ที่เสนอขอรับปริญญาขาดคุณสมบัติประการใดประการหนึ่ง บทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๙๒/๒๕๕๘ (ต่อ)

ได้ให้อำนาจผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีอำนาจที่จะพิจารณาไม่อนุมัติปริญญาให้ได้ เมื่อข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า ตามรายงานผลการสอบข้อเท็จจริงการทำปริญญานิพนธ์ของผู้ฟ้องคดีของคณะกรรมการสอบ ข้อเท็จจริงปรากฏว่าปริญญานิพนธ์ของผู้ฟ้องคดี เรื่อง รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยเฉพาะบทที่ ๒ ว่าด้วยเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นบทที่ว่าด้วยแนวความคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีข้อความซ้ำซ้อนและค้ายคลึงกับปริญญานิพนธ์ของนางสาวทัศนา แสวงศักดิ์ เรื่อง รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการฝึกอาชีพระยะสั้นช่างอุตสาหกรรม กรมอาชีวศึกษา ตอนที่ ๑ แนวคิดพื้นฐานและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม ที่ได้เสนอปริญญานิพนธ์ก่อนผู้ฟ้องคดี ประมาณ ๒๔ หน้า โดยผู้ฟ้องคดีไม่ได้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าข้อความที่ซ้ำซ้อนและค้ายคลึงกับปริญญานิพนธ์ของนางสาวทัศนาเป็นการอ้างอิงแนวคิดของผู้อื่นเพื่อสนับสนุนแนวคิดหรือข้อเสนอหรือความคิดเห็น

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๙๒/๒๕๕๘ (ต่อ)

ของตนเอง จึงเชื่อได้ว่าข้อความที่ซ้ำซ้อนและค้ายคลึงกับปริญญานิพนธ์ของนางสาวทัศนา ในปริญญานิพนธ์ของผู้ฟ้องคดี เป็นข้อความที่คัดลอกมาจากปริญญานิพนธ์ของนางสาวทัศนา เพียงแต่ได้สลับบรรทัดของข้อความ*เพื่อหลอกลวงกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ให้เข้าใจเขว้เขวว่า*ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ดำเนินการเอง จึงเห็นได้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ทำปริญญานิพนธ์ด้วยแนวคิดของตนเอง ตามมาตรฐานของมหาวิทยาลัย *การคัดลอกข้อความแม้จะเป็นเพียงส่วนหนึ่ง* แต่ก็ถือเป็นการกระทำที่ขัดต่อจริยธรรมทางวิชาการและการทำงานวิจัย ซึ่งมีผลให้ปริญญานิพนธ์ไม่ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ของวิชาการ ปริญญานิพนธ์ทุกบทต้องทำโดยนิสิตผู้ขอรับปริญญาหรือผู้วิจัยทั้งหมด เพื่อแสดงถึงคุณภาพวิชาการ จะลอกเลียนส่วนใด ๆ ไม่ได้ ความมีคุณภาพต้องครบทั้งเล่มไม่ใช่พิจารณาจากส่วนใดส่วนหนึ่ง และการลอกเลียนถือเป็นความผิดอย่างร้ายแรงในทางวิชาการ จึงเป็นผู้ที่ขาดคุณสมบัติในการขอรับปริญญาดุษฎีบัณฑิต และกรณีดังกล่าวถือได้ว่า

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๙๒/๒๕๕๘ (ต่อ)

เป็นข้อเท็จจริงในส่วนที่เป็นสาระสำคัญในการออกคำสั่งทางปกครองของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ได้มีคำสั่งอนุมัติปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา ให้แก่ผู้ฟ้องคดีตั้งแต่วันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ โดยสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญว่าผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่ทำปริญญานิพนธ์ด้วยตนเอง จึงเป็นการออกคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในฐานะผู้ทำคำสั่งทางปกครองสามารถที่จะเพิกถอนคำสั่งดังกล่าวได้ตามมาตรา ๔๙ วรรค ๑ และมาตรา ๕๐ แห่ง พรบ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ มีมติถอนการอนุมัติปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา ที่ได้อนุมัติให้แก่ผู้ฟ้องคดีไปแล้วปรากฏตามรายงานการประชุมครั้งที่ ๗/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ข้อ ๔.๓ และมีหนังสือแจ้งมติดังกล่าวให้ผู้ฟ้องคดีทราบ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว

คำพิพากษาฎีกาที่ 8827/2543 (เพลง)

งานอันมีลิขสิทธิ์เกี่ยวกับเพลงนั้น เมื่อพิจารณาตามบทวิเคราะห์ศัพท์ในมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2521 จะเห็นได้ว่างานคำร้อง ทำนอง โน้ตเพลง หรือแผนภูมิเพลงที่ได้แยกและเรียบเรียงเสียงประสานแล้วเป็นงานดนตรีกรรม ผู้สร้างสรรค์งานดังกล่าวเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ ส่วนงานประเภทโสตทัศนวัสดุ เช่น สิ่งบันทึกเสียง แผ่นเสียง แถบบันทึกเสียงนั้น ผู้สร้างสรรค์ งานโสตทัศนวัสดุที่นำงานดนตรีกรรมมาทำเป็นโสตทัศนวัสดุดังกล่าวโดยได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์งานดนตรีกรรม ย่อมเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์เฉพาะในส่วนงานโสตทัศนวัสดุต่างหากจากผู้สร้างสรรค์งานดนตรีกรรม

คำพิพากษาฎีกาที่ 9523/2544 (โปรแกรมคอมพิวเตอร์)

เมื่อโจทก์เป็นผู้มีสัญญาชาติไทยเป็นผู้สร้างสรรค์โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อใช้งานเกี่ยวกับระบบสินเชื่อ ตั๋วสัญญาใช้เงิน บัญชีหลักทรัพย์ ค้ำประกัน รางวัลตั๋วเงิน สินเชื่อ เงินกู้ และขายลดเช็ค/ ตั๋วเงิน โจทก์ย่อมเป็นผู้มีลิขสิทธิ์ในโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ตนได้สร้างสรรค์ขึ้นตามมาตรา 8 แห่ง พ.ร.บ.ลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 แม้โจทก์จะเป็นลูกจ้างของจำเลยและโจทก์สร้างโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในกิจการของจำเลยในฐานะที่โจทก์เป็นลูกจ้างของจำเลยก็ตามแต่มาตรา 9 ก็ยืนยันว่างานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่โจทก์สร้างสรรค์ขึ้นและติดตั้งในคอมพิวเตอร์ของจำเลยเพื่อใช้ในกิจการของจำเลยนั้นยังเป็นงานอันมีลิขสิทธิ์ของโจทก์อยู่ เว้นแต่โจทก์ซึ่งเป็นลูกจ้างและจำเลยซึ่งเป็นนายจ้างจะได้ทำหนังสือตกลงกันไว้ให้งานโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่โจทก์สร้างสรรค์ขึ้นตกเป็นลิขสิทธิ์ของจำเลย

คำพิพากษาฎีกาที่ 9523/2544 (ต่อ)

ในระหว่างที่โจทก์เป็นลูกจ้างจำเลยนั้นโจทก์อนุญาตให้จำเลยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ของโจทก์ในกิจการของจำเลยโดยโจทก์ไม่ได้คิดค่าตอบแทนในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์จากจำเลยแสดงให้เห็นว่าโจทก์เอื้อเฟื้อให้จำเลยใช้ประโยชน์จากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ของโจทก์เนื่องจากโจทก์เป็นลูกจ้างของจำเลย เมื่อโจทก์ลาออกจากการเป็นลูกจ้างจำเลยไม่ประสงค์จะอนุญาตให้จำเลยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่อไป โจทก์ย่อมมีสิทธิทวงถามให้จำเลยคืนโปรแกรมคอมพิวเตอร์พิพาทแก่โจทก์ได้ เมื่อจำเลยไม่ยอมคืนโปรแกรมคอมพิวเตอร์และยังใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ของโจทก์ต่อไปอันมีลักษณะเป็นการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินของโจทก์โดยมิชอบ ย่อมทำให้โจทก์ได้รับความเสียหาย ถือได้ว่าจำเลยได้ทำละเมิดต่อโจทก์

คำพิพากษาฎีกาที่ 9523/2544 (ต่อ)

เมื่อจำเลยไม่ยอมคืนโปรแกรมคอมพิวเตอร์พิพาทให้โจทก์ก็ย่อมทำให้โจทก์ได้รับความเสียหายโดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าจำเลยได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ติดตั้งอยู่ในคอมพิวเตอร์ของจำเลยในธุรกิจใดหรือไม่ ส่วนโจทก์จะได้รับความเสียหายเพียงใดนั้นแม้โจทก์จะนำสืบไม่ได้แน่ชัดว่าได้รับความเสียหายอย่างใดและเป็นเงินเท่าใดก็ตาม ศาลมีอำนาจกำหนดค่าเสียหายตามพฤติการณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิดตามมาตรา 438 ป.พ.พ. ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 368/2512 (ศิลปกรรม)

ลิขสิทธิ์ในศิลปกรรมจะมีขึ้นได้ ต้องเป็นศิลปกรรมที่ได้ทำขึ้นในแผนกศิลปะ ดังนั้น รูป “ซุปเปอร์แมน” ของโจทก์ซึ่งเป็นรูปคนสวมเสื้อคลุมยืนท้าวเอวจึงไม่ใช่รูปศิลปะ แต่เป็นเพียงเครื่องหมายการค้า สิทธิของโจทก์เป็นสิทธิในเครื่องหมายการค้า ไม่ใช่สิทธิในศิลปกรรม โจทก์จะฟ้องขอให้เพิกถอนทะเบียนเครื่องหมายการค้าของจำเลยโดยอ้างว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ของโจทก์ไม่ได้

คำพิพากษาฎีกาที่ 96/2523 (ศิลปกรรม)

จำเลยพิมพ์ปกหนังสือแบบเรียนซึ่งเป็นหนังสือที่โจทก์ร่วมมีลิขสิทธิ์ขึ้นมีจำนวนถึง 5,000 แผ่นแสดงว่าเป็นการกระทำส่วนหนึ่งของการพิมพ์คัดลอกหนังสือแบบเรียนนั้นขึ้นใหม่ทั้งเล่มเพื่อขาย การกระทำดังกล่าวเป็นเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์ซึ่งมีกฎหมายบัญญัติเป็นความผิดไว้โดยเฉพาะหาใช่ลักษณะของการทำเอกสารปลอมไม่ จึงไม่เป็นความผิดตาม ป.อาญา มาตรา 264 แต่การที่จำเลยเอาเครื่องหมายอักษร “ประชาช่าง” อยู่ภายในวงกลมของโจทก์ร่วมมาพิมพ์ไว้ที่ปกหนังสือของกลางเพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าหนังสือที่ใช้ปกดังกล่าวเป็นสินค้าของโจทก์ร่วมนั้น เป็นความผิดอาญาตามมาตรา 272

เอกสารอ้างอิง

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๗๙

๒. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒

๓. ความเห็นของนักวิชาการต่าง ๆ

๔. แหล่งค้นหาข้อมูลที่ค้นจาก www.google.com เช่น

(๑) http://www.charuaypontorranin.com (ความหมายและหลักการของคุณธรรม ศีลธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ และธรรมาภิบาล โดย ดร.จรวยพร ธรณินทร์ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ)

(๒) http://www.thaigoodview.com (ความหมายของคุณธรรม)

(๓) http://sw06840.blogspot.com/2009 (ความหมายของจรรยาวิชาชีพ)

(๔) http://number1.igetweb.com (ความหมายของจริยธรรม)

เอกสารอ้างอิง (ต่อ)

๕. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๕๐

๖. จรรยาวิชาชีพและแนวปฏิบัติ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

๗.ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ว่าด้วยจรรยาบรรณข้าราชการและบุคลากรในมหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๕๓

๘. ผ.ศ. สุรพล ศรีบุญทรง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, สาสน์คณาจารย์ ฉบับที่ ๒๔ เดือนธันวาคม ๒๕๕๐ เรื่อง “จรรยาบรรณภิวัฒน์” เริ่มอุบัติที่ผู้บริหาร

๙. คำพิพากษาศาลอาญา ศาลแพ่ง ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและศาลปกครอง

๓. ประเภทของกฎหมาย

ราชัย อัศเวศน์

(๑) กฎหมายเอกชน เป็นกฎหมายที่กำหนดสถานะและนิติสัมพันธ์ระหว่างเอกชนด้วยกันเองในฐานะที่ต่างฝ่ายต่างเป็นผู้อยู่ใต้การปกครองของรัฐที่มีฐานะเท่าเทียมกัน ไม่มีใครมีอำนาจเหนือใคร การก่อนิติสัมพันธ์ อยู่บน “หลักของความเสมอภาค” กล่าวคือ เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจของทุกฝ่ายตามหลัก “ความศักดิ์สิทธิ์แห่งการแสดงเจตนา (autonomy of will)” และหลัก “เสรีภาพในการทำสัญญา(freedom of contract)” ดังนั้น เครื่องมือสำคัญในการก่อนิติสัมพันธ์ทางเอกชนคือนิติกรรมสัญญา หากมีการฝ่าฝืนเอกชนจะบังคับให้อีกฝ่ายหนึ่งปฏิบัติตามนิติกรรมหรือสัญญาเองไม่ได้ต้องให้ศาลเป็นผู้บังคับตามนิติกรรมสัญญานั้น ๆ เช่น กฎหมายแพ่ง เป็นต้น

(๒) กฎหมายมหาชน เป็นกฎหมายที่กำหนดสถานะและนิติสัมพันธ์ระหว่างรัฐหรือหน่วยงานของรัฐในฐานะที่เป็นผู้ปกครองกับเอกชนในฐานะผู้ใต้ปกครอง หรือระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกัน จึงเป็นการที่รัฐก่อนิติสัมพันธ์ฝ่ายเดียว *(เอกชนจะสมัครใจหรือไม่ก็ต้องปฏิบัติตาม ถ้าไม่ปฏิบัติตามจะได้รับโทษ)* โดยเป็นการทำเพื่อประโยชน์สาธารณะ หากฝ่าฝืนรัฐสามารถบังคับได้เอง ไม่ต้องให้ศาลเป็นผู้บังคับให้ เช่น กฎหมายปกครอง เป็นต้น

๖. พระราชบัญญัติ วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

ราชัย อัศเวศน์

หลักกฎหมายว่าด้วยกระบวนการพิจารณาทางปกครอง

เหตุผลในการตรากฎหมาย

- เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนต่างๆ สำหรับการดำเนินงานทางปกครอง
- เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปโดยถูกต้อง มีประสิทธิภาพ ในการบังคับใช้กฎหมาย
- สามารถรักษาประโยชน์สาธารณะได้ อำนวยความเป็นธรรม ป้องกันการทุจริต

บททั่วไป

ความเป็นกฎหมายกลาง (ม.๓) :

วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่างๆ ให้เป็นไปตาม พ.ร.บ.นี้ เว้นแต่

- กฎหมายนั้นมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมไว้ไม่ต่ำกว่าหลักเกณฑ์ตามกฎหมายนี้ (หลักความเป็นกลางหรือไม่มีส่วนได้เสีย และหลักการโต้แย้ง)
- กฎหมายเฉพาะกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาอุทธรณ์หรือโต้แย้งไว้แล้วก็ให้เป็นไปตามที่กฎหมายนั้นกำหนด
- กฎหมายเฉพาะกำหนด “มาตรฐานในการปฏิบัติราชการ” ไม่ต่ำกว่ากฎหมายนี้ เช่น กำหนดขั้นตอนที่แสดงถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานที่สูงกว่าที่เป็นอยู่โดยปกติในระบบราชการโดยทั่วไป เช่น การกำหนดให้ฝ่ายปกครองต้องให้เหตุผลประกอบการออกคำสั่ง หรือการกำหนดรูปแบบของการใช้อำนาจไว้โดยเฉพาะ เช่น กำหนดให้การสั่งการบางกรณีต้องประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการของฝ่ายปกครองในเวลาที่กำหนดจึงจะมีผลบังคับใช้ได้ เป็นต้น

การกระทำทางปกครอง

โดย....

นายราชัย อัศเวศน์

ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษด้านกฎหมาย มทร.อีสาน

ที่ปรึกษากลุ่มนิติกรประจำมหาวิทยาลัยและสถาบัน

ความหมายของ
การกระทำทางปกครอง

“การกระทำทางปกครอง” คือ ผลของการใช้อำนาจรัฐตามกฎหมายของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายปกครอง

การกระทำของฝ่ายปกครอง

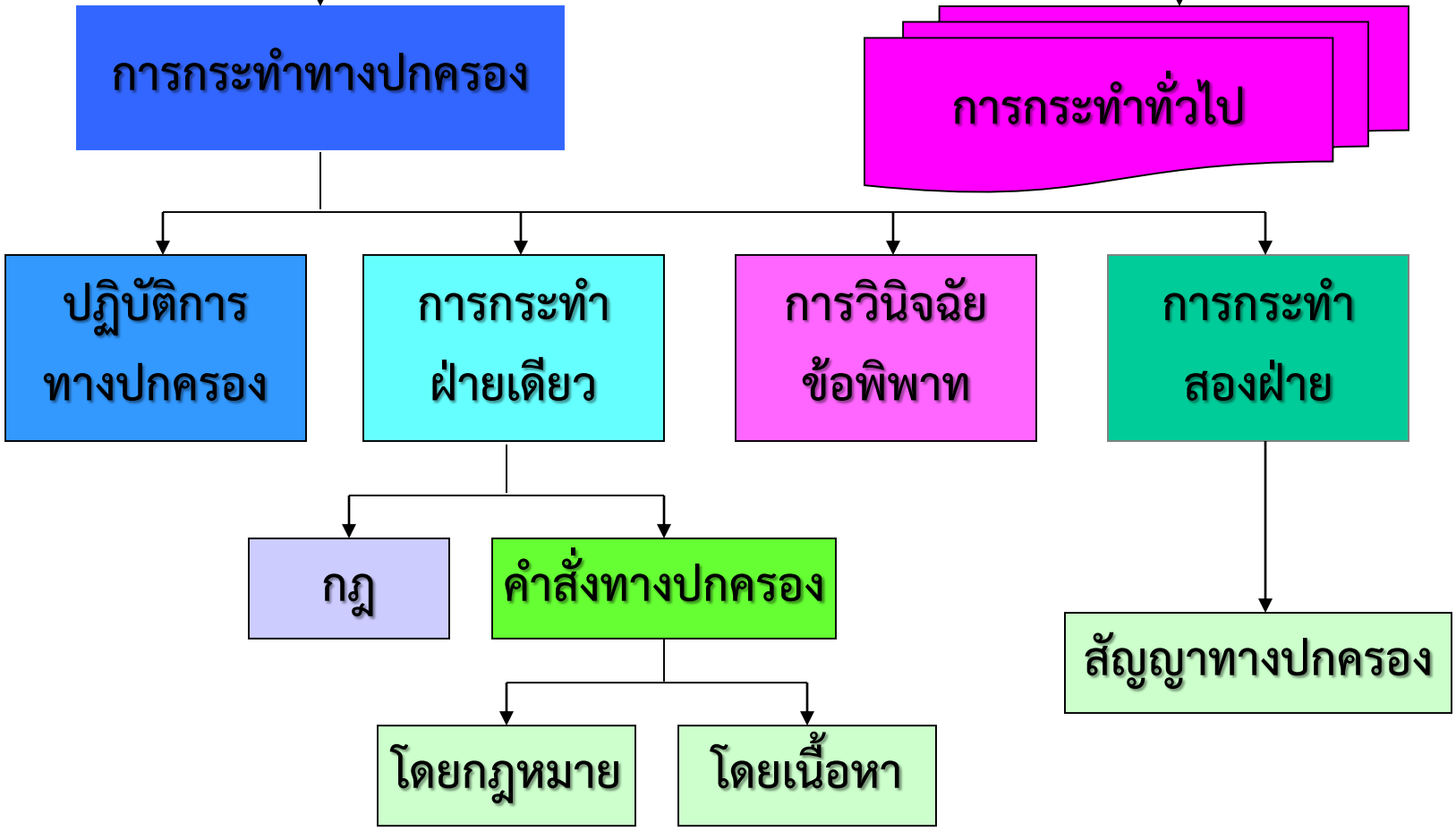

(๑) การกระทำทางปกครอง ได้แก่การกระทำที่ใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือเป็นการกระทำที่มีกฎหมายกำหนดอำนาจให้ไว้ และกฎหมายเช่นว่านั้นหมายเฉพาะที่เป็นกฎหมายปกครองเท่านั้น ไม่รวมถึงการใช้อำนาจตามกฎหมายแพ่ง กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กฎหมายอาญาและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เช่น กรมชลประทานสร้างเขื่อนล้ำเข้าไปในที่ดินของเอกชน

เจ้าพนักงานที่ดินออกโฉนดที่ดินทับที่ของบุคคลอื่น เทศบาลมีหน้าที่โดยตรงตามกฎหมายในการระงับเหตุเพลิงไหม้ อันเป็นการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เพื่อประโยชน์ของประชาชนในเขตเทศบาล เทศบาลจึงมีหน้าที่ต้องดูแลทางสาธารณะให้มีสภาพใช้สัญจรได้โดยสะดวกปลอดภัย เมื่อรถยนต์บรรทุกน้ำช่วยดับเพลิงไม่สามารถผ่านทางที่มีอยู่เข้าไปยังบ้านที่เกิดเพลิงไหม้ได้ เป็นเหตุให้ไฟลุกลามและเผาไหม้บ้านของผู้ฟ้องคดีทั้งหลัง กรณีย่อมถือเป็นการละเลยต่อหน้าที่ของเทศบาล

(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 1948/2559)

หรือหน่วยงานทางปกครองที่มีหน้าที่ในการบำรุงรักษาต้นไม้ไม่ออกตรวจตราดูแลต้นไม้ตามถนนจนเป็นเหตุมีการหักโค่นเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ทาง เช่น กรมทางหลวง (คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ 9/2561 และคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 250/2559) หรือกรุงเทพมหานคร (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 905/2560) หรือหน่วยงานทางปกครองไม่ออกตรวจตราระบบไฟฟ้าส่องสว่างให้ได้มาตรฐานจนเป็นเหตุเกิดไฟรั่วช็อตประชาชน เช่น กรมทางทางหลวง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 223/2558) เป็นต้น

๒) การกระทำทั่วไป หมายถึงการกระทำหรือการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามปกติโดยมิได้เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย หรือมิได้มีกฎหมายให้อำนาจไปกระทำการ เช่น พนักงานขับรถของส่วนราชการขับรถไปส่งหนังสือ จะเห็นได้ว่าการขับรถของพนักงานขับรถก็เป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการตามปกติโดยมิได้เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายใด ๆ การให้คำแนะนำแก่ผู้มาติดต่อราชการ การพิมพ์หนังสือราชการ ครูอาจารย์สอนหนังสือให้แก่เด็กนักเรียน นิสิต นักศึกษา แพทย์โรงพยาบาลของรัฐผ่าตัด รักษาโรคให้แก่คนไข้ เป็นต้น

หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการกระทำละเมิดอันมิใช่เป็นการกระทำที่เกิดจากการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือจากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น หรือการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเกินสมควร เช่น การที่แพทย์รักษาพยาบาล(คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 615/2558 และที่ 482/2556) การขับรถ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 92/2556) การประชาสัมพันธ์ (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ คร. 46/2560) การส่งข้อมูลเครดิตของผู้ฟ้องคดีให้แก่บริษัทข้อมูลเครดิตแห่งชาติ จำกัด (คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 1001/2556)

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 606/2554

กรณีการฟ้องคุณหมอ

หมอรักษาโรคตา จนคนไข้จอประสาทตาเสีย คนไข้จึงฟ้องขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย

ศาลปกครองไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาเพราะไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลปกครองเนื่องจากเป็นการกระทำอันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติทั่วไปในการตรวจรักษาพยาบาลผู้ป่วยมิใช่เป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายหรือการใช้อำนาจทางปกครอง

รูปแบบของการกระทำทางปกครอง

อาจจำแนกรูปแบบได้ดังนี้

(๑) ปฏิบัติการทางปกครอง (Real Act)

(๒) คำสั่งทั่วไปทางปกครอง

(๓) นิติกรรมทางปกครอง (Juristic Act)

(๔) สัญญาทางปกครอง

(๑) ปฏิบัติการทางปกครอง (Real Act) หมายถึงการกระทำที่ใช้อำนาจตามกฎหมายหรือมีกฎหมายให้อำนาจกระทำการ โดยเป็นการกระทำทางกายภาพ ใช้กำลังของบุคคล เช่น การที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารเข้าดำเนินการรื้อถอนอาคารที่ก่อสร้างโดยฝ่าฝืนกฎหมายหลังจากที่ได้ออกคำสั่งให้เจ้าของอาคารรื้อถอนอาคารแล้วแต่เจ้าของอาคารไม่ยอมปฏิบัติตาม เป็นต้น และยังหมายความรวมถึงการกระทำอื่นที่ไม่ใช่เป็นการออกกฎหรือคำสั่งทางปกครอง เช่น การที่คณะกรรมการสอบสวนความผิดวินัยอย่างร้ายแรงแจ้งข้อกล่าวหาให้ข้าราชการที่ถูกกล่าวหาทราบและให้โอกาสข้าราชการผู้นั้นในการแก้ข้อกล่าวหา เป็นต้น

(๒) คำสั่งทั่วไปทางปกครอง เป็นการกระทำทางปกครองที่มีลักษณะเป็นคำสั่งในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงแต่ไม่ระบุผู้รับคำสั่งไว้ เช่น สัญญาณไฟจราจร เป็นคำสั่งในเรื่องจราจรโดยเฉพาะเจาะจงแต่ไม่ได้ระบุว่าใครหรือผู้ใดต้องอยู่ภายใต้คำสั่งนี้ แต่ผู้ที่อยู่ในทางที่ได้รับสัญญาณไม่ว่าจะเป็นใครก็ตามก็ต้องปฏิบัติตามคำสั่งนี้ เป็นต้น โดยลักษณะแล้วคำสั่งทั่วไปในทางปกครองไม่เป็นนิติกรรมทางปกครองโดยสภาพเพราะไม่มีการเจาะจงตัวผู้รับคำสั่ง แต่กฎหมายให้ถือว่าคำสั่งทั่วไปในทางปกครองเป็นนิติกรรมทางปกครองอย่างหนึ่งด้วย เพราะมีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความชอบด้วยกฎหมายเช่นเดียวกับนิติกรรมทางปกครอง

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 418/2560

ลักษณะของคำสั่งทางปกครอง ประเภทคำสั่งทางปกครองทั่วไปคือ....แม้จะมีผลเป็นการทั่วไปโดยไม่ได้เจาะจงตัวบุคคลก็ตาม.... แต่ก็มุ่งหมายให้ใช้บังคับเฉพาะกรณีใดกรณีหนึ่งเป็นการเฉพาะ

ส่วน “กฎ” มีผลเป็นการทั่วไปโดยไม่ได้เจาะจงตัวบุคคลหรือกรณีใด.....

คำสั่งทางปกครองมีผลเป็นเจาะจงตัวบุคคล.

(๓) นิติกรรมทางปกครอง (Juristic Act) หมายถึงการสั่งการหรือการใช้อำนาจฝ่ายเดียวของฝ่ายปกครองโดยอาศัยอำนาจกฎหมาย มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ โดยอีกฝ่ายหนึ่งไม่จำต้องให้ความยินยอมด้วย เช่น การออกคำสั่งเลื่อนระดับข้าราชการ การออกคำสั่งลงโทษทางวินัยข้าราชการ การเพิกถอนโฉนดที่ดิน การออกคำสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตให้บุคคลประกอบอาชีพต่าง ๆ การออกใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาตจัดตั้งสถานบริการต่าง ๆ เป็นต้น

การกระทำฝ่ายเดียวทางปกครองอาจจำแนกออกได้เป็น ๒ ประเภท ใหญ่ ๆ คือ “คำสั่งทางปกครอง” และ “กฎ”

(๔) สัญญาทางปกครอง หมายถึงการกระทำสองฝ่ายหรือหลายฝ่ายทางปกครองที่มีลักษณะเป็นสัญญาที่ฝ่ายปกครองทำขึ้นเพื่อประโยชน์ในการจัดทำบริการสาธารณะซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของฝ่ายปกครอง สัญญาปกครองอาจจำแนกได้ ๒ แบบคือ

๑) สัญญาที่ฝ่ายปกครองทำกับเอกชน เช่น กรมทางหลวงให้เอกชนสร้างถนน เป็นต้น

๒) สัญญาที่หน่วยงานของรัฐทำสัญญากันเอง เช่น เทศบาล ๒ เทศบาลตกลงประกอบการร่วมกันที่เรียกว่า “สหการ” เป็นต้น

คำพิพากษาศาลสูงสุดที่ อ.๑๒๗๓/๒๕๕๘

สัญญาทางปกครองนั้น คู่สัญญาฝ่ายเอกชนไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญา เว้นแต่การผิดสัญญาของคู่สัญญาฝ่ายรัฐจะมีสภาพร้ายแรง จนทำให้คู่สัญญาฝ่ายเอกชนต้องใช้สิทธิฟ้องศาล เพื่อให้ศาลสั่งยกเลิกสัญญา

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 162/2546

สัญญาทางปกครอง....โดยวาจา

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า สัญญาจ้างเหมาปรับปรุงต่อเติมศาลาธนารักษ์ จ.เชียงใหม่นั้น มีวัตถุแห่งสัญญา คือ การรับจ้างปรับปรุงต่อเติมอาคารของรัฐซึ่งเป็นถาวรวัตถุอันเป็นองค์ประกอบและเครื่องมือสำคัญในการดำเนินบริการสาธารณะให้บรรลุผลจึงถือได้ว่าสัญญาดังกล่าวเป็นสัญญาทางปกครอง

ส่วนข้อตกลงที่ผู้ฟ้องคดีและผู้ถูกฟ้องคดีได้ ตกลงด้วยวาจาเกี่ยวกับการทำงานเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นสัญญาจ้างทำของ ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มิได้กำหนดให้ทำเป็นหนังสือสัญญาแต่อย่างใด แม้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 จะกำหนดให้ทางราชการต้องทำสัญญาจ้างเป็นหนังสือ แต่ระเบียบดังกล่าวเป็นเพียงระเบียบภายในของทางราชการ ดังนั้น ข้อตกลงเกี่ยวกับการทำงานเพิ่มเติมดังกล่าว จึงไม่ต้องทำเป็นหนังสือและถือเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาทางการปกครอง

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๙๖/๒๕๕๘

อบต.ซื้อกล้องวงจรปิดเพื่อสอดส่องอาคาร อบต. สัญญาซื้อขายกับเอกชนนั้น ไม่เป็นสัญญาทางปกครอง แต่เป็นสัญญาทางแพ่ง

<u>คำพิพากษาศาลสูงสุดที่ อ. ๘๑๗/๒๕๕๗</u>

ซื้อกล้องวงจรปิดมาติดตั้งในหมู่บ้านเพื่อสอดส่องความเรียบร้อย เป็นสัญญาทางปกครอง

คำวินิจฉัยชี้ขาดอำนาจหน้าที่ระหว่างศาลที่ ๘๒/๒๕๕๙

สัญญาที่เอกชนฟ้องบังคับให้หน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐชำระเงินกรณีผิดสัญญาซื้อขายเครื่องถ่ายเอกสาร โดยมีวัตถุแห่งสัญญาว่าให้ส่งมอบเครื่องถ่ายเอกสาร จึงไม่ใช่ลักษณะของการมอบหมายให้เข้าร่วมจัดทำบริการสาธารณะโดยตรง ทั้งเครื่องถ่ายเอกสารไม่ใช่เครื่องมือสำคัญแต่เป็นเพียงเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกในด้านการผลิตเอกสารการเรียนการสอนเท่านั้น วัตถุแห่งสัญญาจึงไม่ใช่เรื่องการให้โจทก์เข้าจัดทำบริการสาธารณะ ที่จะถือว่าเป็นสัญญาทางปกครอง ตามมาตรา ๓ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครองพ.ศ. ๒๕๔๒

คำจำกัดความ

“วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครองหรือกฎ และรวมถึงการดำเนินการใด ๆ ในทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้

“การพิจารณาทางปกครอง” หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่**เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง**

“คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท” หมายความว่า คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายที่มีการจัดองค์กรและวิธีพิจารณาสำหรับการวินิจฉัยชี้ขาดสิทธิและหน้าที่ตามกฎหมาย

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคล ซึ่งใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการจัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐหรือไม่ก็ตาม

“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ยื่นคำขอหรือผู้คัดค้านคำขอ ผู้อยู่ในบังคับหรือจะอยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครอง และผู้ซึ่งได้เข้ามาในกระบวนพิจารณาทางปกครองเนื่องจากสิทธิของผู้นั้นจะถูกกระทบกระเทือนจากผลของคำสั่งทางปกครอง

“คำสั่งทางปกครอง” หมายความว่า

๑. การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุมัติ การวินิจฉัย อุทธรณ์ การรับร้อง และการจดทะเบียน

๒. การอื่นที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

กฎกระทรวงฉบับที่ ๑๒ พ.ศ. ๒๕๔๓

กำหนดให้การดำเนินการของเจ้าหน้าที่ดังต่อไปนี้เป็นคำสั่งทางปกครอง

๑. การสั่งรับหรือไม่รับคำเสนอขาย รับจ้าง แลกเปลี่ยน ให้เช่า ซื้อ เช่า หรือให้สิทธิประโยชน์

๒. การอนุมัติสั่งซื้อ จ้าง แลกเปลี่ยน เช่า ขาย ให้เช่า หรือให้สิทธิประโยชน์

๓. การสั่งยกเลิกกระบวนการพิจารณาคำเสนอหรือการดำเนินการอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

๔. การสั่งให้เป็นผู้ทิ้งงาน

๕. การให้หรือไม่ให้ทุนการศึกษา

กฎ หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่นที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

มีผลบังคับเป็นการทั่วไป ไม่ได้หมายความว่าจะต้องมีผลบังคับแก่ประชาชนทุกคน แม้จะมีผลบังคับแก่เฉพาะประชาชนบางประเภทก็เป็น “นิติกรรมทางปกครองที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป” ได้

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 658/51, ที่ 659/51

สัญญาหลักประกันซองเป็นสัญญาทางปกครอง

สัญญาหลักประกันซองเพื่อให้หน่วยงานทางปกครองมีเอกสิทธิในการเลือกคู่สัญญา....การควบคุมการปฏิบัติตามสัญญา...แก้ไขสัญญาและเลิกสัญญาได้ฝ่ายเดียว.....เป็นสัญญาที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งคู่สัญญา ที่จะเข้าร่วมดำเนินการจัดให้มีสิ่งสาธารณูปโภคอันเป็นเครื่องมือสำคัญในการที่จะได้คู่สัญญา .....สัญญาหลักประกันซอง จึงเป็นสัญญาทางปกครอง

ซึ่งหากเกิดข้อพิพาทกัน ในการยึดหลักประกันซอง....จึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา 9 วรรคหนึ่ง(4) .....ซึ่งต้องยื่นฟ้องภายในกำหนดระยะเวลาการฟ้องคดีตามมาตรา 51

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.314/2554

การสิ้นสุดลงของสัญญาทางปกครอง

สัญญาทางปกครอง อาจสิ้นสุดลงได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

ประการแรก สิ้นสุดลงตามปกติเพราะบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว

ประการที่ 2 สิ้นสุดลงด้วยการเลิกสัญญา กล่าวคือ...การเลิกสัญญาโดยความยินยอมของทั้งสองฝ่าย....หรือการเลิกสัญญาเมื่อสัญญาเลิกกันโดยปริยายเช่นกรณีมีเหตุสุดวิสัยเป็นต้น ....หรือกรณีเลิกสัญญาเมื่อศาลมีคำพิพากษาให้เลิกสัญญา.....หรือกรณีที่ในการเลิกสัญญาโดยฝ่ายปกครองเลิกสัญญาฝ่ายเดียว

****อนึ่งคู่สัญญาฝ่ายเอกชน ไม่มีสิทธิบอกเลิกสัญญาได้ แต่ถ้าหาการบอกเลิกสัญญาก่อให้เกิดความเสียหายแก่ฝ่ายเอกชน เอกชนมีสิทธิเรียกค่าเสียหายได้

คำพิพากษาศาลสูงสุดที่ อ.๗๖๒/๒๕๕๙

คำสั่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค
ที่ห้ามขายสารที่ใช้ในวิธีไบโอเทคนิค
สำหรับศัลยกรรมเป็นการชั่วคราว
ถือว่าเป็นกฎ

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ 550/2547

หนังสือที่กระทรวงการคลังได้แจ้งเวียนให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและส่วนราชการได้รับทราบและถือปฏิบัติเป็นแนวทางในการจัดทำสัญญาอนุญาตให้ข้าราชการที่ไปศึกษา ฝึกอบรม หรือปฏิบัติการวิจัย ณ ต่างประเทศ ต้องทำสัญญาเพิ่มเติมทุกครั้งเมื่อมีการอนุมัติให้ขยายระยะเวลาลาศึกษา เป็นบทบัญญัติที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป จึงมีลักษณะเป็นกฎตาม พ.ร.บ.จัดตั้งศาลปกครองฯ

สาระสำคัญของคำสั่งทางปกครอง

(๑) การใช้อำนาจสั่งการฝ่ายเดียวตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

(๒) การใช้อำนาจของรัฐในทางปกครองไม่ใช่ในทางแพ่ง

(๓) มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์หรือก่อให้เกิดการเคลื่อนไหวในสิทธิหน้าที่

(๔) มีผลบังคับเป็นการทั่วไป (ในกรณีของกฎ) หรือเฉพาะเรื่องเฉพาะราย (ในกรณีของคำสั่งทางปกครอง)

(๕) มีผลสู่ภายนอก

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.1451/2558

ประกาศผลเป็นผู้สอบได้แต่หน่วยงานของรัฐไม่เรียกทำสัญญาจ้าง

ผู้สอบได้รอมาหลายเดือน....ไม่มีการเรียกให้ไปทำสัญญาจ้างเลย ....จึงได้นำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้ชดใช้ค่าเสียหาย

ศาลวินิจฉัยว่า ประกาศผลสอบมีสถานะเป็นคำสั่งทางปกครอง ....แต่โดยในการที่จะว่าจ้างพนักงานที่สอบได้ จะต้องมีการทำสัญญาจ้างซึ่งการทำสัญญาจ้างหาใช่คำสั่งทางปกครองไม่

ดังนั้น หนังสือปฏิเสธการจ้างจึงไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง..... แต่เป็นการปฏิเสธไม่ทำสัญญาจ้าง.....จึงไม่จำต้องอุทธรณ์ก่อนฟ้อง ตามมาตรา 42 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ. ศ. 2542 ประกอบมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ. ศ. 2539

คำสั่งศาลปกครองสูงสุด คำร้องที่ ๗๑๕/๒๕๕๘ คำสั่งที่ ๑๔๒/๒๕๕๙

คำสั่ง ทต. เรียกให้ผู้ถูกฟ้องคดีคืนเงินเดือนที่ได้รับเกินสิทธิให้แก่ผู้ฟ้องคดี มิได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายฉบับใด จึงมิใช่คำสั่งทางปกครองหรือการใช้อำนาจทางปกครองตามมาตรา ๕ แห่ง พรบ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กรณีจึงมิใช่คดีพิพาทเกี่ยวกับความรับผิดอย่างอื่นของเจ้าหน้าที่ของรัฐอันเกิดจากการใช้อำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย หรือ จากกฎ คำสั่งทางปกครอง หรือคำสั่งอื่น

หรือจากการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติหรือปฏิหน้าที่ดังกล่าวล่าช้าเกินสมควร ตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๓) ...โดยที่ปัญหาเขตอำนาจศาลเป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ซึ่งศาลปกครองสูงสุดมีอำนาจยกขึ้นพิจารณาได้ฯ ... เมื่อได้วินิจฉัยแล้วว่าคดีนี้ไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครอง จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยประเด็นอื่นอีกต่อไป การที่ศาลปกครองชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับฟ้องไว้พิจารณานั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วยในผล จึงมีคำสั่งยืนตามคำสั่งของศาลชั้นต้น..

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๕๑๔/๒๕๔๕ การย้ายข้าราชการครูไปแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอื่นภายในกรมเดียวกันโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. ๒๕๒๓ มีลักษณะเป็นการบริหารงานภายในหน่วยงานของรัฐเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การปฏิบัติราชการภายในหน่วยงานนั้น มิใช่สิทธิตามกฎหมายของข้าราชการครูอันจะพึงเรียกร้องให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาแต่งตั้งตนให้ดำรงตำแหน่งใดก็ได้ โดยการโยกย้ายดังกล่าวมีผลเป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงภารกิจในการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งสิทธิและประโยชน์ในฐานะที่เป็นข้าราชการครูของผู้นั้นมิได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ดังนั้น คำสั่งดังกล่าวจึงไม่เป็นคำสั่งทางปกครอง เมื่อเป็นเช่นนี้การออกคำสั่งดังกล่าวจึงไม่อยู่ภายใต้บังคับ มาตรา ๓๗(๒) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กำหนดให้คำสั่งทางปกครองต้องทำเป็นหนังสือและการยืนยันคำสั่งทางปกครองเป็นหนังสือต้องจัดให้มีเหตุผลไว้ด้วยแต่อย่างใด

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗๐/๒๕๕๓

เดือดร้อนที่ต้องไปทำงานที่ภูเก็ต..เพราะ...ค่าครองชีพสูงมาก

ผู้ถูกฟ้องคดี (กรม ส.) มีคำสั่งที่ ๓๙๗/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน ๒๕๕๑ เรื่องแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่งที่ ก.พ. กำหนดใหม่ ซึ่งผู้ฟ้องคดีได้รับแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการที่สำนักงานในพื้นที่เกาะสมุย ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าเป็นการเลือกปฏิบัติไม่เป็นธรรม จึงฟ้องคดีขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับที่ผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมายตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ แต่อย่างไรก็ตามการที่ผู้ถูกฟ้องคดี ได้มีคำสั่งแต่งตั้งให้ผู้ฟ้องคดีไปปฏิบัติหน้าที่ที่สำนักงานแห่งใหม่ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรม ส. พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงเป็นการดำเนินการตามมติ ก.พ. และกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการในสังกัดของผู้ถูกฟ้องคดี

คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๗๐/๒๕๕๓ (ต่อ)

ย่อมมีหน้าที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบของทางราชการและมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบของทางราชการ แม้ผู้ฟ้องคดีจะมีภาระค่าครองชีพเพิ่มขึ้นเพราะเป็นเมืองท่องเที่ยว ก็เป็นภาระตามปกติที่ข้าราชการทุกคนจะต้องเผชิญกับปัญหาดังกล่าวเมื่อต้องไปปฏิบัติราชการประจำท้องถิ่นนั้น ๆ หาได้เกิดจากคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีแต่ประการใดและไม่ปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีออกคำสั่งเพื่อกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดีแต่ประการใด จึงฟังไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีถูกกระทบสิทธิจนได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายจากคำสั่งดังกล่าว ผู้ฟ้องคดีจึงไม่อยู่ในฐานะเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองตามมาตรา ๔๒ แห่ง พ.ร.บ. จัดตั้งศาลปกครองฯ

คำพิพากษาศาลสูงสุดที่ อ.๑๑๒/๒๕๔๘

แม้ว่าการย้ายข้าราชการเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้บังคับบัญชาในการคัดสรรหรือจัดบุคลากรเพื่อปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่ได้ตามที่เห็นสมควรแต่การใช้อำนาจดังกล่าวจะต้องคำนึงถึงเหตุผล ความจำเป็น และประโยชน์ของหน่วยงานเป็นสำคัญ และจะต้องไม่กระทำโดยมีอคติหรือเจตนากลั่นแกล้งข้าราชการผู้ถูกย้ายให้ได้รับความเสียหายจึงจะถือว่าเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๙๓/๒๕๕๙

การแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ ดังนั้น หากการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการนั้นพิสูจน์ได้ว่าเป็นไปตามความประสงค์ของผู้มีอำนาจมากกว่าจะเป็นการแต่งตั้งโยกย้ายเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ มีผลทำให้คำสั่งแต่งตั้งโยกย้ายดังกล่าวไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๘๐๘-๑๘๑๐/๒๕๕๙

เมื่อพนักงานจ้างมาลงชื่อปฏิบัติงานแล้ว แต่หน่วยงานไม่มอบหมายงานให้ปฏิบัติ จึงถือว่า หน่วยงานทางปกครองผู้ว่าจ้างเป็นฝ่ายผิดสัญญาจ้าง และจะอ้างว่าเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย มาเป็นเหตุเลิกจ้างไม่ได้

อำนาจกระทำการทางปกครอง

โดย....

นายราชัย อัศเวศน์

ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษด้านกฎหมาย มทร.อีสาน

ที่ปรึกษากลุ่มนิติกรประจำมหาวิทยาลัยและสถาบัน

คำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๑๒

"คำสั่งทางปกครองจะต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในเรื่องนั้น"

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.162/2558

ผู้รับมอบอำนาจใช้อำนาจโดยไม่ถูกต้อง จึงเป็นการใช้อำนาจโดยไม่มีอำนาจ

เมื่อ ก.พ. ได้กำหนดให้ อ.ก.พ.กรมสอบสวนพิเศษ....เป็นผู้มีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกบุคคล....โดยมิได้กำหนดว่าสามารถมอบหมายหน้าที่ให้บุคคลอื่นทำแทนได้.....จึงเป็นอำนาจหน้าที่เฉพาะตัวของ อ.ก.พ.กรม

การที่ อ.ก.พ.กรม มอบอำนาจให้อธิบดีกรมฯ ไปดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกบุคคล.....เมื่ออธิบดีกรมฯ ได้ใช้อำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการคัดเลือกบุคคล....จึงเป็นการใช้อำนาจโดยปราศจากอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจ.....มีผลทำให้การคัดเลือกบุคคลไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๘/๒๕๔๘

การใช้อำนาจ

แม้ว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายจะให้อำนาจผู้ดำรงตำแหน่งใดปฏิบัติราชการแทนผู้ดำรงตำแหน่งอื่นได้ และผู้นั้นจะมอบหมายให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นปฏิบัติราชการแทนต่อไปได้ก็ตาม แต่การจะมอบอำนาจต่อไปนั้น หมายถึงกิจการทั่วไปของหน่วยงานเท่านั้นมิได้หมายความว่าผู้รับมอบอำนาจจะใช้อำนาจที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นอำนาจเฉพาะตัวของผู้ดำรงตำแหน่งได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๒๙/๒๕๔๙

การกระทำทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย

ต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในกรณีที่กฎหมายกำหนดตัวเจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจกระทำการเรื่องใดไว้เป็นการเฉพาะแล้วการกระทำทางปกครองในเรื่องดังกล่าวจะต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ผู้นั้น เจ้าหน้าที่อื่นแม้จะเป็นผู้บังคับบัญชาหรือเป็นผู้มีอำนาจเหนือเจ้าหน้าที่ผู้นั้นก็ไม่อาจกระทำการในเรื่องนั้นได้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. 526/2554

โดยที่กฎหมายได้กำหนดไว้อย่างชัดแจ้งว่า การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการขนส่งปฏิกูลหรือมูลฝอยจากประชาชนนั้น ให้เป็นอำนาจของสภาเทศบาลที่จะกระทำได้แต่จะต้องกระทำโดยออกเป็นเทศบัญญัติ ซึ่งหมายความว่ากฎหมายได้ระบุไว้แล้วว่า ผู้ทรงอำนาจในการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมก็คือสภาเทศบาลโดยความเห็นชอบของผู้ว่าราชการจังหวัด และจะต้องกระทำในรูปแบบของเทศบัญญัติ

ดังนั้น การออกประกาศเทศบาลเรียกเก็บค่าธรรมเนียม โดยนายกเทศมนตรีจึงเป็นการกระทำที่กระทำโดยไม่มีอำนาจเป็นการกระทำที่ก้าวล่วงเข้าไปในอำนาจของสภาเทศบาลและผู้ว่าราชการจังหวัด และเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามรูปแบบอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้นอันเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ที่มีสภาพความร้ายแรงถึงระดับที่ต้องถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่เคยมีอยู่เลย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๐/๒๕๕๘ ประชุมใหญ่

เมื่อกฎหมายกำหนดให้ผู้มีอำนาจสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงกรณีข้าราชการตำรวจชั้นยศจ่าสิบตำรวจลงมาในทุกหน่วยงานในการปกครองบังคับบัญชา คือ รองผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ (ซึ่งรับผิดชอบงานบริหารงานบุคคล) ผู้ช่วยผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ(ซึ่งรับผิดชอบงานด้านวินัย) ผู้บัญชาการหรือเทียบเท่าผู้บัญชาการ แต่ปรากฏว่ารองผู้กำกับการ (ฝ่ายป้องกันปราบปราม) ปฏิบัติราชการแทนผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสมุทรปราการ เป็นผู้สั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงแก่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการตำรวจยศจ่าสิบตำรวจ จึงเป็น

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๖๐/๒๕๕๘ ประชุมใหญ่ การแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงกับผู้ฟ้องคดีโดยผู้ไม่มีอำนาจตามกฎหมายมาดำเนินการสอบสวน การที่คณะกรรมการข้าราชการตำรวจนำผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวมาพิจารณาแล้วมีมติให้เพิ่มโทษผู้ฟ้องคดีเป็นไล่ออกจากราชการ และการที่ผู้บัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๑ มีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามมติดังกล่าว จึงเป็นกรณีที่ไม่ได้ดำเนินกระบวนการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงตามขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ดังนั้น มติของคณะกรรมการข้าราชการตำรวจและคำสั่งของบัญชาการตำรวจภูธร ภาค ๑ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๑๘/๒๕๕๑

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรงกระทำโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งไม่มีอำนาจตามกฎหมาย

เป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายและมีผลทำให้การดำเนินกระบวนการทางวินัยโดยอาศัยผลการสอบสวนของคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าว เช่น การมีมติและมีคำสั่งลงโทษผู้ที่ถูกสอบสวนเป็นการดำเนินการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายไปด้วย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๓๕/๒๕๕๓

การออกคำสั่งให้อาจารย์ผู้สอนงดทำการสอนเป็นการใช้อำนาจหน้าที่จัดการวัดผล ประมวลผล และควบคุมมาตรฐานการศึกษา ซึ่งเป็นอำนาจของคณะกรรมการประจำคณะตามมาตรา ๓๑(๕) แห่ง พ.ร.บ. มหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๓๗ คณบดีจึงไม่อาจใช้อำนาจในฐานะผู้บังคับบัญชาของคณะหรือในฐานะประธานคณะกรรมการประจำคณะ ตามมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ แห่ง พ.ร.บ. มหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๓๗ เพื่อออกคำสั่งให้อาจารย์ผู้สอนงดสอนได้โดยลำพัง และโดยที่พระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ได้มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการที่คณบดีจะออกคำสั่งให้อาจารย์ทำการงดสอนไว้ ดังนั้นในการออกคำสั่งดังกล่าวจึงต้องพิจารณาตาม พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ โดยต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรค ๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๘๙/๒๕๕๓

กรณีที่กรมราชทัณฑ์ประกาศประกวดราคาซื้อเครื่องใช้ส่วนตัวผู้ต้องขัง โดยมีผู้ฟ้องคดีเป็นผู้เสนอราคาต่ำสุดและมีคุณสมบัติครบถ้วนตามเงื่อนไขของประกาศ แต่กรมราชทัณฑ์กลับอนุมัติให้จัดซื้อผลิตภัณฑ์ของผู้เสนอราคาต่ำลำดับที่สอง *เนื่องจากเห็นว่าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวได้รับการรับรองเครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.)* ซึ่งต่างกับผลิตภัณฑ์ของผู้ฟ้องคดี *เมื่อกรมราชทัณฑ์มิได้ดำเนินการเรียกให้ผู้เสนอราคาต่ำลำดับที่สองมาต่อรองราคาเพื่อปรับลดราคาให้ต่ำลง* อันจะเป็นประโยชน์แก่ทางราชการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ดังนั้น *คำสั่งอนุมัติให้จัดซื้อผลิตภัณฑ์จากผู้เสนอราคาต่ำลำดับที่สอง จึงเป็นคำสั่งทางปกครอง*

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๘๙/๒๕๕๓ (ต่อ)

ที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย และถือเป็นการกระทำละเมิดอันเกิดจากคำสั่งทางปกครองที่ผู้เสนอราคาต่ำสุดมีสิทธิที่จะเรียกร้องค่าเสียหายจากกรมราชทัณฑ์ได้ ดังนั้น ฝ่ายปกครองต้องเคารพต่อกฎเกณฑ์ที่ตนกำหนดขึ้นตราบใดที่กฎเกณฑ์หรือระเบียบข้อบังคับยังไม่ได้ถูกยกเลิกหรือยังมีผลใช้บังคับอยู่ เนื่องจากกฎเกณฑ์หรือระเบียบข้อบังคับที่ฝ่ายปกครองกำหนดขึ้นเป็นทั้งแหล่งที่มาของอำนาจและเป็นข้อจำกัดอำนาจของฝ่ายปกครองเมื่อกฎเกณฑ์หรือระเบียบข้อบังคับได้กำหนดให้ดำเนินการในเรื่องใดไว้อย่างไรแล้ว ฝ่ายปกครองก็จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรือระเบียบข้อบังคับนั้นอย่างเคร่งครัด

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๓๑/๒๕๕๖

การที่กฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ได้ระบุขั้นตอนและวิธีการไว้ก็เพื่อเป็นการให้หลักประกันแก่ผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากกฎหรือคำสั่งทางปกครอง หากขั้นตอนดังกล่าวมีผลกระทบกฎหรือคำสั่งทางปกครอง ขั้นตอนนั้นก็ถือเป็นขั้นตอนที่เป็นสาระสำคัญ ซึ่งหากมีกฎหมายหรือระเบียบปฏิบัติใดได้กำหนดขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญไว้ แต่ผู้ออกกฎหรือคำสั่งทางปกครองไม่ได้ปฏิบัติตาม กฎหรือคำสั่งที่ออกมานั้นย่อมไม่ชอบด้วยกฎหมายด้วยเหตุที่เป็นการกระทำที่ผิดขั้นตอนอันเป็นสาระสำคัญขั้นตอนตามข้อ ๑๗ ของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การปฏิบัติเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่กำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องส่งสำนวน การสอบสวนให้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๘๓๑/๒๕๕๖ (ต่อ)

กระทรวงการคลังตรวจสอบก่อนออกคำสั่งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐชดใช้เงิน ถือเป็นขั้นตอนที่เป็นสาระสำคัญ เนื่องจากหากหน่วยงานของรัฐออกคำสั่งโดยข้ามขั้นตอนดังกล่าวแล้วต่อมากระทรวงการคลังมีความเห็นแตกต่างจากความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด หน่วยงานของรัฐก็ต้องเพิกถอนคำสั่งที่ได้ออกไปแล้วนั้น ซึ่งทำให้ผลการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย ดังนั้น คำสั่งที่ออกโดยข้ามขั้นตอนตามที่ระบุไว้ในข้อ ๑๗ ของระเบียบดังกล่าว จึงเป็นคำสั่งที่ออกโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย *(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๘๑/๒๕๕๗ และ ที่ อ.๑๕๗/๒๕๕๘ วินิจฉัยแนวทางเดียวกัน)*

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๕/๒๕๕๕

คณะกรรมการสรรหาบุคคลเพื่อดำรงตำแหน่งกรรมการผู้จัดการรัฐวิสาหกิจต้องใช้อำนาจในการสรรหาภายใต้กรอบของกฎหมายที่ให้อำนาจ เมื่อไม่มีบทกฎหมายใดให้อำนาจคณะกรรมการสรรหาออกหลักเกณฑ์อันมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลผู้มีความประสงค์จะเข้าสมัครเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการผู้จัดการรัฐวิสาหกิจดังกล่าวเพิ่มเติมไปจากที่กฎหมายกำหนดไว้ซึ่งหลักเกณฑ์คุณสมบัติได้กำหนดไว้แล้วซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับคุณสมบัติของข้าราชการและพนักงาน และให้ใช้ตามที่กำหนด *แต่คณะกรรมการสรรหาฯ กำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับคุณสมบัติเพิ่มเติมจากที่กฎหมายกำหนดว่า*

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๙๕/๒๕๕๕ (ต่อ)

“ผู้สมัครต้องไม่เคยเป็นผู้กระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง หรืออยู่ระหว่างถูกสอบสวนทางวินัย หรืออยู่ระหว่างถูกดำเนินคดีอาญาเว้นแต่ในความผิดลหุโทษหรือความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทนั้น” ข้อกำหนดดังกล่าวเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลผู้ที่มีความประสงค์จะเข้าสมัครคัดเลือกเป็นกรรมการผู้จัดการ จึงเป็นการใช้อำนาจเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจไว้จึงเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองกลางเลขแดง ที่ บ.๒๕๑/๒๕๕๙

การกำหนดเกรด ๒.๕

ศาลปกครองกลางได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการคัดเลือกบุคคลเพื่อปฏิบัติงานในส่วนราชการนั้น องค์กรบริหารของส่วนราชการชอบที่จะกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมกับตำแหน่งเพื่อพร้อมที่จะปฏิบัติงานตามที่ส่วนราชการต้องการตามที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจไว้ ซึ่งในบางสถานการณ์การคัดเลือกบุคคลอาจกำหนดเงื่อนไขพิเศษได้ตามความจำเป็น เนื่องจากคุณสมบัติเฉพาะสำหรับตำแหน่งบางตำแหน่งอาจต้องการบุคลากรที่มีความชำนาญหรือเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน หรือกรณีที่หน่วยงานมีความจำเป็นอื่น เช่น

คำพิพากษาศาลปกครองกลางเลขแดง ที่ บ.๒๕๑/๒๕๕๙ (ต่อ)

กรณีผู้ได้รับทุนให้ไปศึกษาในต่างประเทศ หรือในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต้องบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้ารับราชการ เป็นต้น ซึ่งย่อมขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงเป็นกรณี ๆ ไป ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวต้องดำเนินการด้วยความเที่ยงธรรมและถือประโยชน์ของทางราชการเป็นสำคัญ สำหรับการกำหนดให้ผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้าเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่งประเภทวิชาการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กรณีพิพาทนั้น เป็นการคัดเลือกบุคคลทั่วไปที่มีคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กำหนด มิใช่เป็นการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งที่มีความชำนาญการหรือเชี่ยวชาญเฉพาะด้านแต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลปกครองกลางเลขแดง ที่ บ.๒๕๑/๒๕๕๙ (ต่อ)

และการรับสมัตรสอบคัดเลือกกรณีพิพาทเป็นการรับสมัครผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก แต่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ กลับกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครสอบโดยถือคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรีเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นระยะเวลาที่ผู้สมัครสอบแต่ละรายได้ผ่านการเรียนในระดับดังกล่าวมาเป็นเวลานานแล้ว กรณีจึงไม่สอดคล้องกันกับความรู้ความสามารถในปัจจุบันของผู้ฟ้องคดีและผู้สมัครรายอื่น ๆ อีกทั้งผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีในแต่ละสาขาย่อมเป็นหลักประกันว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ตามหลักสูตรที่แต่ละสถาบันการศึกษากำหนด การได้คะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า ๒.๕๐ มิได้เป็นเครื่องยืนยันว่าเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถน้อยกว่า

คำพิพากษาศาลปกครองกลางเลขแดง ที่ บ.๒๕๑/๒๕๕๙ (ต่อ)

ผู้ที่ได้รับคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ ๒.๕๐ ขึ้นไปเสมอไปประกอบกับในการคัดเลือกพนักงานของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมนั้นตามข้อ ๖.๒ ของประกาศคณะกรรมการบริหารงานบุคคลประจำมหาวิทยาลัย เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการสรรหาและการเลือกสรรพนักงานมหาวิทยาลัย ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๒ กำหนดให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้ง ๒ สามารถกำหนดวิธีการคัดเลือกได้หลายวิธีการ ผู้ถูกฟ้องคดีทั้ง ๒ ชอบที่จะกำหนดเงื่อนไขให้ระดับคะแนนเฉลี่ยดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในการให้น้ำหนักคะแนนเพื่อประกอบการพิจารณาเท่านั้นการนำเงื่อนไขดังกล่าวมาตัดสิทธิผู้เข้ารับการคัดเลือกโดยไม่พิจารณาคุณสมบัติ

คำพิพากษาศาลปกครองกลางเลขแดง ที่ บ.๒๕๑/๒๕๕๙ (ต่อ)

ด้านอื่น ๆ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ไม่เหมาะสม ทั้งยังเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาเอกแต่ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรีต่ำกว่า ๒.๕๐ ซึ่งจะถูกตัดสิทธิจากการเข้ารับการคัดเลือกดังกล่าวตั้งแต่ต้น ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีประกาศรับสมัครโดยกำหนดให้ผู้สมัครในทุกสาขาวิชาจะต้องมีคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับปริญญาตรีไม่ต่ำกว่า ๒.๕๐ อันเป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถสมัครเข้ารับการคัดเลือกเพื่อบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้าเป็นพนักงานมหาวิทยาลัย ตำแหน่งประเภทวิชาการดังกล่าว จึงเป็นประกาศที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๙๓๒/๒๕๕๕

กรณีที่ พรบ. ระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. ๒๕๔๒ มิได้มีบทบัญญัติใดกำหนดให้ปลัดเมืองพัทยาสามารถมอบอำนาจที่ได้รับมอบหมายจากนายกเมืองพัทยาไปให้แก่รองปลัดเมืองพัทยาหรือหัวหน้าส่วนราชการของเมืองพัทยาได้ ดังนั้น การที่รองปลัดเมืองพัทยา*(รักษาราชการแทนปลัดเมืองพัทยา)* มีคำสั่งมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการสำนักการช่างออกคำสั่งรื้อถอนอาคารตามมาตรา ๔๒ แห่ง พรบ.ควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ คำสั่งดังกล่าวจึงไม่ชอบด้วยกฎหมายเพราะถือเป็นอำนาจของนายกเมืองพัทยาในฐานะเจ้าพนักงานท้องถิ่นเท่านั้น โดยผู้อำนวยการสำนักการช่างไม่ใช่ผู้มีอำนาจลงนามในคำสั่งรื้อถอนอาคารตาม พรบ. ข้างต้น

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๙๓๒/๒๕๕๕ (ต่อ)

ศาลวางหลักกฎหมายว่า

การที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่อื่นกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดแทน จะต้องพิจารณาในด้านรูปแบบของการมอบอำนาจและในด้านของตัวผู้มอบอำนาจว่ามีกฎหมายให้อำนาจไว้หรือไม่ เพียงใด เพราะหากว่าผู้มอบอำนาจหรือผู้รับมอบอำนาจได้กระทำไปโดยไม่มีอำนาจหรือไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายบัญญัติไว้ จะส่งผลทำให้การกระทำนั้น ๆ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๙๒/๒๕๕๘

รองคณบดีไม่มีฐานะเป็นผู้บริหารที่มีอำนาจในการบริหารงานของคณะอย่างแท้จริง เป็นเพียงผู้ช่วยบริหารงาน ซึ่งจะต้องทำงานตามที่คณบดีมอบหมาย คณบดีจึงมีอำนาจดุลพินิจที่จะเสนอบุคคลใดที่ตนไว้วางใจให้อธิการบดีแต่งตั้งเป็นรองคณบดี และมีอำนาจดุลพินิจที่จะเสนอให้อธิการบดีสั่งให้บุคคลใดพ้นจากตำแหน่งรองคณบดีได้ และการสั่งให้พ้นจากตำแหน่งเนื่องจากหมดความไว้วางใจ ไม่อาจถือว่าเป็นการลงโทษ อีกทั้งการกระทำหรือพฤติการณ์ของรองคณบดีที่เป็นเหตุให้อธิการบดีและคณบดีเสื่อมหรือหมดความไว้วางใจ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๑๙๒/๒๕๕๘ (ต่อ)

ไม่จำเป็นต้องเป็นการกระทำหรือพฤติการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องโดยเฉพาะเจาะจง แต่อาจจะเป็นการกระทำหรือพฤติการณ์โดยรวมของรองคณบดีผู้นั้น ดังนั้น โดยเหตุผลของเรื่อง การมีคำสั่งให้รองคณบดีพ้นจากตำแหน่ง จึงไม่อยู่ในบังคับของมาตรา ๓๐ และมาตรา ๓๗ แห่ง พรบ.วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง และถึงแม้คำสั่งไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งแห่งพรบ.เดียวกัน ก็มีผลเพียงทำให้ระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์หรือการโต้แย้งเริ่มนับใหม่ หรือขยายระยะเวลาเป็นหนึ่งปี นับแต่วันที่ได้รับคำสั่งทางปกครองตามมาตรา ๔๐ วรรคสอง แห่งพรบ.ดังกล่าว ไม่เป็นเหตุให้คำสั่งไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๔๙/๒๕๕๙

ในการออกคำสั่งทางปกครอง นอกจากผู้ออกคำสั่งทางปกครองจะต้องเป็นเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจตามกฎหมายในเรื่องนั้นแล้ว ในกระบวนการพิจารณาทางปกครองก่อนออกคำสั่งทางปกครอง เจ้าหน้าที่ยังมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา ๒๘ และมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ในการแสวงหาข้อเท็จจริงได้ตามความเหมาะสม และรับฟังพยานหลักฐานที่จำเป็นแก่การพิสูจน์ความจริงโดยไม่ต้องผูกพันอยู่กับคำขอหรือพยานหลักฐานของคู่กรณี

คำพิพากษาฎีกา ที่ 2633/2523

“ไม่มีกฎหมาย ไม่มีอำนาจ”

คดีนี้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ควบคุมดูแล (ผู้ว่าราชการจังหวัด)กับเทศบาล ซึ่งผู้ว่าฯ สั่งให้เทศบาลรับถนนที่มีผู้ยกให้ แต่เทศบาลไม่รับ ผู้ว่าจึงฟ้องศาลเอาผิดนายกเทศมนตรี ผลปรากฏว่าศาลยกฟ้องทั้ง 3 ศาล ด้วยเหตุผลดังนี้

1) ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาตรา 53 เทศบาลไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องรับถนนที่มีผู้ยกให้ และผู้ว่าราชการจังหวัดก็ไม่มีอำนาจสั่งให้เทศบาลรับถนนที่มีผู้ยกให้ดังกล่าว นอกจากมีอำนาจหน้าที่ควบคุมดูแลเทศบาลให้ปฏิบัติการตามอำนาจหน้าที่โดยถูกต้องตามกฎหมายดังบัญญัติไว้ในมาตรา 71 เท่านั้น ฉะนั้น ถึงแม้จำเลยจะไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัด การกระทำของจำเลยก็ไม่เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 165

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๖๑/๒๕๖๑

การมอบอำนาจสรรหาและการคัดเลือกพนักงาน

การตั้งคณะกรรมการในการพิจารณาทางปกครองมีวัตถุประสงค์เพื่อจะได้ร่วมกันวิเคราะห์ระดมความคิดจากคนหลายคนเพื่อให้ได้ข้อยุติ เป็นการป้องกันการใช้อำนาจตามอำเภอใจของคนคนเดียว ซึ่งการที่สถาบันอุดมศึกษามีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการโดยกำหนดให้มีหน้าที่ดำเนินการออกข้อสอบในแต่ละสาขาที่รับผิดชอบ สัมภาษณ์ พร้อมทั้งประเมินผลและสรุปผลการคัดเลือกและนำเสนอมหาวิทยาลัยนั้น ต้องฟังว่าประสงค์จะให้ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีประสบการณ์ความเชี่ยวชาญตามที่กำหนดในคำสั่งได้ดำเนินการร่วมกันในการคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุเป็นพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ตามสาขา

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๖๑/๒๕๖๑ (ต่อ)

ที่กำหนด ดังนั้น การที่ประธานกรรมการตามคำสั่งดังกล่าว มอบอำนาจโดยอาศัยมติคณะกรรมการ ให้บุคคลอื่นรับผิดชอบการสอบทั้งหมด โดยตนเองมิได้เข้าร่วมในกระบวนการออกข้อสอบและสัมภาษณ์ และยังมอบให้ผู้ซึ่งมิได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการด้วยทำหน้าที่ออกข้อสอบและตรวจข้อสอบบางข้อ รวมทั้งมอบหมายให้กรรมการเพียงสองคนจากกรรมการทั้งหมดห้าคนทำหน้าที่สอบสัมภาษณ์ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการข้างต้น การดำเนินการของคณะกรรมการดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย และย่อมส่งผลให้ประกาศผลการสอบคัดเลือกบุคคลเพื่อบรรจุ และแต่งตั้งเป็นพนักงานในสถาบันอุดมศึกษาที่มีผลมาจากการดำเนินการที่ไม่ชอบดังกล่าว ไม่ชอบด้วยกฎหมายเช่นกัน (ล๘ น.๘๖๖)

เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจกระทำทางปกครอง

โดย....

นายราชัย อัศเวศน์

ผู้ทรงคุณวุฒิพิเศษด้านกฎหมาย มทร.อีสาน

ที่ปรึกษากลุ่มนิติกรประจำมหาวิทยาลัยและสถาบัน

เจ้าหน้าที่ (ม.๕)

- บุคคลซึ่งใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย เช่น คณะรัฐมนตรี อธิบดี ผู้ว่าราชการจังหวัด นายกเทศมนตรี ฯลฯ
- คณะบุคคลซึ่งใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย เช่น ก.พ. , ก.พ.อ. , คณะกรรมการอาหารและยา, สภาเทศบาล สภามหาวิทยาลัย ฯ,ฯ
- นิติบุคคลซึ่งใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย เช่น กระทรวง ทบวง กรม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน ฯลฯ
- บุคคล คณะบุคคล หรือนิติบุคคลซึ่งใช้อำนาจทางปกครองของรัฐในการดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามกฎหมาย เช่น แพทยสภา และสภาทนายความ ฯลฯ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.1057/2561

เป็นเจ้าหน้าที่

ผู้แทนชุมชน (ประชาชน) ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการตรวจการจ้าง เมื่อร่วมกันตรวจรับงานจ้างไม่เป็นไปตามรูปแบบรายการ ทำให้ทางราชการเสียหาย และพฤติการณ์เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ถือเป็นการร่วมกันกระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ต้องร่วมรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในความเสียหายให้แก่ทางราชการ

เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง

(กรณีผู้ออกคำสั่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่ง)

๑. ต้องมีความดำรงอยู่ในทางกฎหมาย กล่าวคือคำสั่งทางปกครองต้องกระทำโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งมีอำนาจโดย

- เจ้าหน้าที่ผู้ทรงอำนาจทำการพิจารณาทางปกครอง
- เจ้าหน้าที่ผู้รับมอบอำนาจทำการพิจารณาทางปกครอง

๒. การพิจารณาอำนาจของเจ้าหน้าที่

- ข้อพิจารณาด้านเนื้อหา
- ข้อพิจารณาด้านพื้นที่
- ข้อพิจารณาด้านระยะเวลา

๓. ต้องเป็นกลางในเรื่องที่จะพิจารณาทางปกครอง

เจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครอง

(กรณีผู้ออกคำสั่งเป็นคณะกรรมการ)

๑. ต้องครบองค์ประกอบคณะกรรมการ คือ ต้องแต่งตั้งให้ครบองค์ประกอบของคณะกรรมการก่อนจึงจะนัดประชุมได้

๒. ต้องครบองค์ประชุม คือการประชุมต้องครบองค์ประชุมตามที่กำหนด

๓. ต้องมีการประชุม คือมีการประชุมจริง ๆ

๔. ต้องเป็นกลางในเรื่องที่จะพิจารณาทางปกครอง

การลาออกจากกรรมการ

มาตรา ๗๖ นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) เป็นบุคคลล้มละลาย

(๔) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ

(๕) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นความผิดลหุโทษหรือความผิดอันได้กระทำโดย ประมาท

(๖) มีเหตุต้องพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๘๓๕/๒๕๕๕

คณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองได้พิจารณาปัญหาของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) และผู้แทนกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (สำนักงานสถิติแห่งชาติ) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดข้อเท็จจริงแล้ว มีประเด็นต้องพิจารณาว่า กรณีที่กรรมการตรวจรับพัสดุในการจัดซื้อครุภัณฑ์ของสำนักงานสถิติแห่งชาติมีหนังสือขอลาออกจากการปฏิบัติหน้าที่กรรมการ จะมีผลทำให้พ้นจากตำแหน่งกรรมการตรวจรับพัสดุตามที่กำหนดในมาตรา ๗๖ (๒) แห่ง

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๘๓๕/๒๕๕๕ (ต่อ)

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หรือไม่ อย่างไร ซึ่งเห็นว่าโดยที่มาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครอง กรณีจึงมีปัญหาต้องพิจารณาว่า กรรมการตรวจรับพัสดุเป็นกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองหรือไม่ ในปัญหานี้เห็นว่ามาตรา ๕๒ แห่ง พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ได้กำหนดบทนิยามคำว่า

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๘๓๕/๒๕๕๕ (ต่อ)

“การพิจารณาทางปกครอง” ว่าหมายถึง การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น กรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองจึงต้องมีอำนาจเตรียมการและดำเนินการ เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง สำหรับกรรมการตรวจรับพัสดุ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๗๑๓ กำหนดให้มีหน้าที่ตรวจรับพัสดุให้ถูกต้องครบถ้วนตามสัญญาโดยกรณีที่พัสดุถูกต้องครบถ้วน ก็ให้รับไว้แล้วส่งเรื่องต่อเจ้าหน้าที่พัสดุเพื่อเบิกจ่ายเงินและรายงาน

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๘๓๕/๒๕๕๕ (ต่อ)

ให้หัวหน้าส่วนราชการทราบ หากพัสดุมีรายละเอียดไม่เป็นไปตามสัญญา ก็ให้รายงานหัวหน้าส่วนราชการเพื่อทราบหรือสั่งการ ถ้าพัสดุถูกต้องแต่ไม่ครบจำนวนหรือครบจำนวนแต่ไม่ถูกต้องทั้งหมด ก็ให้ตรวจรับไว้เฉพาะจำนวนที่ถูกต้อง และรายงานหัวหน้าส่วนราชการเพื่อแจ้งผู้ขายหรือผู้รับจ้างทราบ โดยไม่ตัดสิทธิส่วนราชการที่จะปรับผู้ขายหรือผู้รับจ้างในจำนวนที่ส่งมอบไม่ครบถ้วน หรือไม่ถูกต้อง และกรณีที่กรรมการตรวจรับพัสดุบางคนไม่ยอมรับพัสดุโดยทำความเห็นแย้งไว้ ให้เสนอหัวหน้าส่วนราชการ

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๘๓๕/๒๕๕๕ (ต่อ)

เพื่อพิจารณาสั่งการ ถ้าหัวหน้าส่วนราชการสั่งการให้รับพัสดุนั้นไว้ จึงดำเนินการเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้าง ซึ่งการที่หัวหน้าส่วนราชการมีคำสั่งรับหรือไม่รับพัสดุ หรือมีคำสั่งปรับผู้ขายหรือผู้รับจ้าง รวมทั้งการเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้าง เป็นการดำเนินการตามข้อกำหนดในสัญญา มิใช่การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่จะเป็น “คำสั่งทางปกครอง” ตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ ดังนั้น การตรวจรับพัสดุของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุอันเป็น

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๘๓๕/๒๕๕๕ (ต่อ)

ขั้นตอนที่จะนำไปสู่การมีคำสั่งรับหรือไม่รับพัสดุ หรือมีคำสั่งปรับผู้ขายหรือผู้รับจ้าง รวมทั้งการเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้ขายหรือผู้รับจ้าง จึงมิใช่กระบวนการพิจารณาทางปกครอง คณะกรรมการตรวจรับพัสดุตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุฯ จึงมิใช่คณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครอง กรณีตามข้อหารือนี้ คณะกรรมการตรวจรับพัสดุในการจัดซื้อครุภัณฑ์ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ จึงไม่อยู่ภายใต้บังคับบทบัญญัติมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทาง

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๘๓๕/๒๕๕๕ (ต่อ)

ปกครองฯ ที่ว่าด้วยการพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระของกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครอง

ส่วนปัญหาว่าจะนำบทบัญญัติมาตรา ๗๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ ทางปกครองฯ มาเทียบเคียงบังคับใช้โดยอนุโลมแก่กรณีของคณะกรรมการตรวจรับพัสดุในการจัดซื้อครุภัณฑ์ของสำนักงานสถิติแห่งชาติได้หรือไม่ นั้น เห็นว่า คณะกรรมการตรวจรับพัสดุตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ มีลักษณะเป็นคณะกรรมการภายในส่วนราชการที่หัวหน้า

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๘๓๕/๒๕๕๕ (ต่อ)

ส่วนราชการแต่งตั้งขึ้นตามข้อ ๓๔ แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วง และรายงานผลการพิจารณาต่อหัวหน้าส่วนราชการภายในระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งตามข้อ ๓๕ วรรคหนึ่ง แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๕๒ คณะกรรมการตรวจรับพัสดุประกอบด้วยกรรมการที่แต่งตั้งจากบุคลากรภายในส่วนราชการที่จัดซื้อพัสดุนั้นเอง

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๘๓๕/๒๕๕๕ (ต่อ)

และบางกรณีอาจมีการแต่งตั้งบุคคลภายนอกส่วนราชการที่จัดซื้อ พัสดุมาเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุด้วยก็ได้ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงที่มาและสถานะของกรรมการแต่ละประเภทแล้ว อาจสรุปหลักเกี่ยวกับการลาออกของกรรมการตรวจรับพัสดุได้ ดังนี้

๑. กรรมการที่เป็นบุคลากรภายในส่วนราชการที่จัดซื้อพัสดุ การเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุย่อมเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าส่วนราชการในฐานะผู้บังคับบัญชาเพื่อให้งานของส่วนราชการสำเร็จลุล่วง

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๘๓๕/๒๕๕๕ (ต่อ)

โดยหลักแล้วผู้เป็นกรรมการจึงไม่อาจลาออกจากการปฏิบัติหน้าที่ได้ เว้นแต่มีเหตุผลความจำเป็นที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ และการลาออกจะต้องได้รับอนุญาตจากหัวหน้าส่วนราชการเสียก่อนจึงจะมีผลให้พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่

๒. กรรมการที่ไม่เป็นบุคลากรภายในส่วนราชการที่จัดซื้อพัสดุ อาจแยกพิจารณาได้เป็นสองกรณี ดังนี้

๒.๑ กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งตามความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน โดยส่วนราชการที่จัดซื้อพัสดุขอให้หน่วยงาน

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๘๓๕/๒๕๕๕ (ต่อ)

อื่นอนุญาตให้บุคลากรในสังกัดมาปฏิบัติหน้าที่กรรมการตรวจรับพัสดุ ในกรณีเช่นนี้ การเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุของบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งย่อมเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายจากหัวหน้าหน่วยงานที่ตนสังกัด หากผู้เป็นกรรมการประสงค์ที่จะลาออกจากการปฏิบัติหน้าที่ ก็จะต้องได้รับอนุญาตจากหัวหน้าหน่วยงานต้นสังกัดเสียก่อนจึงจะมีผลให้พ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ และในการนี้จะต้องแจ้งผู้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุให้ทราบถึงการลาออกด้วย

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๘๓๕/๒๕๕๕ (ต่อ)

๒.๒ กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งในฐานะส่วนตัว โดยส่วนราชการที่จัดซื้อพัสดุ ได้ทาบทามบุคคลที่จะแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุเป็นการส่วนตัว ไม่ว่าจะมีการขออนุญาตจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือไม่ก็ตาม ในกรณีเช่นนี้ การเป็นกรรมการตรวจรับพัสดุของบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งย่อมเป็นการปฏิบัติหน้าที่โดยส่วนตัว มิใช่การได้รับมอบหมายจากหัวหน้าหน่วยงานต้นสังกัดให้ปฏิบัติหน้าที่ หากผู้เป็นกรรมการไม่ประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปย่อมมีสิทธิลาออกจากการปฏิบัติหน้าที่ได้ และชอบที่จะนำ

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๘๓๕/๒๕๕๕ (ต่อ)

มาตรา ๗๖ (๒) แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ มาเทียบเคียงบังคับใช้โดยถือว่ากรรมการตรวจรับพัสดุพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่เมื่อลาออก โดยไม่จำต้องได้รับอนุญาตจากหัวหน้าหน่วยงานต้นสังกัดหรือผู้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุก่อนแต่อย่างใด โดยกรณีที่กรรมการดังกล่าวมีหนังสือลาออกถึงผู้แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ และผู้แต่งตั้งได้รับหนังสือลาออกแล้ว การลาออกย่อมมีผลนับแต่วันที่ได้กำหนดไว้ในหนังสือลาออกนั้น แต่จะระบุให้การลาออกมีผลย้อนหลังไม่ได้

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง เรื่องเสร็จที่ ๘๓๕/๒๕๕๕ (ต่อ)

หรือถ้ามิได้ระบุวันที่ประสงค์ลาออกไว้ การลาออกย่อมมีผลเมื่อมีการลงรับหนังสือลาออกตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. ๒๕๒๖ ทั้งนี้ เทียบเคียงตามแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องเสร็จที่ ๒๖๓/๒๕๒๕, ๓๗๒/๒๕๒๕ และ ๒๖๖/๒๕๒๙

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๗๔/๒๕๕๖

การสิ้นผลของการลาออกจากกรรมการบริษัท

กรณีกรรมการบริษัทยื่นหนังสือขอลาออกจากตำแหน่งเพื่อลงสมัครรับเสือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งการลาออกย่อมมีผลทันทีเมื่อได้แสดงเจตนาตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๘๒๖ มาตรา ๘๒๗ และมาตรา ๓๘๖ ประกอบมาตรา ๑๑๖๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หาใช่มีผลเมื่อบริษัทได้นำความไปจดทะเบียนต่อสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทไม่ และเมื่อได้รับเสือกตั้ง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๗๔/๒๕๕๖ (ต่อ)

ให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ภายหลังจากลาออกจากตำแหน่งแล้ว การที่บริษัทได้ทำสัญญาและยังคงผูกพันเป็นคู่สัญญารับจ้างก่อสร้างกับองค์การบริหารส่วนตำบลย่อมไม่อาจถือได้ว่ากรรมการบริษัทดังกล่าวเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นคู่สัญญา อันจะเป็นเหตุให้พ้นจากตำแหน่งตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๖๔/๒ วรรคหนึ่ง (๓) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ แต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๗๔/๒๕๕๖ (ต่อ)

หลักกฎหมาย/บรรทัดฐานที่เกี่ยวข้อง

๑. กรรมการบริษัทสามารถบอกเลิกการเป็นผู้แทนของบริษัทได้โดยการลาออกจากตำแหน่ง ซึ่งการลาออกจะมีผลทันทีที่ได้แสดงเจตนา ส่วนการยื่นคำขอเปลี่ยนแปลงกรรมการบริษัทต่อสำนักงานทะเบียนหุ้นส่วนบริษัทนั้น ถือเป็นเพียงขั้นตอนที่มาตรา ๑๐๒๑ มาตรา ๑๐๒๒ และมาตรา ๑๐๒๓ แห่ง ป.พ.พ. บังคับให้มีการนำไปจดทะเบียนเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงตัวกรรมการบริษัทและส่งไปลงพิมพ์โฆษณาในราชกิจจานุเบกษา เพื่อประโยชน์ต่อทางราชการและบุคคลภายนอกในการตรวจสอบว่าผู้ใดเป็นกรรมการหรือเป็นผู้แทนของนิติบุคคล

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๗๔/๒๕๕๖ (ต่อ)

๒. การที่กรรมการบริษัทลาออกจากตำแหน่งและต่อมาได้รับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยภายหลังจากการลาออกบริษัทได้เข้าทำสัญญากับองค์การบริหารส่วนตำบล และยังคงผูกพันในฐานะคู่สัญญานั้น กรณีดังกล่าวไม่ถือว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นคู่สัญญา อันจะทำให้ต้องพ้นจากตำแหน่งตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

การแจ้งนัดการประชุมและวาระการประชุม

มาตรา ๘๐ การประชุมให้เป็นไปตามระเบียบการที่คณะกรรมการกำหนด

การนัดประชุมต้องทำเป็นหนังสือและแจ้งให้กรรมการทุกคนทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสามวัน เว้นแต่กรรมการนั้นจะได้ทราบการบอกนัดในที่ประชุมแล้ว กรณีดังกล่าวนี้จะทำหนังสือแจ้งนัดเฉพาะกรรมการที่ไม่ได้มาประชุมก็ได้

บทบัญญัติในวรรคสองมิให้นำมาใช้บังคับในกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วน ซึ่งประธานกรรมการจะนัดประชุมเป็นอย่างอื่นก็ได้

การแจ้งนัดการประชุมและวาระการประชุม(ต่อ)

มาตรา ๘๑ ประธานกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการประชุม และเพื่อรักษาความเรียบร้อยในการประชุม ให้ประธานมีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ตามความจำเป็นได้

ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองประธานกรรมการทำหน้าที่แทน ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการหรือมี แต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่ง ขึ้นทำหน้าที่แทน

ในกรณีที่ประธานกรรมการมีหน้าที่ต้องดำเนินการใด ๆ นอกจากการดำเนินการประชุมให้นำความในวรรคสองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 832/2556

การแจ้งนัดการประชุมน้อยกว่า ๓ วัน

ผู้ฟ้องคดีทั้งหกฟ้องว่า ผู้ถูกฟ้องคดี (ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ) มีคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๔๒ ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ ออกจากราชการ และลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ฟ้องคดีที่ ๖ ออกจากราชการ กรณีถูกกล่าวหาว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดซื้อโปรแกรมบริหารโรงเรียนประถมศึกษาและครุภัณฑ์ประจำห้องคอมพิวเตอร์โดยมิชอบ อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และผู้ร้องสอด (นายกรัฐมนตรี) วินิจฉัยอุทธรณ์ให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีทั้งหก โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ขอให้ศาลมีคำพิพากษา

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 832/2556(ต่อ)

หรือคำสั่งให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าว และคำสั่งผู้ร้องสอดที่ให้ยกอุทธรณ์ผู้ฟ้องคดีทั้งหก โดยให้มีผลย้อนหลังไปถึงวันที่คำสั่งดังกล่าวมีผลบังคับ และให้คืนสิทธิตามกฎหมายแก่ผู้ฟ้องคดีทั้งหก ภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่คดีถึงที่สุด เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีบันทึกลงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๔๒ เสนอผู้ถูกฟ้องคดี เพื่อเห็นควรเสนอ อ.ก.พ. กระทรวงศึกษาธิการ พิจารณามีมติตามที่คณะกรรมการสอบสวนเสนอว่าให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีที่ ๑ ที่ ๒ ที่ ๔ และที่ ๕ ออกจากราชการและให้ลงโทษไล่ผู้ฟ้องคดีที่ ๓ และที่ ๖ ออกจากราชการ ผู้ถูกฟ้องคดีได้มีคำสั่งในวันเดียวกันให้สำนักงานปลัดกระทรวง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 832/2556(ต่อ)

ศึกษาธิการ ดำเนินการเสนอ อ.ก.พ. กระทรวงศึกษาธิการพิจารณาต่อไป ซึ่งต่อมาได้มีการประชุม อ.ก.พ. กระทรวงศึกษาธิการ ในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๒ การประชุม อ.ก.พ. กระทรวงศึกษาธิการดังกล่าวจึงเป็นการประชุมที่แจ้งล่วงหน้าน้อยกว่า ๓ วันซึ่งขัดกับมาตรา ๘๐ วรรค ๒ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ แต่ในการประชุม อ.ก.พ. กระทรวงศึกษาธิการครั้งดังกล่าว ประธานอนุกรรมการได้แจ้งในที่ประชุมว่าได้นัดให้มีการประชุมพิจารณาเป็นการเร่งด่วน เพราะเป็นเรื่องที่อยู่ในความสนใจและการติดตามจากประชาชน จึงเป็นกรณีที่อ้างว่ามีเหตุจำเป็นเร่งด่วนตามมาตรา ๘๐ วรรค ๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 832/2556(ต่อ)

แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ที่กำหนดไม่ให้นำข้อความในวรรค ๒ มาใช้บังคับ โดยกรณีมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนหรือไม่นั้น เป็นดุลพินิจของประธานที่จะพิจารณาตามแต่กรณี ทั้งนี้ หาก อ.ก.พ. กระทรวงศึกษาธิการเห็นว่าการเรียกประชุมดังกล่าวเป็นการไม่เหมาะสม ที่ประชุมก็อาจทักท้วงเพื่อให้เลื่อนการประชุมดังกล่าวออกไป ก็ย่อมสามารถกระทำได้ หรือหากเห็นว่ากรณีดังกล่าวมีข้อเท็จจริงหรือพยานหลักฐานจำนวนมาก ก็เป็นดุลพินิจของที่ประชุมที่ไม่จำต้องพิจารณากรณีดังกล่าวจนเสร็จสิ้นในคราวเดียว โดยอาจเลื่อนไปพิจารณาต่อในการประชุมคราวต่อไปได้ แต่เมื่อไม่มีการเลื่อนการประชุมดังกล่าวโดยได้พิจารณากรณีของ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 832/2556(ต่อ)

ผู้ฟ้องคดีทั้งหกจนเสร็จสิ้น จึงไม่อาจรับฟังได้ว่า เป็นการนัดประชุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ดังนั้น การนัดประชุม อ.ก.พ. กระทรวงศึกษาธิการ ในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๒ จึงดำเนินการโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว อุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีและผู้ร้องสอดที่ว่าการประชุม อ.ก.พ. กระทรวงศึกษาธิการ ในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๒ ที่นัดประชุมล่วงหน้าน้อยกว่า ๓ วันไม่เป็นเหตุให้การประชุมไม่ชอบด้วยกฎหมายจึงฟังขึ้น

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๒๙-๖๓๒/๒๕๕๙

วาระการประชุม

เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีส่งหนังสือเชิญประชุมให้สมาชิกทราบล่วงหน้าก่อนวันนัดประชุมน้อยกว่าจำนวนวันที่ กม.กำหนด ทั้งยังไม่ได้ส่งร่างข้อบังคับที่จะพิจารณาไปให้ทราบพร้อมกัน แต่กลับมีการแจกร่างข้อบังคับก่อนเริ่มการประชุม การประชุมจึงไม่ชอบด้วย กม. อันมีผลให้ข้อบังคับที่ออกตามมติในการประชุมครั้งดังกล่าวไม่ชอบด้วย กม.เช่นกัน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๕๐/๒๕๕๕

ต้องแก้ไขคำสั่งหรือมีคำสั่งตั้งใหม่

การดำเนินการสอบสวนทางวินัยองค์ประกอบของคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยต้องครบตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากนั้น ในกรณีที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบกรรมการสอบสวน ต้องดำเนินการตามเงื่อนไขและวิธีการตามที่กฎหมายกำหนด หาไม่แล้วอาจเป็นเหตุให้การดำเนินการสอบสวนจนกระทั่งมีการออกคำสั่งลงโทษทางวินัยไม่ชอบได้ ดังนั้น ในกรณีที่การแต่งตั้งกรรมการสอบสวนทางวินัยอย่างร้ายแรง ปลัด อบต. โดยมีกรรมการ ๔ คน คือ เอ บี ซี และ ดี แต่ปรากฏว่าต้นสังกัดของ เอ ไม่ยินยอมให้เป็นกรรมการ การแต่งตั้ง เอ เป็นกรรมการสอบสวนจึงเป็นการแต่งตั้งโดยไม่ได้รับความยินยอมจากต้นสังกัด

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๕๐/๒๕๕๕ (ต่อ)

คณะกรรมการสอบสวนวินัยจึงประกอบด้วย บี ซี และ ดี เพียง ๓ คน ต่อมาในระหว่างสอบสวน บี ได้รับคำสั่งให้ออกจากราชการ จึงเหลือกรรมการสอบสวน ๒ คนซึ่งถือว่ามีองค์ประกอบของคณะกรรมการสอบสวนไม่ครบจำนวน ๓ คนตามข้อ ๓๓ ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลสระบุรี เรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์ และการร้องทุกข์ กำหนดไว้ แม้ต่อมาในภายหลังจะปรากฏว่าผู้ถูกฟ้องคดีจะมีหนังสือขอยืมตัว เอ จากต้นสังกัดครั้งใหม่และต้นสังกัดของ เอ จะมีหนังสือแจ้งว่าไม่ขัดข้องที่จะให้ เอ เป็นกรรมการสอบสวนก็ตาม ก็มิได้ทำให้ เอ เป็นคณะกรรมการสอบสวนโดยชอบด้วยกฎหมายทันที เมื่อไม่ปรากฏว่า

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๕๐/๒๕๕๕ (ต่อ)

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้ยกเลิกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนวินัยที่มีองค์ประกอบไม่ครบจำนวนตามที่กฎหมายกำหนดดังกล่าวข้างต้น และได้ออกคำสั่งใหม่เพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงตัวกรรมการสอบสวนแทนคำสั่งดังกล่าว รวมถึงได้แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบถึงการเปลี่ยนแปลงตัวกรรมการสอบสวน กรณีจึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยข้อ ๔๐ วรรค ๑ ประกอบข้อ ๓๕ (๑) ของประกาศดังกล่าว การสอบสวนทั้งหมดจึงเสียไปตามข้อ ๖๓ ของประกาศเดียวกัน เมื่อกระบวนการสอบสวนทางวินัยมีที่มาจากคณะกรรมการที่มีองค์ประกอบไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงย่อมทำให้ผลการพิจารณาสอบสวนวินัยที่เกิดจากคณะกรรมการสอบสวนดังกล่าวเสียไปด้วย ดังนั้นการที่คณะกรรมการสอบสวนทางวินัย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๕๐/๒๕๕๕ (ต่อ)

ดังกล่าวรายงานผลการสอบสวนว่าเห็นควรลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการโดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นชอบด้วย แล้วเสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ และผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ มีมติเห็นชอบให้ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ ซึ่งต่อมาได้มีคำสั่งลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่ง อบต. ที่ปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๖๔/๒๕๕๘

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า การดำเนินการสอบสวนและลงโทษทางวินัยผู้ฟ้องคดีต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาล เรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ซึ่งมีข้อกำหนดให้คณะกรรมการสอบสวนทางวินัยต้องประกอบไปด้วยกรรมการสอบสวนจำนวน ๓ คน

โดยกรณีนี้คณะกรรมการสอบสวนทางวินัย ประกอบไปด้วย ๑. นายพึ่ง ตำแหน่งปลัดอำเภอ(เจ้าพนักงานปกครอง ๗) เป็นประธานกรรมการ ๒. นายพ่วง ตำแหน่งท้องถิ่นอำเภอ เป็นกรรมการและเลขานุการ และ ๓. นายเพิ่ม ตำแหน่งปลัดอำเภอ เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๖๔/๒๕๕๘ (ต่อ)

คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยผู้ฟ้องคดีข้างต้น จึงไม่ครบตามองค์ประกอบที่กฎหมายกำหนดไว้ อันเป็นสาระสำคัญเพื่อเป็นหลักประกันในการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ถูกกล่าวหา

การแต่งตั้งข้าราชการให้มีหน้าที่เป็นเลขานุการหรือผู้ช่วยเลขานุการ หากในคำสั่งมิได้ระบุให้เป็นกรรมการสอบสวนด้วย ย่อมทำให้ผู้ได้รับการแต่งตั้งเป็นเลขานุการหรือผู้ช่วยเลขานุการไม่มีอำนาจหน้าที่ในการที่จะทำการสอบสวนได้เพราะประกาศคณะกรรมการพนักงานเทศบาลฯ ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสอบสวนไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น คณะกรรมการชุดที่พิพาท

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๗๖๔/๒๕๕๘ (ต่อ)

จึงประกอบไปด้วยกรรมการสอบสวนเพียง ๒ คนเท่านั้น คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนผู้ฟ้องคดีจึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลให้การสอบสวนที่ดำเนินไปแล้วทั้งหมดย่อมเสียไปด้วย ฉะนั้น คำสั่งลงโทษทางวินัยไล่ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย ศาลปกครองสูงสุดพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งลงโทษดังกล่าว โดยนายกเทศมนตรีสามารถออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัยใหม่ให้ถูกต้องตามกฎหมายและดำเนินกระบวนการสอบสวนใหม่ให้ถูกต้องต่อไป

ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสร็จที่ ๘๗๗/๒๕๔๗

การประชุม การนับองค์ประชุม และการออกเสียง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือขององค์การจัดการน้ำเสียประกอบกับได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนองค์การจัดการน้ำเสียแล้ว เห็นสมควรกล่าวไว้เป็นเบื้องต้นว่า ตามมาตรา ๑๒[๑] แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย พ.ศ. ๒๕๓๘ คณะกรรมการองค์การจัดการน้ำเสียมีองค์ประกอบประกอบด้วย ประธานกรรมการ ฝ่ายหนึ่ง กรรมการจากผู้แทนส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ฝ่ายหนึ่ง กรรมการอื่นซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินเจ็ดคน ฝ่ายหนึ่ง และผู้อำนวยการองค์การจัดการน้ำเสีย ซึ่งเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการ อีกฝ่ายหนึ่ง การกำหนดให้องค์ประกอบของ

ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสร็จที่ ๘๗๗/๒๕๔๗

คณะกรรมการมาจากหลายฝ่ายเพื่อประโยชน์ในการระดมความคิดเห็น ประสบการณ์ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รับรู้ข้อเท็จจริง รวมทั้งประสานแผนงานและนโยบาย ดังนั้น หากองค์ประกอบของคณะกรรมการองค์การจัดการน้ำเสียไม่ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายดังกล่าว ก็ไม่อาจถือได้ว่าเป็นคณะกรรมการองค์การจัดการน้ำเสีย และไม่สามารถดำเนินการใดๆ ได้ เว้นเสียแต่ว่าเป็นกรณีในระหว่างดำเนินงานของคณะกรรมการฯ มีตำแหน่งกรรมการบางประเภทว่างลง และมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการประกอบไปด้วยกรรมการที่เหลืออยู่ คณะกรรมการจึงจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ ดังเช่น กรณีคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการตามมาตรา ๗๑/๕[๒] แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ

ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสร็จที่ ๘๗๗/๒๕๔๗

บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ที่กำหนดว่ากรณีที่กรรมการพัฒนาระบบราชการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้แม้จะไม่ครบองค์ประกอบตามกฎหมายก็ตาม ด้วยเหตุนี้เมื่อพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย พ.ศ. ๒๕๓๘ มิได้มีบทบัญญัติเช่นว่าแล้ว การที่กรรมการอื่นของคณะกรรมการองค์การจัดการน้ำเสียลาออกทั้งหมด จึงมีผลให้องค์ประกอบของคณะกรรมการองค์การจัดการน้ำเสียไม่ครบตามองค์ประกอบที่กฎหมายกำหนดไว้ กรรมการที่เหลืออยู่จึงไม่อาจปฏิบัติหน้าที่เป็นคณะกรรมการฯ ได้นับตั้งแต่วันที่ขาดองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ในส่วนของกรรมการอื่นไป

ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสร็จที่ ๘๗๗/๒๕๔๗

สำหรับกรณีปัญหาเกี่ยวกับองค์ประชุมของคณะกรรมการองค์การจัดการน้ำเสีย ที่กำหนดไว้ในข้อ ๖[๓] ของข้อบังคับองค์การจัดการน้ำเสีย (ฉบับที่ ๑) ว่าด้วยการประชุมของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ พ.ศ. ๒๕๓๙ ว่า การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุมนั้น จำนวนทั้งหมดที่กำหนดไว้ดังกล่าวจะหมายถึงจำนวนเต็มของกรรมการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสีย พ.ศ. ๒๕๓๘ หรือจำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่เหลืออยู่ ในปัญหานี้มีความเห็นว่าการที่คณะกรรมการจะประชุมหรือนับองค์ประชุมได้ ก็ต่อเมื่อมีคณะกรรมการเกิดขึ้นก่อน กล่าวคือคณะกรรมการต้องประกอบไปด้วย

ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสร็จที่ ๘๗๗/๒๕๔๗

กรรมการตามองค์ประกอบที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒[๔] แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสียฯ เมื่อเกิดคณะกรรมการขึ้นแล้วจึงจะพิจารณาได้ว่าจำนวนทั้งหมดของกรรมการมีจำนวนเท่าใด เช่น ถ้าคณะกรรมการ มีประธานกรรมการ มีผู้แทนหน่วยงานต่างๆ ครบถ้วน และมีกรรมการอื่น ๓ คน และผู้อำนวยการ จำนวนกรรมการทั้งหมดย่อมเท่ากับ ๑๑ คน (ประธาน ๑ กรรมการซึ่งเป็นผู้แทนหน่วยงานต่างๆ ๖ ผู้อำนวยการ ๑ และกรรมการอื่น ๓) การนับองค์ประชุมจึงต้องคำนวณจากจำนวน ๑๑ คน แต่ในกรณีที่ต่อมากรรมการอื่นดังกล่าวลาออก ๒ คน จำนวนกรรมการทั้งหมดย่อมลดลงเหลือ ๙ คน โดยคณะกรรมการก็ยังคงมีองค์ประกอบครบถ้วน ทั้งนี้เพราะจำนวนกรรมการอื่นนั้นมาตรา ๑๒ กำหนดให้มี“ไม่เกิน”เจ็ดคน

ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสร็จที่ ๘๗๗/๒๕๔๗

เมื่อยังมีกรรมการอื่น ๑ คน จึงครบถ้วนตามองค์ประกอบของคณะกรรมการแล้ว การนับองค์ประชุมย่อมต้องคำนวณจากจำนวนกรรมการ ๙ คน

อนึ่ง จากการชี้แจงของผู้แทนองค์การจัดการน้ำเสีย ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้อำนวยการได้ลาออกจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๔๕ อันเป็นเวลาก่อนที่กรรมการอื่นจะลาออกจากตำแหน่ง แม้จะได้มีการตั้งผู้รักษาการแทน แต่มาตรา ๒๖ วรรคสอง[๕] แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การจัดการน้ำเสียฯ ได้บัญญัติไว้ชัดแจ้งมิให้ผู้รักษาการแทนมีอำนาจในฐานะเป็นกรรมการด้วย โดยเหตุที่ผู้อำนวยการเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งของคณะกรรมการฯ ดังกล่าวมาข้างต้น ดังนั้น คณะกรรมการฯ จึงขาดองค์ประกอบและไม่สามารถดำเนินการใดๆ ได้มาตั้งแต่เมื่อผู้อำนวยการลาออกจากตำแหน่ง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.118/2561

องค์ประชุม การมอบหมายผู้แทนหรือมอบอำนาจให้ผู้ปฏิบัติราชการแทนเข้าประชุม

กรณีที่องค์ประกอบของคณะกรรมการกำหนดให้ประกอบด้วยผู้ดำรงตำแหน่งต่างๆ โดยมิได้เฉพาะเจาะจงชื่อผู้เป็นกรรมการ ดังนั้น แม้ผู้ดำรงตำแหน่งตามที่กฎหมายกำหนดดังกล่าวจะไม่ได้เข้าร่วมประชุมคณะกรรมการแต่เมื่อได้มีการมอบหมายผู้แทนให้เข้าร่วมประชุมหรือมีการมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนเข้าร่วมประชุม บุคคลที่เข้าร่วมประชุมดังกล่าวจึงถือว่าเป็นกรรมการ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.118/2561 (ต่อ)

ส่วนในกรณีที่กรรมการที่มาจากผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรบางแห่ง ที่ชื่อองค์การนั้นไม่ตรงตามที่กำหนดในกฎหมาย แต่เมื่อในขณะที่มีการประชุม ไม่ปรากฏว่ามีองค์กรอื่นที่มีบทบาทภารกิจอย่างเดียวกันที่จะทำให้เข้าใจเป็นอย่างอื่นได้ จึงถือว่า ผู้ดำรงตำแหน่งที่มาจากองค์กรดังกล่าวมีสิทธิและหน้าที่โดยชอบในการดำรงตำแหน่งในคณะกรรมการนั้น

อนึ่งโดยที่พระราชบัญญัตินี้ไม่ได้กำหนดองค์ประชุมไว้โดยเฉพาะ จึงต้องเป็นไปตามมาตรา 79 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 กล่าวคือ ต้องมีกรรมการมาร่วมประชุมอย่างน้อยกึ่งหนึ่งจึงจะเป็นองค์ประชุม

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.708/2560

องค์ประชุมนั้น....ต้องพิจารณาถึง

องค์ประกอบด้วยเสมอ.นับเฉพาะจำนวนไม่ได้

กรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการส่งเสริมและกำกับธุรกิจโรงแรมดำรงตำแหน่งครบวาระแล้ว ....และยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่นั้น.....มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติโรงแรม พ.ศ. 2547 กำหนดให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อนจนกว่าจะได้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิใหม่. .. โดยมิได้กำหนดให้กรรมการที่เหลืออยู่ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้แต่อย่างใด.....

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.708/2560(ต่อ)

ดังนั้น หากในการประชุมของคณะกรรมการมีเพียงกรรมการโดยตำแหน่งเข้าร่วมประชุมเท่านั้นส่วนกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นวาระไปแล้วและยังไม่ได้มีการแต่งตั้งขึ้นใหม่....ไม่ได้เข้าร่วมประชุมด้วย .....กรณีจึงไม่ครบองค์ประกอบของคณะกรรมการตามที่มาตรา 6 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว.....แม้การประชุมดังกล่าวจะมีจำนวนกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดตามมาตรา 9 วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติเดียวกันก็ตาม.....ก็ไม่ถือว่าเป็นองค์ประชุมที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาเพื่อมีมติใดๆได้ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายข้างต้น

ตีความเรื่องมติเวียน

ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ หมวด ๕ “คณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครอง” มาตรา ๗๙ วรรค ๑ บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๑๕ วรรค ๒ การประชุมของคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมอย่างน้อยกึ่งหนึ่งจึงจะเป็นองค์ประชุม เว้นแต่บทบัญญัติแห่งกฎหมายหรือกฎหรือคำสั่งที่จัดให้มีคณะกรรมการชุดนั้นจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น” และมาตรา ๘๐ วรรค๑ บัญญัติว่า “การประชุมให้เป็นไปตามระเบียบการที่คณะกรรมการกำหนด” จะเห็นได้ว่า พรบ.วิธีปฏิบัติฯ หมวด ๕ กำหนดไว้ชัดแจ้งว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการฯ จะต้องกระทำโดยที่ประชุมฯ โดยสภาพธรรมชาติของคณะบุคคลหรือคณะกรรมการใดๆ จะต้องดำเนินการโดยที่ประชุม ซึ่งจะต้องมีการปรึกษาหารือกัน

ตีความเรื่องมติเวียน (ต่อ)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๑๐/๒๕๕๒ วางหลักข้อกฎหมายไว้ว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการสอบสวนจะต้องกระทำโดยการจัดให้มีการประชุม ซึ่งข้อเท็จจริงในคดีนี้คณะกรรมการมีการประชุมจริง (คดนี้มีประเด็นพิจารณา 3 ประเด็น และประเด็นย่อยอีก ๓ ประเด็นที่วางไว้เป็นประเด็นย่อยที่ ๒) และมีตัวอย่าง*คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๓๖๒/๒๕๒๐* วินิจฉัยกรณีการประชุมผู้ถือหุ้นของบริษัทที่ไม่ประชุมจริง ถือว่าเป็นรายงานการประชุมเท็จ จำเลยที่ได้รับการแต่งตั้งจากการประชุมที่เป็นเท็จการกระทำของจำเลยกรรมการทุกคนจึงไม่ผูกพันบริษัท จากแนว

ตีความเรื่องมติเวียน (ต่อ)

คำพิพากษาทั้งสอง ๒ คดีดังกล่าว และตามหมวด ๕ พรบ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง แสดงชัดแจ้งว่า การดำเนินงานของคณะกรรมการจะต้องมีการประชุมจริงเท่านั้น เพราะขนาดมีการประชุมจริงแต่เป็นการประชุมที่องค์ประชุมไม่ครบ ยังถือว่าเป็นการประชุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยอาศัยมติที่ประชุมไม่ชอบ จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย *(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔๕/๒๕๕๒)* ขนาดประชุมจริงยังถือว่าเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย กับการที่ไม่มีการประชุมเลย แล้วจะอ้างว่าชอบด้วยกฎหมายอย่างไร

ตีความเรื่องมติเวียน (ต่อ)

การที่ไม่มีการประชุมจริง แต่กลับให้มีการเวียนหนังสือถามว่าเห็นชอบ/ไม่เห็นชอบ ไม่ปรากฏว่าได้มีการปรึกษาหารือการแสดงความคิดเห็นโต้แย้งกันในที่ประชุม แม้จะมีหนังสือเวียน ก็ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

และกรณีที่สอง วัตถุประสงค์ของคณะกรรมการตรวจรับงานพัสดุฯ เพื่อให้คณะบุคคลตรวจสอบงานที่ส่งมอบร่วมกัน โดยการปรึกษาหารือโต้แย้งแสดงความเห็นโดยที่ประชุมคณะกรรมการ หากไม่มีการประชุมเพื่อตรวจรับงาน จึงถือเป็นรายงานที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย *(การประชุมเพื่อตรวจรับงาน*

ตีความเรื่องมติเวียน (ต่อ)

หรือรายงานการสอบสวนนั้น ขอเพียงแต่ให้มีการประชุมจริงเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องจัดรายงานการประชุม เพราะรายงานการตรวจรับงานหรือรายงานผลการสอบสวนถือว่าเป็นรายงานที่เกิดจากการประชุม)

การจัดทำรายงานการประชุมหรือรายงานการสอบสวนหรือรายงานใดๆ ที่ไม่มีการประชุมกันจริงถือว่าเป็นการจัดทำเอกสารอันเป็นเท็จ มีความผิดทางอาญาตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๖๒ *(คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๙๐๗/๒๕๒๖)*

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๙๐๗/๒๕๒๖

จำเลยเป็นปลัดเทศบาลและเป็นเลขานุการสภาเทศบาล จำเลยไม่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ ประธานสภาเทศบาลจึงแต่งตั้งให้ ส.รองปลัดเทศบาลทำหน้าที่เลขานุการสภาเทศบาลแทนจำเลย จำเลยได้ใช้ให้แก้ไขรายงานการประชุมที่ ส. ทำขึ้น โดยจำเลยไม่มีอำนาจแก้ไขได้โดยพลการ เพื่อจะให้ผู้เกี่ยวข้องหลงเชื่อว่าสภาเทศบาลมีมติตามที่จำเลยได้แก้ไข โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น จำเลยจึงมีความผิดฐานใช้ให้ผู้อื่นปลอมเอกสารตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๕ ประกอบด้วยมาตรา ๘๔ จำเลยเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ดูแลรักษาเอกสารดังกล่าว จำเลยจึงมีความผิดตามมาตรา ๑๖๑ อีกบทหนึ่ง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๙๐๗/๒๕๒๖ (ต่อ)

เมื่อจำเลยนำเอกสารปลอมนั้นไปอ้างในการขออนุมัติต่อผู้ว่าราชการจังหวัด จำเลยจึงมีความผิดฐานใช้เอกสารปลอมตามมาตรา ๒๖๘ อีกกระทงหนึ่ง จำเลยในฐานะเลขานุการสภาเทศบาลเป็นผู้มีหน้าที่ทำรายงานการประชุมของสภาเทศบาล จำเลยทำรายงานการประชุมขึ้นตามอำนาจหน้าที่ของตนและลงลายมือชื่อตัวเองเป็นผู้ทำ มิได้ทำในนามของบุคคลอื่น เอกสารนั้นจึงเป็นเอกสารที่แท้จริงที่จำเลยทำขึ้น แม้ข้อความในเอกสารจะไม่เป็นความจริง ก็ไม่ทำให้เป็นเอกสารปลอมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๖๑ แต่เป็นการทำเอกสารอันเป็นความเท็จตามมาตรา ๑๖๒

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔๕/๒๕๕๒

ในการประชุมของคณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการ ซึ่งมีมติเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรง เสนอให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ และการประชุมของ ก.จ.จ. เชียงราย ซึ่งมีมติเห็นชอบให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการตามความเห็นของคณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยฯ และต่อมาเมื่อผู้ฟ้องคดีได้อุทธรณ์ต่อ ก.จ.จ. เชียงราย ซึ่ง ก.จ.จ. เชียงราย ได้มีมติให้ยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี มีนาย ศ. ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม ทั้งในคณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัย ใน ก.จ.จ. เชียงรายในชั้นการให้ออกจากราชการ และใน ก.จ.จ. เชียงรายในชั้นการพิจารณา

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔๕/๒๕๕๒ (ต่อ)

อุทธรณ์ โดยเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมเพื่อทำหน้าที่ควบคุมการประชุมและพิจารณาเรื่องของผู้ฟ้องคดี อันเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมพิจารณาเรื่องของผู้ฟ้องคดีโดยบุคคลคนเดียวกันในคณะกรรมการทั้งสองชุด จึงเป็นกรณีที่มีเหตุแห่งความไม่เป็นกลางในทางรูปแบบหรือโดยสภาพภายนอกของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการที่มีส่วนร่วมในการพิจารณาทางปกครองและไม่ชอบตามข้อ ๖๘ วรรค ๔ ของประกาศคณะกรรมการกลางข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด เรื่อง มาตรฐานทั่วไปเกี่ยวกับวินัยและการรักษาวินัย และการดำเนินการทางวินัย ลงวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๔ และข้อ ๗๐ วรรค ๔ ของประกาศคณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัด จังหวัดเชียงราย เรื่อง หลักเกณฑ์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔๕/๒๕๕๒ (ต่อ)

และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออกจากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๕ นอกจากนั้น ยังเห็นได้ว่าการทำหน้าที่ของ นาย ศ. ยังมีลักษณะที่เป็นการปกป้องความเห็นของคณะอนุกรรมการพิจารณาการดำเนินการทางวินัยและการให้ออกจากราชการที่ตนเองเคยทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมมาก่อน อันทำให้เกิดผลในทางลบต่อผู้ฟ้องคดีถือเป็นการพิจารณาทางปกครองของคณะกรรมการที่มีเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะกรรมการซึ่งมีสภาพร้ายแรงที่อาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง หรือมีเหตุแห่งความไม่เป็นกลางในทางเนื้อหาหรือโดยสภาพภายในของเจ้าหน้าที่หรือกรรมการที่มีส่วนร่วมในการพิจารณาทางปกครอง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔๕/๒๕๕๒ (ต่อ)

อันเป็นการพิจารณาทางปกครองที่ไม่ชอบ ตามมาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งนำมาบังคับใช้ตามมาตรา ๓ วรรค ๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว และเนื่องจากไม่ใช่กรณีที่จะไม่มีผู้อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนได้ และมิใช่เป็นกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนหากปล่อยให้ล่าช้าไปจะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะหรือสิทธิของบุคคลจะเสียหายโดยไม่มีทางแก้ไขได้ หรือไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนผู้นั้นได้ อันจะเป็นข้อยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๓ ถึงมาตรา ๑๖ แห่ง พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาบังคับใช้ ตามมาตรา ๑๘ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว นอกจากนั้น ตามมาตรา ๕ วรรค ๑ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบบริหารงาน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๔๕/๒๕๕๒ (ต่อ)

บุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติให้คณะกรรมการข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีกรรมการทั้งหมดรวม ๑๒ คน แต่ในการประชุมของ ก.จ.จ. เชียงราย ที่พิจารณาเรื่องวินัยของผู้ฟ้องคดี มีกรรมการเหลืออยู่ในที่ประชุมเพื่อร่วมพิจารณาเพียง ๖ คน เมื่อการทำหน้าที่ของนาย ศ. ในฐานะประธานกรรมการ ไม่ชอบด้วยกฎหมาย อีกคนหนึ่งจึงคงเหลือจำนวนกรรมการที่ทำหน้าที่โดยชอบน้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด ทำให้การประชุมมีจำนวนกรรมการไม่ครบองค์ประชุม ตามมาตรา ๑๐ วรรค ๑ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ มติของ ก.จ.จ. เชียงราย ที่เห็นชอบให้ลงโทษปลดผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

บทสรุปตีความเรื่องมติเวียน

ถ้าคณะกรรมการไม่มีการประชุมจริง แต่มีรายงานการประชุมหรือรายงานอื่นๆ ที่อ้างว่าเป็นมติของคณะกรรมการ บรรดากรรมการที่ลงลายมือชื่อในรายงานหรือผู้จัดทำรายงานไม่เพียงจะถูกเพิกถอนโดยศาลปกครองเท่านั้น แต่จะต้องถูกดำเนินคดีอาญา และอาจติดคุกได้ และที่แน่ ๆ อาจจะถูกออกจากราชการด้วย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.27/2561

การลงมติการให้คะแนนสอบสัมภาษณ์ (ที่ชอบด้วยกฎหมาย)

ในการสอบสัมภาษณ์ผู้ฟ้องคดี ซึ่งเป็นผู้สมัครดำรงตำแหน่งคณบดี ขณะเวลาสัมภาษณ์กรรมการสอบสัมภาษณ์คนหนึ่งมิได้อยู่ในห้องสัมภาษณ์ จนกระทั่งผู้ฟ้องคดีสอบสัมภาษณ์แล้วเสร็จ กรรมการคนนั้นจึงเข้ามาในห้อง และให้คะแนนผู้ฟ้องคดี จึงถือว่าเฉพาะการให้คะแนนของกรรมการคนนั้นเท่านั้นที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย แต่ไม่กระทบถึงการให้คะแนนของกรรมการคนอื่นที่อยู่สอบสัมภาษณ์ผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.372/2554

การนับคะแนนเลือกตั้ง 3 ครั้ง

มีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านแต่การนับคะแนนถึง 3 ครั้งมีผลคะแนนไม่ตรงกันแต่มีการประกาศผลให้ผู้ชนะในการนับคะแนนครั้งที่ 1 เป็นผู้ใหญ่บ้าน

ศาลวินิจฉัยว่า แม้กฎหมายให้อำนาจในการนับคะแนนใหม่แต่การนับคะแนนถึง 3 ครั้งคะแนนไม่เท่ากันเลยจึงไม่อาจถือได้ว่าผลการเลือกตั้งปราศจากข้อสงสัยในความถูกต้อง .... รวมทั้งไม่อาจชี้ชัดได้ว่าการนับคะแนนครั้งใดถูกต้อง รวมทั้งพบข้อเท็จจริงในการเก็บบัตรเลือกตั้งที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายหรือข้อบังคับ...จึงให้ผลการประกาศผลการให้เป็นผู้ใหญ่บ้านนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำวินิจฉัยคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร สาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย ที่ สค ๑๒๐/๒๕๕๖

การบันทึกเทปการประชุม

อุทธรณ์เรื่องนี้ได้ความว่านายเอ ผู้อุทธรณ์ อาจารย์ประจำภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และเป็นผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีบันทึกลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๖ ถึงผู้อำนวยการกองการเจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสรรหาคณบดี คณะมนุษยศาสตร์ จำนวน ๕ รายการ คือ

คำวินิจฉัยที่ สค ๑๒๐/๒๕๕๖ (ต่อ)

๑. เทปบันทึกเสียงการประชุมของคณะกรรมการสรรหาคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖

๒. รายงานการประขุมคณะกรรมการสรรหาคณบดีคณะมนุษยศาสตร์เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖

๓. มติการตรวจสอบคุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นคณบดีคณะมนุษยศาสตร์

๔. ประมวลผลคะแนนนิยมจากประชาคม

๕. ประมวลผลคะแนนวิสัยทัศน์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เปิดเผยข้อมูล,ข่าวสารรายการที่ ๒ รายการที่ ๓ และรายการที่ ๔ แก่ผู้อุทธรณ์ สำหรับรายการที่ ๕ แจ้งว่าไม่มีข้อมูลข่าวสาร และต่อมาได้มีบันทึกลงวันที่

คำวินิจฉัยที่ สค ๑๒๐/๒๕๕๖ (ต่อ)

๑๒ มีนาคม ๒๕๕๖ ถึงผู้อุทธรณ์ปฏิเสธการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่ ๑ โดยให้เหตุผลว่าได้ตรวจสอบและรวบรวมผลการแสดงความคิดเห็นของคณะกรรมการสรรหาคณบดีคณะมนุษยศาสตร์แล้ว ปรากฏว่ามีผู้คัดค้านการให้ข้อมูลบันทึกเสียงการประชุม

ผู้อุทธรณ์จึงมีหนังสือลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๖ อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารรายการที่ ๑

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมการบริหารราชการแผ่นดิน และการบังคับใช้กฎหมาย ได้พิจารณาคำอุทธรณ์และเหตุผลในการไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประกอบกับข้อมูลข่าวสารที่ขอให้จัดส่งมาทั้งได้รับฟังคำชี้แจงด้วยวาจาของผู้แทน

คำวินิจฉัยที่ สค ๑๒๐/๒๕๕๖ (ต่อ)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์และของผู้อุทธรณ์ด้วยแล้ว ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้อุทธรณ์เป็นผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ในระหว่างที่ยังไม่มีการประกาศผลการสรรหาอย่างเป็นทางการนั้น ผู้อุทธรณ์ได้รับทราบว่ากรรมการสรรหาคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ จำนวน ๒ คน ได้มีหนังสือถึงประธานคณะกรรมการสรรหาฯ เพื่อขอถอนชื่อจากการรับรองชื่อบุคคลที่คณะกรรมการสรรหาฯ ได้ลงมติเลือกว่าเป็นผู้เหมาะสมในการดำรงตำแหน่งคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ ด้วยเหตุผลว่าในการประชุมคณะกรรมการสรรหาฯ ได้มีกรรมการสรรหาฯ คนหนึ่งอภิปรายว่าผู้อุทธรณ์ประพฤติผิดจริยธรรมในการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ระดับปริญญาเอก ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้

คำวินิจฉัยที่ สค ๑๒๐/๒๕๕๖ (ต่อ)

ผู้อุทธรณ์เป็นผู้เหมาะสมในการดำรงตำแหน่งคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ แต่ข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าว สภามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงแล้ว และคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงมีความเห็นให้ยุติเรื่อง การนำเรื่องดังกล่าวมาอภิปรายถึงคุณสมบัติของผู้อุทธรณ์โดยมีข้อมูลไม่ครบถ้วนจึงไม่เป็นธรรมต่อผู้อุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์จึงต้องการข้อมูลข่าวสารเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับผู้อภิปรายเพื่อประกอบการดำเนินการแสวงหาความขอบธรรมเพื่อปกป้องสิทธิของตนต่อไป

ผู้แทนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ชี้แจงว่า โดยทั่วไปการประชุมคณะกรรมการต่างๆของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นั้นไม่ได้มีข้อกำหนดว่าต้องบันทึกเสียงการประชุม แต่การประชุม

คำวินิจฉัยที่ สค ๑๒๐/๒๕๕๖ (ต่อ)

จะต้องมีการจัดทำรายงานการประชุมหรือบันทึกการประชุมไว้เป็นหลักฐานและมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จะยึดถือรายงานการประชุมหรือบันทึกการประชุมที่คณะกรรมการรับรองแล้วเป็นหลักฐานของทางราชการสำหรับใช้อ้างอิงหรือใช้ประโยชน์ต่อไป ดังนั้น ในการประชุมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบจะบันทึกเสียงไว้หรือไม่ก็ได้ อย่างไรก็ดีหากมีการบันทึกเสียงไว้ก็เพื่อความสะดวกหรือใช้ประโยชน์เพื่อจัดทำรายงานการประชุมหรือบันทึกการประชุมของเจ้าหน้าที่เท่านั้น ไม่ได้มีการจัดเก็บข้อความเสียงไว้ในระบบข้อมูลของหน่วยงานเช่นเดียวกับรายงานการประชุมหรือบันทึกการประชุม แต่อย่างใด

การประชุมคณะกรรมการสรรหาคณบดีคณะมนุษยศาสตร์นั้น เนื่องจากในช่วงที่มีการสรรหามีการประชุมคณะกรรมการ

คำวินิจฉัยที่ สค ๑๒๐/๒๕๕๖ (ต่อ)

ชุดต่างๆ ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์หลายคณะ แต่เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบในการจัดทำรายงานการประชุมมีเพียงชุดเดียว ดังนั้น นอกเหนือจากการบันทึกสาระการประชุมที่เจ้าหน้าที่ได้จดไว้ในขณะที่มีการประชุมแล้ว เจ้าหน้าที่ได้บันทึกเสียงการประชุมไว้ด้วย เพื่อใช้ทบทวนและป้องกันความผิดพลาดหากมีข้อสงสัยว่าได้จัดทำรายงานการประชุมอย่างถูกต้อง ตรงตามที่มีการประชุมกันหรือไม่ และกรณีนี้เจ้าหน้าที่ได้บันทึกเสียงด้วยโทรศัพท์เคลื่อนที่ส่วนตัว ไม่ใช่เครื่องบันทึกเสียงของทางราชการแต่อย่างใด นอกจากนั้น มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้เปิดเผยรายงานการประชุมของคณะกรรมการสรรหาฯ ซึ่งเป็นเอกสารอย่างเป็นทางการที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ใช้เป็นหลักฐานทางราชการให้แก่

คำวินิจฉัยที่ สค ๑๒๐/๒๕๕๖ (ต่อ)

ผู้อุทธรณ์แล้ว ซึ่งน่าจะเป็นการเพียงพอในการตรวจสอบความถูกต้องโปร่งใสในการสรรหาคณบดีคณะมนุษยศาสตร์

ผู้แทนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้ชี้แจงเหตุที่ไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารอีกประการหนึ่งว่าในการประชุมคณะกรรมการสรรหาฯ ได้มีการอภิปรายถึงคุณสมบัติของผู้สมัครเข้ารับการสรรหาบางคน ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการคัดเลือกผู้ที่เหมาะสมในการดำรงตำแหน่งคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ แต่การเปิดเผยข้อความเสียงอาจนำมาซึ่งการฟ้องคดีต่อศาลได้ และอาจจะส่งผลเสียต่อระบบการสรรหาผู้บริหารที่เหมาะสมของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพราะในโอกาสต่อไปอาจไม่มีผู้ใดแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ หรือรับเป็นกรรมการสรรหาฯ อีกทั้งอาจมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรภายใน

คำวินิจฉัยที่ สค ๑๒๐/๒๕๕๖ (ต่อ)

หน่วยงาน นอกจากนั้นเมื่อมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ได้สอบถามไปยังคณะกรรมการสรรหาฯ ปรากฏว่ามีผู้คัดค้านการเปิดเผยข้อความเสียง มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์จึงไม่เปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ผู้อุทธรณ์ สำหรับในเรื่องนี้ผู้แทนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ชี้แจงว่า คณะกรรมการสรรหาฯ จำนวน ๙ คน มีผู้คัดด้าน จำนวน ๔ คน

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคมการบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมายพิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้อุทธรณ์ขอข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการสรรหาคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน ๕ รายการ และได้อุทธรณ์คำสั่งมิให้เปิดเผยข้อมูลข่าวสารเฉพาะรายการที่ ๑ คือข้อความเสียงการประชุมคณะกรรมการสรรหา

คำวินิจฉัยที่ สค ๑๒๐/๒๕๕๖ (ต่อ)

คณบดีคณะมนุษยศาสตร์เมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๖ ดังนั้น คณะกรรมการฯ จึงพิจารณาเฉพาะข้อมูลข่าวสารรายการนี้เท่านั้นซึ่งก็คือข้อความเสียงการประชุมคณะกรรมการสรรหาฯ ที่เจ้าหน้าที่ผู้จัดทำรายงานการประชุมได้บันทึกไว้โดยโทรศัพท์เคลื่อนที่ส่วนตัว แล้วนำข้อความเสียงบันทึกลงในคอมพิวเตอร์ เพื่อใช้ในการจัดทำรายงานการประชุม คณะกรรมการฯ มีข้อพิจารณาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารตาม อุทธรณ์นี้ คือ ข้อความเสียงที่บันทึกไว้เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการหรือไม่ หากไม่เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการก็ไม่ต้องพิจารณาในเรื่องอื่นใดอีก แต่หากเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการจึงจะพิจารณาว่าสมควรเปิดเผยให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้เพียงใดหรือไม่

คำวินิจฉัยที่ สค ๑๒๐/๒๕๕๖ (ต่อ)

ในประเด็นข้อความเสียงที่บันทึกไว้เป็นข้อมูลข่าวสารของราชการหรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๔ บัญญัติว่า *“ข้อมูลข่าวสารของราชการ หมายความว่า ข้อมูลข่าวสารที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐหรือข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกชน”*

การควบคุมดูแลนั้นหมายความรวมถึงการเก็บรักษาตลอดจนการทำลายข้อมูลข่าวสารด้วย หากเป็นข้อมูลข่าวสารของราชการแล้วเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือหน่วยงานของรัฐจะทำลายข้อมูลข่าวสารนั้นโดยพลการไม่ได้ ต้องดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยงานสารบรรณ ข้อเท็จจริงตามอุทธรณ์นี้มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ไม่ได้มีข้อกำหนดให้เจ้าหน้าที่ต้องบันทึกเสียงการประชุมไว้เป็นหลักฐานและไม่มีการจัดระบบการเก็บข้อความเสียงอย่างเป็นทางการแต่เป็น

คำวินิจฉัยที่ สค ๑๒๐/๒๕๕๖ (ต่อ)

เรื่องที่อยู่ในดุลพินิจของเจ้าหน้าที่เองที่จะดำเนินการบันทึกเสียงการประชุมและจัดระบบการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ประโยชน์ในการทำงานของตน ทั้งยังสามารถทำลายข้อมูลดังกล่าวนั้นได้เมื่อเห็นว่าไม่มีความจำเป็นต้องเก็บไว้แล้วด้วย การบันทึกเสียงดังกล่าวจึงเป็นเพียงวิธีการอย่างหนึ่งของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงานเท่านั้น ดังนั้น ข้อความเสียงในกรณีนี้จึงไม่ใช่ข้อมูลข่าวสารของราชการ คณะกรรมการฯจึงไม่ต้องพิจารณาว่าสมควรจะเปิดเผยให้ผู้อุทธรณ์หรือไม่

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการ แผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย จึงมีคำวินิจฉัยให้ยกอุทธรณ์

คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสร็จที่ ๑๑๗๘/๒๕๕๘

(ตีความการนับคะแนนเสียงกรณีงดออกเสียง) (ต่อ)

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า โดยทั่วไปหลักการหามติของคณะกรรมการโดยการนับคะแนนเสียงนั้นแบ่งออกได้เป็น ๒ แบบ คือ

๑. เสียงข้างมากแบบธรรมดา (Simple Majority) หมายถึง คะแนนเสียงข้างมากของผู้ซึ่งประกอบเป็นองค์ประชุมและได้ออกเสียงลงคะแนนให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบในเรื่องนั้น การงดออกเสียงลงคะแนนหรือไม่อยู่ในที่ประชุมไม่ว่าด้วยเหตุใด ย่อมไม่ถือว่าเป็นการออกเสียงจึงไม่อาจนับคะแนนเหล่านั้นไปรวมกับการออกเสียงลงคะแนนของฝ่ายที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยได้

คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสร็จที่ ๑๑๗๘/๒๕๕๘ (ตีความการนับคะแนนเสียงกรณีงดออกเสียง) (ต่อ)

๒. เสียงข้างมากแบบเด็ดขาด (Absolute Majority) หมายถึง คะแนนเสียงข้างมากของจำนวนทั้งหมด ซึ่งอาจกำหนดให้เกินกึ่งหนึ่งหรือมากกว่านั้น เช่น ๒ ใน ๓ หรือ ๓ ใน ๔ ของสมาชิกหรือกรรมการทั้งหมดหรือเท่าที่มีอยู่ ในกรณีนี้การหามติของที่ประชุมจึงต้องให้ได้คะแนนเสียงตามที่กำหนดไว้ ไม่ว่าจะมีผู้ลงคะแนนเสียงเท่าใด มาประชุมเท่าใด หรืองดออกเสียงเท่าใด คะแนนเสียงที่จะถือเป็นมติได้ต้องได้ตามจำนวนที่กำหนดไว้เท่านั้น

คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกาเรื่องเสร็จที่ ๑๑๗๘/๒๕๕๘

(ตีความการนับคะแนนเสียงกรณีงดออกเสียง) (ต่อ)

สำหรับข้อเท็จจริงในกรณีนี้ เมื่อปรากฏว่ามาตรา ๒๕ วรรค ๗ ประกอบกับมาตรา ๑๐ วรรค ๔ แห่งพ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนดว่า การวินิจฉัยชี้ขาดให้ถือเสียงข้างมากโดยมิได้กำหนดว่าต้องเป็นเสียงข้างมากของทั้งหมด จึงต้องหมายความว่าเป็นการกำหนดให้ถือเสียงข้างมากแบบธรรมดาที่จะต้องนับคะแนนเสียงแต่เฉพาะกรรมการซึ่งออกเสียงลงคะแนนเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในเรื่องดังกล่าวเท่านั้น ส่วนกรรมการที่งดออกเสียงและกรรมการที่ขาดประชุมย่อมไม่อาจนำมานับเป็นคะแนนเสียงได้ ด้วยเหตุนี้ความเห็นของ ก.อบต. จึงชอบแล้ว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๖๕๑/๒๕๖๑ (ต่อ)

ส่วนได้เสียและการบันทึกรายงานการประชุม

นอกจากนั้นมาตรา ๑๖ วรรค ๑ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติว่า *“ในกรณีมีเหตุอื่นใดนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๓ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่หรือกรรมการในคณะ กรรมการที่มีอำนาจพิจารณาทางปกครองซึ่งมีสภาพร้ายแรงอันอาจทำให้การพิจารณาทางปกครองไม่เป็นกลาง เจ้าหน้าที่ หรือกรรมการผู้นั้นจะทำการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้”* มาตรา ๘๓ วรรค ๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว บัญญัติว่า *“ในการประชุมต้องมีรายงานการประชุมเป็นหนังสือ ถ้ามีความเห็นแย้งให้บันทึกความเห็นแย้งพร้อมทั้งเหตุผลไว้ใน*

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๖๕๑/๒๕๖๑ (ต่อ)

รายงานการประชุม และถ้ากรรมการฝ่ายข้างน้อยเสนอความเห็นแย้งเป็นหนังสือก็ให้บันทึกความเห็นแย้งนั้นไว้ด้วย” ประกอบกับข้อ ๑๗ ของบังคับมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ว่าด้วยการประชุมสภามหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๗ กำหนดว่า *“กรรมการจะอยู่ในการประชุมขณะมีการอภิปรายและลงมติในเรื่องใดที่ตนมีส่วนได้เสียมิได้ เว้นแต่ที่ประชุมจะมีมติอนุญาตให้อยู่ในที่ประชุมเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงอันจะทำความกระจ่างในเรื่องนั้นก็ได้”* แต่โดยที่หลักว่าด้วยข้อสงสัยเกี่ยวกับความเป็นกลางทำการพิจารณาทางปกครองหรือเข้าร่วมในการพิจารณาทางปกครองและเป็นหลักการที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างแจ้งชัด ซึ่งถึงแม้ผู้ฟ้องคดีจะกล่าวอ้างว่า

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๖๕๑/๒๕๖๑ (ต่อ)

นายปัญญาได้ออกจากห้องประชุมในช่วงที่มีการพิจารณาวาระดังกล่าวแต่เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ตามบันทึกรายงานการประชุมระบุว่านายปัญญาเป็นกรรมการของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ และได้เข้าร่วมในการประชุมครั้งนี้โดยมีระเบียบวาระที่ ๔.๒.๒ เป็นเรื่องการพิจารณาแต่งตั้งผู้รักษาราชการแทนอธิการบดี ซึ่งนายปัญญาเป็นผู้ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวด้วย หากจะให้รับฟังข้อเท็จจริงอย่างแจ้งชัดว่านายปัญญาได้ออกจากที่ประชุมในการพิจารณาวาระดังกล่าวซึ่งเกี่ยวข้องกับส่วนได้เสียของนายปัญญา และหลักว่าด้วยข้อสงสัยเกี่ยวกับความเป็นกลาง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๖๕๑/๒๕๖๑ (ต่อ)

ของเจ้าหน้าที่เป็นหลักการสำคัญเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความไม่ชอบด้วยกฎหมายแก่การพิจารณาทางปกครองดังได้กล่าวมาแล้ว กรณีจะต้องปรากฏพยานหลักฐานที่แสดงข้อเท็จจริงว่านายปัญญาไม่ได้ร่วมในการพิจารณาด้วย ดังนั้น เมื่อในรายงานการประชุมได้ระบุเพียงว่านายปัญญาเป็นกรรมการที่มาประชุม กรณีจึงยังไม่อาจจะรับฟังได้ว่านายปัญญาไม่ได้อยู่ร่วมพิจารณาและไม่ได้ร่วมลงมติในวาระดังกล่าวตามที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองกล่าวอ้าง จึงเป็นเหตุให้มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ (สภามหาวิทยาลัย) ไม่ชอบด้วยกฎหมายอีกด้วยเหตุหนึ่งเช่นกัน อุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีในข้อนี้จึงรับฟังได้ดังนั้น มติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการประชุมครั้งที่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ. ๖๕๑/๒๕๖๑ (ต่อ)

๑๑/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ที่แต่งตั้งนายปัญญา การพานิช เป็นผู้รักษาราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จึงเป็นมติที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง นั้น ศาลปกครองสูงสุดไม่เห็นพ้องด้วย

พิพากษากลับคำพิพากษาของศาลปกครองชั้นต้นเป็นให้เพิกถอนมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ ในการประชุมครั้งที่ ๑๑/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ ที่แต่งตั้งนายปัญญา การพานิช เป็นผู้รักษาราชการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ทั้งนี้ นับตั้งแต่วันที่มีมติ

เอกสารอ้างอิง

ชาญชัย แสวงศักดิ์. เอกสารประกอบการบรรยาย เรื่อง “หลักและสาระสำคัญของวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง”

สำนักงานศาลปกครอง. สรุปหลักปฏิบัติราชการจากคำวินิจฉัยของศาลปกครองสูงสุด พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐

พิสิษฐ์ พลรักษ์เขตต์. คดีปกครองใกล้ตัว ชาวบ้านฟ้องราชการ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๙.

มานิตย์ จุมปา. ถาม-ตอบ กฎหมายปกครอง. พิมพ์ครั้งที่ ๒ . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๗.

สำนักงานศาลปกครองสูงสุด. แนวคำวินิจฉัยของศาลปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๔ - พ.ศ. ๒๕๖๑

อิทธิพร จิระพัฒนากุล. เอกสารประกอบคำบรรยาย เรื่อง “หลักปฏิบัติราชการที่ดีเกี่ยวกับการพัสดุ” วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๘

อภิปราย & ตอบข้อซักถาม

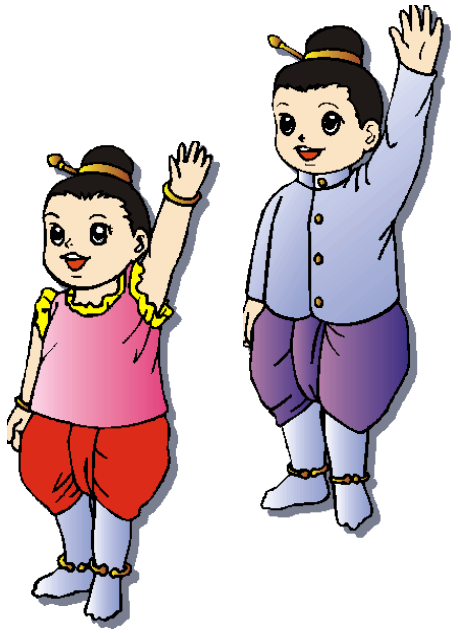

๐๘๗ ๘๗๗ ๗๘๗๘ AIS

๐๘๗ ๘๗๖ ๖๖๗๗ DTAC

๐๘๐ ๓๓๓ ๔๔๒๒ True

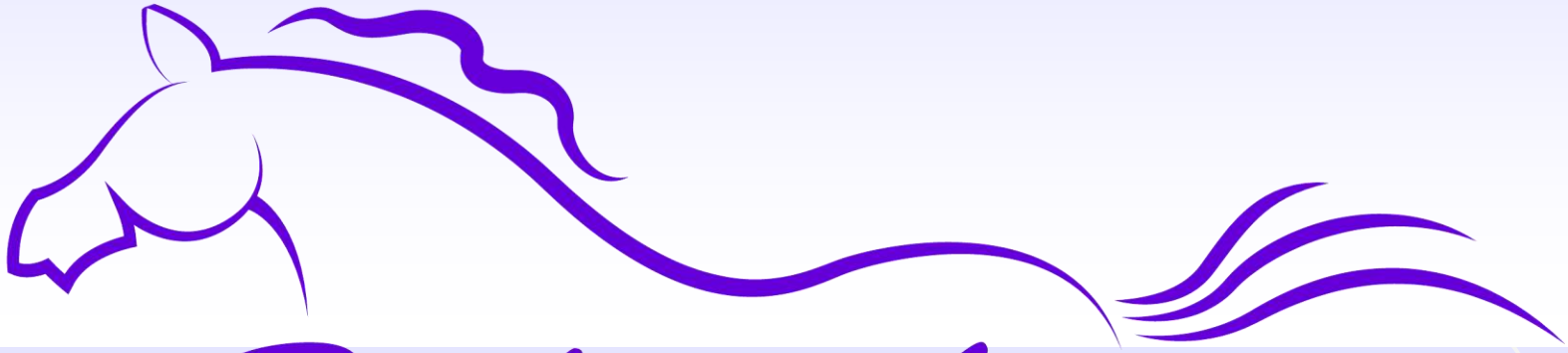

Rachai Asavesna
Law office

สวัสดีครับ

ระเบียบ
สำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการลาของข้าราชการ

โดย.... นายราชัย อัศเวศน์

ขอบเขตการบังคับใช้ (ข้อ ๖)

ข้อ ๖ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับแก่ข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน ข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา ข้าราชการการเมืองตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการการเมือง และข้าราชการตำรวจตามกฎหมายว่าด้วยตำรวจแห่งชาติ

ในกรณีที่กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเทียบเท่ากรม มีเหตุพิเศษซึ่งจะต้องวางหลักเกณฑ์และขั้นตอนวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการลาประเภทใดเพิ่มเติมหรือแตกต่างไปจากที่ระเบียบนี้กำหนด ให้ดำเนินการเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่ออนุมัติ ให้กำหนดระเบียบเป็นการเฉพาะได้ ทั้งนี้ ให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

คำถามข้อ ๗๙

กรณีลูกจ้างประจำและพนักงานราชการจะได้รับสิทธิการลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตรและสิทธิการลาไปฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพ ซึ่งกำหนดเพิ่มเติมใหม่รวม ๒ ประเภทนี้ด้วยหรือไม่

คำตอบ

โดยที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ มิได้ใช้บังคับแก่ลูกจ้างประจำและพนักงานราชการ กรณีจึงไม่อาจให้คำปรึกษาในเรื่องนี้ได้ อนึ่ง กรณีการลาหยุดราชการของลูกจ้างประจำ ขอได้โปรดสอบถามไปยังกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องดังกล่าวโดยตรงต่อไป และกรณีการลาหยุดราชการของพนักงานราชการ ขอได้โปรดสอบถามไปยังสำนักงาน ก.พ. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องดังกล่าวโดยตรงต่อไป

การปฏิบัติตามกฎหมายอื่น(ข้อ ๗)

การลาทุกประเภทตามระเบียบนี้ ถ้ามีกฎหมาย ระเบียบหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดเกี่ยวกับการลาประเภทใดไว้เป็นพิเศษ ผู้ลาและผู้มีอำนาจพิจารณาหรืออนุญาตการลาจะต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ หรือมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการลาประเภทนั้นด้วย

การลาของข้าราชการที่ไปช่วยราชการ (ข้อ ๙)

๑. การลาป่วย ลาคลอดบุตร ลากิจส่วนตัว ลาพักผ่อน หรือลาเข้ารับการตรวจเลือกหรือเข้ารับการเตรียมพลในช่วงที่ไปช่วยราชการให้เสนอขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานที่ไปช่วยราชการ และให้หน่วยงานนั้นแจ้งให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบอย่างน้อยปีละครั้ง

๒. การลานอกเหนือจากข้อ ๑ ให้เสนอขออนุญาตต่อผู้มีอำนาจพิจารณาหรืออนุญาตของส่วนราชการเจ้าของสังกัดตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดสำหรับการลาประเภทนั้น

คำถามข้อ ๗ ลาระหว่างฝึกอบรม

การเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรระยะยาวของส่วราชการ เช่น โรงเรียนผู้บริหารระดับต่างๆ หากผู้เข้ารับการอบรมประสงค์จะลาป่วย ลากิจส่วนตัว หรือลาประเภทอื่นระหว่างการฝึกอบรมนั้น จะต้องยื่นใบลาตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๙ วรรคหนึ่ง ใช่หรือไม่

คำตอบ

กรณีดังกล่าวข้างต้นมิใช่เป็นกรณีที่ข้าราชการได้รับคำสั่งให้ไปช่วยราชการ ณ หน่วยงานอื่นใด ข้าราชการจึงไม่สามารถยื่นใบลาต่อผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานที่ไปช่วยราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๙ วรรคหนึ่ง หากแต่เป็นกรณีที่ข้าราชการได้รับอนุมัติเดินทางไปราชการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการอนุมัติให้ข้าราชการเดินทางไปราชการ และการจัดประชุมของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งการลาระหว่างการเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรต่างๆ ตามที่ได้รับอนุมัติให้เดินทางไปราชการฯ จึงขึ้นอยู่กับระเบียบปฏิบัติของสถาบันหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักสูตรการฝึกอบรมดังกล่าว

การควบคุมวันลา(ข้อ ๑๑) การลงเวลาปฏิบัติงาน

ให้ส่วนราชการจัดทำบัญชีลงเวลาปฏิบัติราชการของข้าราชการในสังกัด โดยมีสาระสำคัญตามตัวอย่างแนบท้ายระเบียบ หรือจะใช้เครื่องบันทึกเวลาการปฏิบัติราชการแทนก็ได้

ในกรณีจำเป็นหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงหรือหัวหน้าส่วนราชการจะกำหนดวิธีลงเวลาการปฏิบัติราชการ หรือวิธีควบคุมการปฏิบัติราชการของข้าราชการที่มีการปฏิบัติราชการในลักษณะพิเศษเป็นอย่างอื่นตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่จะต้องมีหลักฐานให้สามารถตรวจสอบวันเวลาการปฏิบัติราชการได้ด้วย

คำถามข้อ ๑๔ (SCAN ลายนิ้วมือแทนการลงลายมือชื่อ)

ส่วนราชการใช้ระบบ SCAN ลายนิ้วมือแทนการลงลายมือชื่อในบัญชีลงเวลาการปฏิบัติราชการของข้าราชการในสังกัด จึงมิได้ใช้แบบบัญชีลงเวลาการปฏิบัติราชการตามตัวอย่างบัญชีลงเวลาการปฏิบัติราชการท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ กรณีดังกล่าว ส่วนราชการจะต้องใช้บัญชีลงเวลาการปฏิบัติราชการอย่างไร เพื่อใช้ในการตรวจสอบวันและเวลาทำงานของข้าราชการแต่ละคน

คำตอบ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดให้ส่วนราชการจัดทำบัญชีลงเวลาการปฏิบัติการของข้าราชการในสังกัด โดยมีสาระสำคัญตามตัวอย่างท้ายระเบียบนี้ หรือจะใช้เครื่องบันทึกเวลาการปฏิบัติราชการแทนก็ได้ กรณีที่ส่วนราชการนำเทคโนโลยีในระบบ SCAN ลายนิ้วมือมาใช้เป็นเครื่องบันทึกเวลาการปฏิบัติแทนการจัดทำบัญชีลงเวลาการปฏิบัติราชการ นั้น ย่อมสามารถกระทำได้ตามนัยระเบียบฯ ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง ทั้งนี้ ระบบ SCAN ลายนิ้วมือดังกล่าว สมควรจะต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับการมาปฏิบัติราชการของข้าราชการในสังกัดที่สอดคล้องกับบัญชีลงเวลาการปฏิบัติราชการตามตัวอย่างท้ายระเบียบฯ ด้วย

คำถามข้อ ๑๕ (ลืมลงชื่อปฏิบัติงาน)

กรมแห่งหนึ่งนำระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยการสแกน (SCAN) ลายนิ้วมือมาใช้ในการลงเวลาปฏิบัติราชการของข้าราชการในสังกัด หากข้าราชการรายหนึ่งมาปฏิบัติราชการจริง แต่ลืมลงเวลาปฏิบัติราชการ โดยการสแกน (SCAN)ลายนิ้วมือดังกล่าว กรมจะสามารถยกเว้นการลงเวลาปฏิบัติราชการให้แก่ข้าราชการรายดังกล่าวได้หรือไม่อย่างไร

คำตอบ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ มิได้กำหนดวิธีปฏิบัติในเรื่องของการลืมลงเวลาปฏิบัติราชการไว้แต่อย่างใด กรณีจึงสมควรต้องนำหลักทั่วไปในการปฏิบัติราชการมาประกอบการพิจารณา หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าข้าราชการรายดังกล่าวได้มาปฏิบัติราชการในวันนั้นจริง โดยมีหลักฐานเกี่ยวกับการมาปฏิบัติราชการดังกล่าวตรวจสอบได้ ก็สมควรต้องจัดทำบันทึกรายงานต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อขออนุญาตจดแจ้งการลืมลงเวลาการมาปฏิบัติราชการในวันดังกล่าวแทนการสแกนลายนิ้วมือ

คำถามข้อ ๑๖ (ไม่ต้องลงเวลาปฏิบัติงาน)

ข้าราชการประเภทใด ระดับใด ที่ไม่ต้องลงเวลามาปฏิบัติราชการ

คำตอบ

โดยปกติข้าราชการทุกระดับควรลงเวลามาปฏิบัติราชการ แต่อย่างไรก็ดี การที่ข้าราชการผู้หนึ่งผู้ใดมิได้ลงเวลามาปฏิบัติราชการ ก็มิใช่ข้อสันนิษฐานเด็ดขาดว่ามิได้มาปฏิบัติราชการ เช่น ตอนเช้าออกจากบ้านเพื่อไปประชุมหรือติดต่อราชการที่อื่นก่อน จึงมิได้ลงเวลามาปฏิบัติราชการ ในกรณีเช่นนี้ จะถือว่ามิได้มาปฏิบัติราชการมิได้ ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเหมาะสมในการปฏิบัติราชการของข้าราชการที่มีการปฏิบัติราชการในลักษณะพิเศษ ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๑๑ วรรคสอง จึงได้กำหนดให้ในกรณีจำเป็น หัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงหรือหัวหน้าส่วนราชการจะกำหนดวิธีลงเวลาการปฏิบัติราชการ หรือควบคุมวิธีปฏิบัติราชการของข้าราชการที่มีการปฏิบัติราชการในลักษณะพิเศษเป็นอย่างอื่นตามที่เห็นสมควรก็ได้ แต่จะต้องมีหลักฐานให้สามารถตรวจสอบวันเวลาการปฏิบัติราชการได้ด้วย กล่าวคือ ผู้บังคับบัญชาอาจผ่อนผันให้ข้าราชการบางตำแหน่งหรือบางระดับ ไม่ต้องลงเวลามาปฏิบัติราชการดังกล่าวก็สุดแล้วแต่ดุลพินิจของหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงหรือหัวหน้าส่วนราชการ แล้วแต่กรณี ที่จะพิจารณา

คำถามข้อ ๑๗ (พิมพ์ลายชื่อไว้ล่วงหน้า)

การให้ผู้อื่นลงชื่อมาปฏิบัติราชการแทน ถือเป็นความผิดหรือไม่ ถ้าผิดจะถือเป็นกรณีไม่ปฏิบัติตามระเบียบธรรมเนียมของทางราชการ และเป็นความผิดทางวินัยใช่หรือไม่

คำตอบ

กรณีดังกล่าวข้างต้น อาจเข้าข่ายการปลอมแปลงเอกสารหรือการจัดทำเอกสารอันเป็นเท็จ ซึ่งเป็นความผิดทางวินัยและทางอาญาได้

คำถามข้อ ๑๘

การพิมพ์รายชื่อบุคลากรลงไว้ในบัญชีลงเวลาปฏิบัติราชการไว้ล่วงหน้าเพื่ออำนวยความสะดวกแก่บุคลากร สามารถจะกระทำได้หรือไม่ อย่างไร

คำตอบ

ตามตัวอย่างบัญชีลงเวลาการปฏิบัติราชการของข้าราชการ ท้ายระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ได้กำหนดหมายเหตุเกี่ยวกับรายละเอียดในช่อง ชื่อ –ชื่อสกุล (ตัวบรรจง) ไว้ว่า ชื่อ ชื่อสกุล จะพิมพ์หรือให้ผู้ลงชื่อเป็นผู้เขียนด้วยตัวบรรจงก็ได้ ดังนั้น การพิมพ์รายชื่อบุคลากรลงไว้ในบัญชีลงเวลาการปฏิบัติราชการไว้ล่วงหน้าจึงอยู่ในข่ายที่เป็นการดำเนินการตามหมายเหตุที่กำหนดไว้ในตัวอย่างบัญชีลงเวลาปฏิบัติราชการของข้าราชการที่พิมพ์ชื่อ ชื่อสกุล ระบุในบัญชีดังกล่าวไว้ล่วงหน้าแล้วในแต่ละวันว่า ซึ่งสมควรต้องอนุญาตให้เฉพาะข้าราชการที่มาปฏิบัติราชการตรงตามกำหนดรอบเวลาทำงานเท่านั้นลงลายมือชื่อในบัญชีลงเวลาการปฏิบัติราชการได้ (แยกเล่มปกติ กับเล่มสาย)

คำถามข้อ ๒๑

กรณีการลาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ จำเป็นต้องพิมพ์ (Print) ใบลาออกมาเป็นเอกสารกระดาษ เก็บไว้เป็นหลักฐานในราชการอีกด้วยหรือไม่

คำตอบ

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๑๑ วรรคสอง กำหนดว่า ส่วนราชการอาจนำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้ในการเสนอใบลาอนุญาตให้ลา และยกเลิกวันลา สำหรับการลาป่วย ลาพักผ่อน หรือลากิจส่วนตัวมิใช่ลากิจเพื่อเลี้ยงดูบุตรตามข้อ ๒๒ ก็ได้ ทั้งนี้ ระบบอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวจะต้องเป็นระบบที่มีความปลอดภัย รัดกุม สามารถตรวจสอบตัวบุคคล และเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการลาเป็นหลักฐานในราชการได้ ดังนั้น เมื่อส่วนราชการได้นำระบบอิเล็กทรอนิกส์มาประยุกต์ใช้ในการลาของข้าราชการรวม ๓ ประเภท ซึ่งระบบอิเล็กทรอนิกส์ดังกล่าวจะต้องเป็นระบบที่ปลอดภัย รัดกุม สามารถตรวจสอบตัวบุคคล และเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการลาเป็นหลักฐานในราชการได้อยู่แล้ว กรณีจึงไม่จำเป็นต้องพิมพ์ (Print) ใบลาออกมาเป็นเอกสารไว้เป็นหลักฐานในราชการอีก

การไปต่างประเทศ (ข้อ ๑๓)

ข้าราชการซึ่งประสงค์จะไปต่างประเทศในระหว่างการลาตามระเบียบนี้ หรือในระหว่างวันหยุดราชการ ให้เสนอขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงหรือหัวหน้าส่วนราชการ

ในกรณีที่ข้าราชการตามวรรคหนึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรง ให้เสนอขออนุญาตต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัด ถ้าเป็นหัวหน้าส่วนราชการให้เสนอขออนุญาตต่อปลัดกระทรวงหรือหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรง แล้วแต่กรณี

การอนุญาตของหัวหน้าส่วนราชการตามวรรคหนึ่ง เมื่ออนุญาตแล้วให้รายงานปลัดกระทรวงหรือหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรง แล้วแต่กรณี ทราบด้วย

การไปต่างประเทศซึ่งอยู่ติดเขตแดนไทย (ข้อ ๑๔)

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอในท้องที่ที่มีอาณาเขตติดต่อประเทศนั้น มีอำนาจอนุญาต ให้ข้าราชการในราชการบริหารส่วนภูมิภาคในสังกัดจังหวัดหรืออำเภอนั้น ๆ ไปประเทศนั้น ๆ ได้ครั้งหนึ่งไม่เกิน ๗ วัน และ ๓ วันตามลำดับ

การลาป่วย (ข้อ ๑๘)

ข้าราชการซึ่งประสงค์จะลาป่วยเพื่อรักษาตัว ให้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาตก่อนหรือในวันที่ลา เว้นแต่ในกรณีจำเป็น จะเสนอหรือจัดส่งใบลาในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการก็ได้

ในกรณีที่ข้าราชการผู้ขอลามีอาการป่วยจนไม่สามารถจะลงชื่อในใบลาได้ จะให้ผู้อื่นลาแทนก็ได้แต่เมื่อสามารถลงชื่อได้แล้ว ให้เสนอหรือจัดส่งใบลาโดยเร็ว

การลาป่วยตั้งแต่ ๓๐ วันขึ้นไป ต้องมีใบรับรองของแพทย์ซึ่งเป็นผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนและรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรมแนบไปกับใบลาด้วย ในกรณีจำเป็นหรือเห็นสมควรผู้มีอำนาจอนุญาตจะสั่งให้ใช้ใบรับรองของแพทย์อื่นซึ่งผู้มีอำนาจอนุญาตเห็นชอบแทนก็ได้

การลาป่วยไม่ถึง ๓๐ วัน ไม่ว่าจะเป็นการลาครั้งเดียวหรือหลายครั้งติดต่อกัน ถ้าผู้มีอำนาจอนุญาตเห็นสมควร จะสั่งให้มีใบรับรองของแพทย์ตามวรรคสามประกอบใบลา หรือสั่งให้ผู้ลาไปรับการตรวจจากแพทย์ของทางราชการเพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาตก็ได้

คำถามข้อ ๒๗ (ลาผิดประเภท)

ในทางปฏิบัติการไปพบแพทย์หรือเจ็บป่วยเล็กๆ น้อยๆ เป็นครั้งคราว ผู้ลาจะใช้สิทธิลาพักผ่อนทุกครั้ง เนื่องจากไม่ประสงค์ให้มีประวัติการลาป่วยหรือลากิจส่วนตัว กรณีดังกล่าวจะถือเป็นการปฏิบัติตามระเบียบหรือไม่ เนื่องจากเห็นว่าเป็นการเสียสละ อีกทั้งหน่วยงานมีบุคลากรถือปฏิบัติในทำนองเดียวกันนี้เป็นจำนวนมาก หากจะให้ผู้บังคับบัญชาต้องพิจารณาลงไปในรายละเอียดของมูลเหตุและวัตถุประสงค์ของผู้ลา อาจจะเป็นการยุ่งยากต่อการพิจารณาเป็นอย่างมาก

คำตอบข้อ ๒๗

ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๑๗ (๑)-(๑๑) ได้กำหนดให้การลาแบ่งออกเป็น ๑๑ ประเภท คือ การลาป่วย การลาคลอดบุตร การลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตร ฯลฯ ซึ่งในหลักการของระเบียบ ข้าราชการจะต้องใช้สิทธิลาหยุดราชการเพราะเหตุที่จำแนกไว้ตามประเภทของการลาที่กำหนดไว้ในระเบียบฯ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ข้าราชการผู้ลาจะต้องใช้สิทธิการลาให้ถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริง มูลเหตุแห่งการลา และประเภทของการลานั้นๆ ด้วย จึงจะเป็นการปฏิบัติที่ชอบด้วยระเบียบ สำหรับการใช้สิทธิลาพักผ่อนนั้น โดยที่ระเบียบฯ มีเจตนารมณ์เปิดโอกาสให้ข้าราชการสามารถใช้สิทธิลาพักผ่อนดังกล่าวได้อย่างกว้างมากกว่าสิทธิการลาประเภทอื่นๆ และเป็นดุลพินิจของผู้มีอำนาจพิจารณาหรืออนุญาตการลาที่จะพิจารณาอนุญาตโดยไม่ให้เสียหายแก่ราชการตามนัยระเบียบฯ ข้อ ๒๗ แต่ทั้งนี้ การใช้สิทธิการลาพักผ่อนดังกล่าวจะต้องเป็นไปด้วยความสุจริตด้วย หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าการไปพบแพทย์ดังกล่าวเป็นการไปการไปพบแพทย์เพื่อทำการรักษาอาการเจ็บป่วยในวันนั้น เช่น การฉีดเคมีบำบัด หรือการเข้ารับการผ่าตัด เป็นต้น ก็สมควรจะต้องลาป่วยในวันที่ไปทำการรักษาอาการเจ็บป่วย เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงดังกล่าว ตามนัยระเบียบฯ ข้อ ๑๘ วรรคหนึ่ง ประกอบข้อ ๑๗ (๑)

คำถามข้อ ๒๙

กรณีที่ข้าราชการเจ็บป่วยจริง แต่ไม่จัดส่งใบลาป่วย จะถือว่าเป็นการขาดราชการหรือไม่ และการขาดราชการติดต่อกันหลายวันถือว่ามีความผิดอย่างไร และส่วนราชการจะมีมาตรการดำเนินการในเรื่องนี้ *(การขาดราชการ)* อย่างไรบ้าง

คำตอบ

กรณีข้าราชการได้เจ็บป่วยจริง แต่ลืมส่งใบลาในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการ ต่อมาจึงได้ยื่นใบลาป่วยในวันหลัง ในกรณีเช่นนี้ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ลาได้ป่วยจริง ผู้บังคับบัญชาก็ย่อมจะต้องใช้ดุลพินิจในการพิจารณาอนุญาตการลาป่วยดังกล่าว แต่ในส่วนของการจัดส่งใบลาช้านั้น เป็นเรื่องของการไม่ปฏิบัติตามระเบียบฯ สมควรที่ผู้บังคับบัญชาจะพิจารณาดำเนินการตามที่เห็นสมควร

การลาคลอดบุตร (ข้อ ๑๙)

ข้าราชการซึ่งประสงค์จะลาคลอดบุตร ให้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาตก่อนหรือในวันที่ลา เว้นแต่ไม่สามารถจะลงชื่อในใบลาได้ จะให้ผู้อื่นลาแทนก็ได้ แต่เมื่อสามารถลงชื่อได้แล้ว ให้เสนอหรือจัดส่งใบลาโดยเร็ว โดยไม่ต้องมีใบรับรองของแพทย์

การลาคลอดบุตรจะลาในวันที่คลอด ก่อน หรือหลังวันที่คลอดบุตรก็ได้ แต่เมื่อรวมวันลาแล้วต้องไม่เกิน ๙๐ วัน

ข้าราชการที่ได้รับอนุญาตให้ลาคลอดบุตรและได้หยุดราชการไปแล้ว แต่ไม่ได้คลอดบุตรตามกำหนด หากประสงค์จะขอยกเลิกวันลาคลอดบุตรที่หยุดไป ให้ผู้มีอำนาจอนุญาตอนุญาตให้ยกเลิกวันลาคลอดบุตรได้ โดยให้ถือว่าวันที่ได้หยุดราชการไปแล้วเป็นวันลากิจส่วนตัว

การลาคลอดบุตรคาบเกี่ยวกับการลาประเภทใดซึ่งยังไม่ครบกำหนดวันลาของการลาประเภทนั้นให้ถือว่าการลาประเภทนั้นสิ้นสุดลง และให้นับเป็นการลาคลอดบุตรตั้งแต่วันเริ่มวันลาคลอดบุตร

คำถามข้อ ๑๒

นาง ก. ข้าราชการได้รับบรรจุใหม่และอยู่ระหว่างการทดลองปฏิบัติราชการ ได้รับอนุญาตให้ลาคลอดบุตร ๙๐ วัน ภายหลังจากการลาคลอดบุตรแล้ว ๒๕ วัน นาง ก. ได้รับหนังสือจากส่วนราชการต้นสังกัดให้ไปเข้ารับการอบรมสัมนาร่วมกัน ในหลักสูตรของการพัฒนาข้าราชการในระหว่างทดลองปฏิบัติราชการ(กระบวนการที่ ๓) ตามที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด และโดยที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๑๐ วรรคห้า ได้กำหนดให้ การลาของข้าราชการที่ถูกเรียกกลับมาปฏิบัติราชการระหว่างลา ให้ถือว่าสิ้นสุดก่อนวันมาปฏิบัติราชการ กรณีจึงมีปัญหาดังนี้

๑.กรณีดังกล่าวจะถือว่าเป็นการที่ข้าราชการถูกเรียกลับมาปฏิบัติราชการระหว่างการลาหรือไม่

๒.การลาคลอดบุตรของนาง ก. จะสิ้นสุดลงก่อนครบกำหนด ๙๐ วัน หรือไม่

๓.หากการลาคลอดบุตรของนาง ก. ไม่สิ้นสุด การไปเข้าร่วมสัมนาดังกล่าวข้างต้นของนาง ก. จะถือเป็นการไปปฏิบัติราชการหรือไม่ และสามารถเบิกค่าใช้จ่ายจากทางราชการได้ตามปกติหรือไม่

๔.ในกรณีทำนองเดียวกัน ข้าราชการซึ่งอยู่ระหว่างการลาคลอดบุตร หากประสงค์จะเดินทางไปศึกษาดูงานฯ เพื่อไม่ให้ตนเองเสียโอกาส สามารถจะกระทำได้หรือไม่อย่างไร

คำตอบข้อ ๑๒

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๑๙ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ข้าราชการซึ่งประสงค์จะลาคลอดบุตร ให้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาตก่อนหรือในวันที่ลา เว้นแต่ไม่สามารถจะลงชื่อในใบลาได้ จะให้ผู้อื่นลาแทนก็ได้ แต่เมื่อสามารถลงชื่อได้แล้ว ให้เสนอหรือจัดส่งใบลาโดยเร็ว โดยไม่ต้องมีใบรับรองแพทย์ และวรรคสอง กำหนดให้การลาคลอดบุตรจะลาในวันที่คลอด ก่อน หรือหลังวันที่คลอดก็ได้ แต่เมื่อรวมวันลาแล้วต้องไม่เกิน ๙๐ วัน กรณีตามปัญหา ๑-๔ โดยหลักการแล้ว ข้าราชการที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งเข้ารับราชการ ย่อมมีฐานะเป็นข้าราชการและมีสิทธิลาคลอดบุตรตามระเบียบฯ ได้ไม่เกิน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คลอดบุตร ดังนั้น การที่ข้าราชการได้รับหนังสือจากส่วนราชการต้นสังกัดให้ไปเข้าร่วมสัมนาร่วมกัน ในหลักสูตรของการพัฒนาข้าราชการในระหว่างการทดลองปฏิบัติราชการ (กระบวนการที่ ๓) ตามที่สำนักงาน ก.พ. กำหนด หรือกรณีอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกัน หากข้าราชการผู้นั้นได้เดินทางไปเข้าร่วมสัมนาดังกล่าวระหว่างการลาคลอดบุตร ซึ่งถือได้ว่าข้าราชการผู้นั้นไม่ประสงค์จะใช้สิทธิลาคลอดบุตรที่เหลืออยู่อีกต่อไป ย่อมส่งผลให้วันลาคลอดบุตรเดิมนั้นสิ้นสุดลง และวันเดินทางไปราชการเริ่มต้นขึ้นตั้งแต่วันที่ได้เดินทาง ไปราชการ

การลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตร (ข้อ ๒๐)

ข้าราชการซึ่งประสงค์จะลาไปช่วยเหลือภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายที่คลอดบุตร ให้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาตก่อนหรือในวันที่ลาภายใน๙๐ วันนับแต่วันที่คลอดบุตร และให้มีสิทธิลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตรครั้งหนึ่งติดต่อกันได้ไม่เกิน ๑๕ วันทำการ

ผู้มีอำนาจอนุญาตตามวรรคหนึ่งอาจให้แสดงหลักฐานประกอบการพิจารณาอนุญาตด้วยก็ได้

คำถามข้อ ๓๓

กรณีข้าราชการชายมิได้จดทะเบียนสมรสกับหญิง หญิงจึงมิใช่ภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของข้าราชการชาย แต่ถ้าข้าราชการชายจดทะเบียนรับรองบุตรที่เกิดกับหญิงดังกล่าว จะสามารถใช้สิทธิลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตรได้หรือไม่

คำตอบ

ไม่ได้

คำถามข้อ ๓๔

กรณีข้าราชการชายมิได้จดทะเบียนสมรสกับภริยา ข้าราชการชายจะสามารถลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตรได้หรือไม่

คำตอบ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๒๐ วรรคหนึ่ง ได้กำหนดให้ข้าราชการซึ่งประสงค์จะลาไปช่วยเหลือภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายที่คลอดบุตร ให้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาตก่อนหรือในวันที่ลาภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คลอดบุตร ดังนั้น ข้าราชการที่จะใช้สิทธิการลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตรได้ตามนัยระเบียบฯ ข้อ ๒๐ ภริยาที่คลอดบุตรของข้าราชการผู้นั้นจะต้องเป็นภริยาที่ชอบด้วยกฎหมาย *(จดทะเบียนสมรสตามกฎหมาย)* เท่านั้น

คำถามข้อ ๓๗

ขอทราบความหมายของคำว่า *“ภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย”* หากข้าราชการมิได้จดทะเบียนสมรส จะต้องมีชื่อข้าราชการดังกล่าวเป็นบิดาในใบสูจิบัตรของบุตรที่เกิดกับภริยาที่ยังมิได้จดทะเบียนสมรสนั้นใช่หรือไม่ และการใช้สิทธิการลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตรภายหลังการคลอดบุตรเกิน ๙๐ วัน จะสามารถลาได้หรือไม่อย่างไร

คำตอบข้อ ๓๗

๑.เนื่องจากระเบียบสำนักนายกนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ มิได้กำหนดบทนิยามคำว่า“ภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย”ไว้ แต่โดยที่ระเบียบฯ มีเจตนารมณ์มุ่งหมายให้ภริยาที่ชอบด้วยกฎหมายดังกล่าว หมายความถึง ภริยาที่ได้จดทะเบียนสมรสถูกต้องตามกฎหมายแพงและพาณิชย์ ดังนั้น กรณีที่ข้าราชการชายมิได้จดทะเบียนสมรสกับภริยาที่คลอดบุตร แม้ว่าจะมีชื่อเป็นบิดาในสูติบัตรของบุตรที่เกิดจากภริยาที่มิได้จดทะเบียนสมรสนั้น ก็ไม่ถือว่าเป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย ข้าราชการชายจึงไม่มีสิทธิลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตรตามระเบียบฯ ข้อ ๒๐

๒.ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๒๐ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ข้าราชการซึ่งประสงค์จะลาไปช่วยเหลือภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายที่คลอดบุตร ให้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาตก่อนหรือในวันที่ลาภายใน ๙๐ วัน นับแต่วันที่คลอดบุตร ซึ่งในหลักการของระเบียบฯ การใช้สิทธิลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตรดังกล่าว ข้าราชการจะต้องใช้สิทธิภายใน ๙๐ วันนับแต่วันที่ภริยาคลอดบุตร ดังนั้น ข้าราชการจะใช้สิทธิลาไปช่วยเหลือภริยาที่คลอดบุตรภายหลังจากการที่ภริยาคลอดบุตรแล้วเกิน ๙๐ วัน ไม่ได้

คำถามข้อ ๔๙

กรณีที่ข้าราชการหญิงได้ใช้สิทธิการลาคลอดบุตรรวม ๙๐ วัน แล้วต่อมาหากบุตรเสียชีวิตในระหว่างการลาคลอดบุตรนั้น ข้าราชการรายนี้สามารถใช้สิทธิลาคลอดบุตรต่อไปได้อีกหรือไม่ อย่างไร

คำตอบ

โดยที่ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๑๙ มิได้มีข้อกำหนดเกี่ยวกับเงื่อนไขการสิ้นสุดของการลาคลอดบุตรไว้ ดังนั้น แม้ว่าเด็กที่คลอดออกมาจะเสียชีวิตในภายหลังย่อมไม่กระทบถึงสิทธิการลาคลอดบุตรที่มีอยู่ของข้าราชการรายนี้ หากข้าราชการรายดังกล่าวยังมีความประสงค์จะใช้สิทธิลาคลอดบุตรรวม ๙๐ วัน ก็ย่อมจะใช้สิทธิลาคลอดบุตรเต็มจำนวนต่อไปได้ แต่ถ้าหากประสงค์จะใช้สิทธิลาคลอดบุตรน้อยกว่าสิทธิที่มีอยู่ดังกล่าวเอง หรือประสงค์จะขอยกเลิกวันลาที่เหลืออยู่ก็ย่อมจะกระทำได้ตามระเบียบฯ ข้อ ๑๐ วรรคเจ็ด

คำถามข้อ ๕๒

กรณีที่ข้าราชการใช้สิทธิการลาคลอดบุตร ๙๐ วัน แต่ในระหว่างการลาคลอดบุตรดังกล่าว จำเป็นต้องเดินทางไปเสนอผลงานทางวิชาการ ณ ต่างประเทศ และเบิกค่าเดินทางและค่าใช้จ่ายต่างๆตามสิทธิที่มีอยู่ เมื่อเสร็จสิ้นการเสนอผลงานแล้ว ข้าราชการรายนี้จะขอใช้สิทธิลาคลอดบุตรที่เหลืออยู่ต่อไปอีกได้หรือไม่ หรือว่าการลาคลอดบุตรของข้าราชการรายนี้สิ้นสุดลงแล้วตั้งแต่การเดินทางไปเสนอผลงานนั้น

คำตอบ

กรณีดังกล่าวข้างต้น การลาคลอดบุตรได้สิ้นสุดลงแล้วนับตั้งแต่วันที่ข้าราชการได้เดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ และจะขอกลับมาใช้สิทธิลาคลอดบุตรในครั้งนั้นต่อไปอีกไม่ได้

การลากิจส่วนตัว

ข้อ ๒๑ ข้าราชการซึ่งประสงค์จะลากิจส่วนตัว ให้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาต และเมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะหยุดราชการได้ เว้นแต่มีเหตุจำเป็นไม่สามารถรอรับอนุญาตได้ทัน จะเสนอหรือจัดส่งใบลาพร้อมระบุเหตุจำเป็นไว้แล้วหยุดราชการไปก่อนก็ได้แต่จะต้องชี้แจงเหตุผลให้ผู้มีอำนาจอนุญาตทราบโดยเร็ว

ในกรณีมีเหตุพิเศษที่ไม่อาจเสนอหรือจัดส่งใบลาก่อนตามวรรคหนึ่งได้ ให้เสนอหรือจัดส่งใบลาพร้อมทั้งเหตุผลความจำเป็นต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาตทันทีในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการ

ข้อ ๒๒ ข้าราชการที่ลาคลอดบุตรตามข้อ ๑๙ แล้ว หากประสงค์จะลากิจส่วนตัวเพื่อเลี้ยงดูบุตรให้มีสิทธิลาต่อเนื่องจากการลาคลอดบุตรได้ไม่เกิน ๑๕๐ วันทำการ

การลาพักผ่อน

ข้อ ๒๓ ข้าราชการมีสิทธิลาพักผ่อนประจำปีในปีงบประมาณหนึ่งได้ ๑๐ วันทำการ เว้นแต่ข้าราชการดังต่อไปนี้ไม่มีสิทธิลาพักผ่อนประจำปีในปีที่ได้รับบรรจุเข้ารับราชการยังไม่ถึง ๖ เดือน

๑. ผู้ซึ่งได้รับบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครั้งแรก

๒. ผู้ซึ่งลาออกจากราชการเพราะเหตุส่วนตัว แล้วต่อมาได้รับบรรจุเข้ารับราชการอีก

๓. ผู้ซึ่งลาออกจากราชการเพื่อดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเพื่อสมัครรับเลือกตั้งแล้วต่อมาได้รับบรรจุเข้ารับราชการอีกหลัง ๖ เดือน นับแต่วันออกจากราชการ

๔. ผู้ซึ่งถูกสั่งให้ออกจากราชการในกรณีอื่น นอกจากกรณีไปรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร และกรณีไปปฏิบัติงานใด ๆ ตามความประสงค์ของทางราชการ แล้วต่อมาได้รับบรรจุเข้ารับราชการอีก

การลาพักผ่อน (ต่อ)

ข้อ ๒๔ ถ้าในปีใดข้าราชการผู้ใดมิได้ลาพักผ่อนประจำปี หรือลาพักผ่อนประจำปีแล้วแต่ไม่ครบ ๑๐ วันทำการ ให้สะสมวันที่ยังมิได้ลาในปีนั้นรวมเข้ากับปีต่อ ๆ ไปได้แต่วันลาพักผ่อนสะสมรวมกับวันลาพักผ่อนในปีปัจจุบันจะต้องไม่เกิน ๒๐ วันทำการ

สำหรับผู้ที่ได้รับราชการติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ให้มีสิทธินำวันลาพักผ่อนสะสมรวมกับวันลาพักผ่อนในปีปัจจุบันได้ไม่เกิน ๓๐ วันทำการ

การลาพักผ่อน (ต่อ)

ข้อ ๒๕ ให้ข้าราชการที่ประจำการในต่างประเทศในเมืองที่กำลังพัฒนาซึ่งตั้งอยู่ในภูมิภาคแอฟริกา ลาตินอเมริกา และอเมริกากลาง หรือเมืองที่มีความเป็นอยู่ยากลำบาก เมืองที่มีภาวะความเป็นอยู่ไม่ปกติ และเมืองที่มีสถานการณ์พิเศษ มีสิทธิลาพักผ่อนประจำปีในปีหนึ่งได้เพิ่มขึ้นอีก ๑๐ วันทำการ สำหรับวันลาตามข้อนี้มิให้นำวันที่ยังมิได้ลาในปีนั้นรวมเข้ากับปีต่อไป

การกำหนดรายชื่อเมืองตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีประกาศกำหนดอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

การลาพักผ่อน (ต่อ) (หยุดช่วงปิดเทอม)

ข้อ ๒๖ ข้าราชการซึ่งประสงค์จะลาพักผ่อน ให้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงผู้มีอำนาจอนุญาต และเมื่อได้รับอนุญาตแล้วจึงจะหยุดราชการได้

ข้อ ๒๗ การอนุญาตให้ลาพักผ่อน ผู้มีอำนาจอนุญาตจะอนุญาตให้ลาครั้งเดียวหรือหลายครั้งก็ได้ โดยมิให้เสียหายแก่ราชการ

ข้อ ๒๘ ข้าราชการประเภทใดที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาและมีวันหยุดภาคการศึกษา หากได้หยุดราชการตามวันหยุดภาคการศึกษาเกินกว่าวันลาพักผ่อนตามระเบียบนี้ ไม่มีสิทธิลาพักผ่อนตามที่กำหนดไว้ในส่วนนี้

คำถามข้อ ๕๙

สถาบันอุดมศึกษาของรัฐมีช่วงปิดภาคเรียน หากข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษายังต้องมาทำงานตามปกติ โดยไม่ได้หยุดราชการหรือใช้สิทธิการลาประเภทอื่นใด ข้าราชการดังกล่าวจะมีสิทธิลาพักผ่อนในช่วงวันที่มิได้หยุดภาคการศึกษาหรือไม่

คำตอบ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๒๘ ได้กำหนดให้ข้าราชการประเภทใดที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาและมีวันหยุดภาคการศึกษา หากได้หยุดราชการตามวันหยุดภาคการศึกษาเกินกว่าวันลาพักผ่อนตามระเบียบนี้ ไม่มีสิทธิลาพักผ่อนตามที่กำหนดไว้ในส่วนนี้ ดังนั้น ในหลักการหากข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา และมีวันหยุดภาคการศึกษา หากได้หยุดราชการตามวันหยุดภาคการศึกษาเกินกว่าวันลาพักผ่อนตามระเบียบนี้ ย่อมไม่มีสิทธิลาพักผ่อนตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

การลาไปศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย หรือดูงาน

ข้อ ๓๓ ข้าราชการซึ่งประสงค์จะลาไปศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย หรือดูงานในประเทศหรือต่างประเทศ ให้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงหัวหน้าส่วนราชการยกเว้นผู้ว่าราชการจังหวัด หรือหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงแล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาอนุญาตการอนุญาตของหัวหน้าส่วนราชการตามวรรคหนึ่ง เมื่ออนุญาตแล้วให้รายงานปลัดกระทรวงหรือหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรง แล้วแต่กรณี ทราบด้วย

ในกรณีที่ข้าราชการตามวรรคหนึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงให้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัด ถ้าเป็นหัวหน้าส่วนราชการให้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อปลัดกระทรวงหรือหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรง แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาอนุญาต

คำถามข้อ ๕๗

ข้าราชการในสังกัดกระทรวงแห่งหนึ่งจะเดินทางไปศึกษาดูงานในต่างประเทศ โดยบริษัทเอกชนยินดีจะเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายทั้งหมด ข้าราชการผู้นั้นจะต้องขอลาไปศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัยหรือดูงาน ณ ต่างประเทศ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ หรือไม่

คำถามข้อ ๖๓

ข้าราชการได้รับทุนการศึกษาระดับปริญญาโทเพื่อไปศึกษาต่อในประเทศ โดยหลักสูตรการศึกษาในประเทศดังกล่าวมีการไปศึกษาดูงานในต่างประเทศด้วย ข้าราชการรายนี้จะต้องขอลาไปศึกษา ฝึกอบรม ปฏิบัติการวิจัย หรือดูงาน ณ ต่างประเทศ ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๓๓ อีกหรือไม่ เพราะเหตุใด

คำตอบ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ข้าราชการซึ่งประสงค์จะไปต่างประเทศในระหว่างการลาตามระเบียบนี้หรือในระหว่างวันหยุดราชการ ให้เสนอขออนุญาตต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงหรือหัวหน้าส่วนราชการ ดังนั้น กรณีจึงขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงว่าการที่จะไปศึกษาดูงานในต่างประเทศดังกล่าวนั้น ถือเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการไปศึกษาในประเทศหรือไม่ *(กรณีจะต้องถึงขนาดที่ว่าหากไม่เดินทางไปศึกษาดูงานในต่างประเทศจะไม่สำเร็จการศึกษา)* หากถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการไปศึกษาในประเทศแล้ว การเดินทางไปต่างประเทศในช่วงเวลาดังกล่าวจะต้องขอลาศึกษาฯ ในประเทศด้วยตามนัยระเบียบฯ ข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง

การลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ

ข้อ ๓๔ ข้าราชการซึ่งประสงค์จะลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ ให้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเพื่อพิจารณาอนุญาต โดยถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์การสั่งให้ข้าราชการไปทำการซึ่งให้นับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ

ข้อ ๓๕ ข้าราชการที่ลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศที่มีระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปีเมื่อปฏิบัติงานแล้วเสร็จ ให้รายงานตัวเข้าปฏิบัติหน้าที่ราชการภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันครบกำหนดเวลาและให้รายงานผลเกี่ยวกับการลาไปปฏิบัติงานให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดทราบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่กลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการ

การรายงานผลเกี่ยวกับการลาไปปฏิบัติงานตามวรรคหนึ่งให้ใช้แบบรายงานตามที่กำหนดไว้ท้ายระเบียบนี้

คำถามข้อ ๘๓

กรณีข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษาไปเป็นอาจารย์แลกเปลี่ยนกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ (ราว ๒ เดือน) จะถือว่าเป็นการลาประเภทใด หรือจะถือเป็นการเดินทางไปราชการ

คำตอบข้อ ๘๓

เดินระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๕ ข้อ ๕ ได้กำหนดบทนิยามคำว่า “การไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ” ให้หมายความรวมถึง การไปปฏิบัติงานตามโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์ด้วย ดังนั้น เมื่อข้าราชการได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติงานตามโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์แล้ว ข้าราชการก็จะต้องลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศตามระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๓๕ ด้วย แต่เนื่องจากปัจจุบันระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ ข้อ ๓๔ ได้กำหนดให้ข้าราชการซึ่งประสงค์จะลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศ ให้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงรัฐมนตรีเข้าสังกัด เพื่อพิจารณาอนุญาต โดยถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์การสั่งให้ข้าราชการไปทำการซึ่งให้นับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ ดังนั้น กรณีจึงขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงว่าการไปปฏิบัติงานตามโครงการแลกเปลี่ยนอาจารย์ดังกล่าวอยู่ในหลักเกณฑ์ที่ข้าราชการจะต้องถือปฏิบัติตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์การสั่งให้ข้าราชการไปทำการซึ่งให้นับเวลาระหว่างนั้นเหมือนเต็มเวลาราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือไม่ หากอยู่ในหลักเกณฑ์ดังกล่าว ข้าราชการก็สมควรจะต้องลาไปปฏิบัติงานในองค์การระหว่างประเทศตามนัยระเบียบฯ ข้อ ๓๔ ด้วย

การลาติดตามคู่สมรส

ข้อ ๓๖ ข้าราชการซึ่งประสงค์จะลาติดตามคู่สมรสให้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับจนถึงปลัดกระทรวงหรือหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงแล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาอนุญาตให้ลาได้ไม่เกิน ๒ ปี และในกรณีจำเป็นอาจอนุญาตให้ลาต่อได้อีก ๒ ปี แต่เมื่อรวมแล้วต้องไม่เกิน ๔ ปีถ้าเกิน ๔ ปีให้ลาออกจากราชการ

ในกรณีที่ข้าราชการตามวรรคหนึ่งเป็นปลัดกระทรวงหรือหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงให้เสนอหรือจัดส่งใบลาต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัด

การลาติดตามคู่สมรส(ต่อ)

ข้อ ๓๗ การพิจารณาอนุญาตให้ข้าราชการลาติดตามคู่สมรส ผู้มีอำนาจอนุญาตจะอนุญาตให้ลาครั้งเดียวหรือหลายครั้งก็ได้โดยมิให้เสียหายแก่ราชการ แต่เมื่อรวมแล้วจะต้องไม่เกินระยะเวลาตามที่กำหนดในข้อ ๓๖ และจะต้องเป็นกรณีที่คู่สมรสอยู่ปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือปฏิบัติงานในต่างประเทศเป็นระยะเวลาติดต่อกัน ไม่ว่าจะอยู่ปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือปฏิบัติงานในประเทศเดียวกันหรือไม่

ข้อ ๓๘ ข้าราชการที่ได้ลาติดตามคู่สมรสครบกำหนดระยะเวลาตามข้อ ๓๖ ในระหว่างเวลาที่คู่สมรสอยู่ปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือปฏิบัติงานในต่างประเทศติดต่อกันคราวหนึ่งแล้ว ไม่มีสิทธิขอลาติดตามคู่สมรสอีก เว้นแต่คู่สมรสจะได้กลับมาปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือปฏิบัติงานประจำในประเทศไทยแล้วต่อมาได้รับคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไปปฏิบัติงานในต่างประเทศอีก จึงจะมีสิทธิขอลาติดตามคู่สมรสตามข้อ ๓๖ ได้ใหม่

เอกสารอ้างอิง

๑. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕

๒. ประมวลคำถาม-ตอบกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ *(ในการประชุมชี้แจงแนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการลาของข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๕ รุ่นที่ ๑ และรุ่นที่ ๒ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๑๕ และวันพฤหัสบดีที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๕ เวลา ๐๙.๐๐-๑๒.๐๐ น. ณ ห้องแกรนด์บอลรูม ชั้น ๓ โรงแรมตรังเขตพระนคร กรุงเทพมหานครฯ)*

อภิปราย & ตอบข้อซักถาม

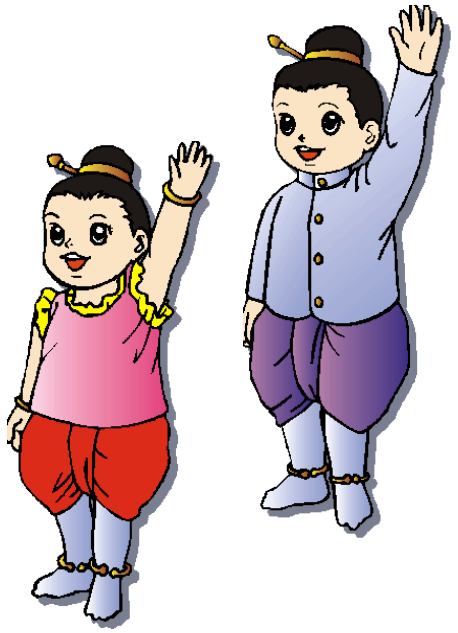

๐๘๗ ๘๗๗ ๗๘๗๘ AIS

๐๘๗ ๘๗๖ ๖๖๗๗ DTAC

๐๘๐ ๓๓๓ ๔๔๒๒ True

สวัสดีครับ

พระราชบัญญัติ

ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์

ราชัย อัศเวศน์

พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ คืออะไร

พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ คืออะไร

ก่อนอื่นเรามาทำความเข้าใจกันก่อนดีกว่าว่า พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ที่กำลังจะพูดถึงนี้คืออะไร พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ ก็คือ พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉ.2) พ.ศ.2560 ซึ่งคอมพิวเตอร์ที่ว่านี้เป็นได้ทั้งคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ คอมพิวเตอร์โน้ตบุ๊ค สมาร์ตโฟน รวมถึงระบบต่างๆ ที่ถูกควบคุมด้วยระบบคอมพิวเตอร์ด้วย ซึ่งเป็น พ.ร.บ.ที่ตั้งขึ้นมาเพื่อป้องกัน ควบคุมการกระทำผิดที่จะเกิดขึ้นได้จากการใช้คอมพิวเตอร์ หากใครกระทำความผิดตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์นี้ก็จะต้องได้รับการลงโทษตามที่ พ.ร.บ.กำหนดไว้

พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ คืออะไร (ต่อ)

ปัจจุบันมีคนใช้คอมพิวเตอร์ รวมถึงสมาร์ตโฟนเป็นจำนวนมาก บางคนก็อาจจะใช้ในทางที่เป็นประโยชน์ แต่บางคนก็อาจใช้สิ่งนี้ทำร้ายคนอื่นในทางอ้อมด้วยก็ได้

เราอาจจะได้ยินข่าวเรื่องการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์อยู่บ้าง ซึ่งบางเหตุการณ์ก็สร้างความเสียหายไม่น้อยเลย เพื่อจัดการกับเรื่องพวกนี้ เลยต้องมี พ.ร.บ.ออกมาควบคุม ในเมื่อการใช้คอมพิวเตอร์เป็นเรื่องใกล้ตัวเรา พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ก็เป็นเรื่องใกล้ตัวเราเช่นกัน หากเราไม่รู้ เราอาจจะเผลอไปทำผิดโดยที่เราไม่ได้ตั้งใจก็ได้

พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉ.2) พ.ศ.2560

คำสำคัญ

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“ระบบคอมพิวเตอร์” หมายความว่า อุปกรณ์หรือชุดอุปกรณ์ของคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมการทำงาน เข้าด้วยกัน โดยได้มีการกำหนดคำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใด และแนวทางปฏิบัติงานให้อุปกรณ์หรือชุดอุปกรณ์ทำหน้าที่ประมวลผลข้อมูลโดยอัตโนมัติ

“ข้อมูลคอมพิวเตอร์” หมายความว่า ข้อมูล ข้อความ คำสั่ง ชุดคำสั่ง หรือสิ่งอื่นใดบรรดา ที่อยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ในสภาพที่ระบบคอมพิวเตอร์อาจประมวลผลได้ และให้หมายความรวมถึงข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย

พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉ.2) พ.ศ.2560

“ข้อมูลจราจรทางคอมพิวเตอร์” หมายความว่า ข้อมูลเกี่ยวกับการติดต่อสื่อสารของระบบ คอมพิวเตอร์ ซึ่งแสดงถึงแหล่งกำเนิด ต้นทาง ปลายทาง เส้นทาง เวลา วันที่ ปริมาณ ระยะเวลา ชนิดของบริการ หรืออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสารของระบบคอมพิวเตอร์นั้น

“ผู้ให้บริการ” หมายความว่า

(๑) ผู้ให้บริการแก่บุคคลอื่นในการเข้าสู่อินเทอร์เน็ต หรือให้สามารถติดต่อถึงกันโดย ประการอื่น โดยผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการให้บริการในนามของตนเอง หรือ ในนามหรือเพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น

พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉ.2) พ.ศ.2560

(๒) ผู้ให้บริการเก็บรักษาข้อมูลคอมพิวเตอร์เพื่อประโยชน์ของบุคคลอื่น

“ผู้ใช้บริการ” หมายความว่า ผู้ใช้บริการของผู้ให้บริการไม่ว่าต้องเสียค่าใช้บริการหรือไม่ก็ตาม

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉ.2) พ.ศ.2560

สรุปสาระสำคัญ

1. การฝากร้านใน Facebook, IG ถือว่าเป็น “Spam” ปรับ 200,000 บาท

2. ส่ง SMS โฆษณา โดยไม่รับความยินยอม ให้ผู้รับสามารถปฏิเสธข้อมูลนั้นได้ ไม่เช่นนั้นถือเป็น Spam ปรับ 200,000 บาท

3. ส่ง Email ขายของ ถือเป็น Spam ปรับ 200,000 บาท

4. กด Like ได้ไม่ผิด พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ ยกเว้นการกดไลค์ เป็นเรื่องเกี่ยวกับสถาบัน เสี่ยงเข้าข่ายความผิดมาตรา 112 หรือมีความผิดร่วม

พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉ.2) พ.ศ.2560 (ต่อ)

5. กด Share ถือเป็นการเผยแพร่ หากข้อมูลที่แชร์มีผลกระทบต่อผู้อื่น อาจเข้าข่ายความผิดตาม พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ฯ โดยเฉพาะที่กระทบต่อบุคคลที่ 3

6. พบข้อมูลผิดกฎหมายอยู่ในระบบคอมพิวเตอร์ของเรา แต่ไม่ใช่สิ่งที่เจ้าของคอมพิวเตอร์กระทำเอง สามารถแจ้งไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ หากแจ้งแล้วลบข้อมูลออกเจ้าของก็จะไม่มีความผิดตามกฎหมาย เช่น ความเห็นในเว็บไซต์ต่าง ๆ รวมไปถึง Facebook ที่ให้แสดงความคิดเห็น หากพบว่าการแสดงความเห็นผิดกฎหมาย เมื่อแจ้งไปที่หน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อลบได้ทันที เจ้าของระบบเว็บไซต์จะไม่มีความผิด

พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉ.2) พ.ศ.2560 (ต่อ)

7.สำหรับ Admin. Paste ที่เปิดให้มีการแสดงความเห็น เมื่อพบข้อความที่ผิด พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ เมื่อลบออกจากพื้นที่ที่ตนดูแลแล้ว จะถือเป็นผู้พ้นผิด

8. ไม่ Post สิ่งลามกอนาจาร ที่ทำให้เกิดการเผยแพร่สู่ประชาชนได้

9. การ Post เกี่ยวกับเด็ก เยาวชน ต้องปิดบังใบหน้า ยกเว้นเมื่อเป็นการเชิดชู ชื่นชม อย่างให้เกียรติ

10. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เสียชีวิต ต้องไม่ทำให้เกิดความเสื่อมเสียเชื่อเสียง หรือถูกดูหมิ่น เกลียดชัง ญาติสามารถฟ้องร้องได้ตามกฎหมาย

พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ.2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉ.2) พ.ศ.2560 (ต่อ)

11. การ Post ด่าว่าผู้อื่น มีกฎหมายอาญาอยู่แล้ว ไม่มีข้อมูลจริง หรือถูกตัดต่อ ผู้ถูกกล่าวหา เอาผิดผู้ Post ได้ และมีโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกิน 200,000 บาท

12. ไม่ทำการละเมิดลิขสิทธิ์ผู้ใด ไม่ว่าข้อความ เพลง รูปภาพ หรือวิดีโอ

13. ส่งรูปภาพ Share ของผู้อื่น เช่น สวัสดี อวยพร ไม่ผิด ถ้าไม่เอาภาพไปใช้ในเชิงพาณิชย์ หารายได้

8 เรื่องสำคัญที่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ

1.เข้าถึงระบบ หรือข้อมูลของผู้อื่น โดยไม่ชอบ (ม.5-8)

หากเข้าไปเจาะข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ของคนอื่น โดยที่เจ้าของข้อมูลไม่ได้อนุญาต (ละเมิด Privacy) หรือในเคสที่เรารู้จักกันดีก็คือการปล่อยไวรัส มัลแวร์ เข้าคอมพิวเตอร์คนอื่น เพื่อเจาะข้อมูลบางอย่าง หรือพวกแฮคเกอร์ ที่เข้าไปขโมยข้อมูลของคนอื่น ก็มีความผิดตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์

8 เรื่องสำคัญที่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ (ต่อ)

บทลงโทษ

(1) เข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์: จำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 1 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(2) เข้าถึงข้อมูลคอมพิวเตอร์: จำคุกไม่เกิน 2 ปี ปรับไม่เกิน 4 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(3) ล่วงรู้มาตรการป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์และนำไปเปิดเผย: จำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับไม่เกิน 2 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

(4) ดักรับข้อมูลคอมพิวเตอร์: จำคุกไม่เกิน 2 ปี ปรับไม่เกิน 4 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

8 เรื่องสำคัญที่ผิด
พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ (ต่อ)

2. แก้ไข ดัดแปลง หรือทำให้ข้อมูลผู้อื่นเสียหาย (ม.9-10)

ในข้อนี้จะรวมหมายถึงการทำให้ข้อมูลเสียหาย ทำลาย แก้ไข เปลี่ยนแปลง เพิ่มเติมข้อมูลของผู้อื่นโดยมิชอบ หรือจะเป็นในกรณีที่ทำให้ระบบคอมพิวเตอร์ของผู้อื่นไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ อย่างเช่น กรณีของกลุ่มคนที่ไม่ชอบใจกับการกระทำของอีกฝ่าย แล้วต่อต้านด้วยการเข้าไปขัดขวาง ทำร้ายระบบเว็บไซต์ของฝ่ายตรงข้าม ทำให้บุคคลอื่นๆ ใช้งานไม่ได้ ก็มีความผิด

บทลงโทษ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

8 เรื่องสำคัญที่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ (ต่อ)

ข้อแนะนำ

แต่ถ้าเป็นกรณีกระทำต่อระบบหรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 12 หรือเข้าถึงระบบข้อมูลด้านความมั่นคงโดยมิชอบ จะต้องได้รับโทษจำคุก 3-15 ปี และปรับ 6 หมื่น – 3 แสนบาท

และถ้าเป็นเหตุให้เกิดอันตรายต่อบุคคลอื่น ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี และปรับ 2 แสนบาท

และถ้าเป็นเหตุให้บุคคลอื่นถึงแก่ความตาย ต้องจำคุก 5-20 ปี และปรับ 1-2 แสนบาท

8 เรื่องสำคัญที่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ (ต่อ)

3. ส่งข้อมูลหรืออีเมลก่อกวนผู้อื่น หรือส่งอีเมลสแปม (ม.11)

ข้อนี้ก็เข้ากับประเด็นพ่อค้า แม่ค้าออนไลน์ หรือนักการตลาดที่ส่งอีเมลขายของที่ลูกค้าไม่ยินดีที่จะรับ หรือที่รู้จักกันว่า อีเมลสแปม หรือแม้แต่การฝากร้านตาม Facebook กับ IG ก็เป็นสิ่งที่ไม่ควรทำ และยังรวมถึงคนที่ขโมย Database ลูกค้าจากคนอื่น แล้วส่งอีเมลขายของตัวเอง

บทลงโทษ

ถ้าส่งโดยปกปิดหรือปลอมแปลงแหล่งที่มา ปรับไม่เกิน 1 แสนบาท และถ้าส่งโดยไม่เปิดโอกาสให้ปฏิเสธตอบรับได้โดยงาน ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ปรับไม่เกิน 4 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

8 เรื่องสำคัญที่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ (ต่อ)

ข้อแนะนำ

การทำการตลาดออนไลน์ที่ดี ควรนึกถึงจิตใจของผู้บริโภคเป็นสำคัญ หากอยากส่งอีเมลก็ควรที่จะถามความยินยอมจากลูกค้าก่อนว่าเขาต้องการรับข่าวสารจากเราไหม หรือไม่ก็หันมาทำคอนเทนต์ดี ๆ อย่าง Inbound Marketing ที่สามารถดึงดูดลูกค้าให้เข้ามาหาคุณได้ด้วยความเต็มใจ หรือหากอยากทราบเทคนิคการขายบนโลกออนไลน์ที่แตกต่างและได้ผล ลองดูบทความทิ้งเทคนิคการขายแบบเดิมๆ เริ่มต้นวิธีใหม่ๆ และทำกำไร 1 ล้านใน 24 ชั่วโมง

8 เรื่องสำคัญที่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ (ต่อ)

4. เข้าถึงระบบ หรือข้อมูลทางด้านความมั่นคงโดยมิชอบ (ม. 12)

โพสต์เกี่ยวกับเรื่องการเมืองที่ส่งผลให้เกิดความเสียหาย หรือความมั่นคงต่อประเทศ หรือโพสต์ที่เป็นการก่อกวน หรือการก่อการร้ายขึ้น ก็มีความผิดเพราะมาตรา 12 ได้บอกไว้ว่า การเข้าถึงระบบหรือข้อมูลทางด้านความมั่งคงโดยมิชอบ หรือการโพสต์ข้อความในโลกออนไลน์ที่เข่าข่ายข้อมูลเท็จที่น่าจะเกิดความเสียหายต่อความมั่นคงของประเทศ ความปลอดภัยสาธารณะ หรือทำให้ประชาชนเกิดอาการตื่นตระหนก และล่วงรู้ถึงมาตรการการป้องกันการเข้าถึงระบบคอมพิวเตอร์และนำไปเปิดเผย

8 เรื่องสำคัญที่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ (ต่อ)

บทลงโทษ

กรณี**ไม่เกิด**ความเสียหาย: จำคุก 1-7 ปี และปรับ 2 หมื่น ถึง 1.4 แสนบาท

กรณี**เกิด**ความเสียหาย: จำคุก 1-10 ปี และปรับ 2 หมื่น ถึง 2 แสนบาท

กรณี**เป็นเหตุให้ผู้อื่น**ถึงแก่ความตาย: จำคุก 5-20 ปี และปรับ 1 แสน ถึง 4 แสนบาท

8 เรื่องสำคัญที่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ (ต่อ)

5. จำหน่ายหรือเผยแพร่ชุดคำสั่งเพื่อนำไปใช้กระทำความผิด (ม.13)

กรณีทำเพื่อเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 5-11 (หรือข้อ 1-3 ในบทความนี้) ต้องจำคุกไม่เกิน 1 ปี ปรับไม่เกิน 2 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากมีผู้นำไปใช้กระทำความผิด ผู้จำหน่ายหรือผู้เผยแพร่ต้องรับผิดชอบร่วมด้วย

กรณีทำเพื่อเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดทางคอมพิวเตอร์ตามมาตรา 12 ต้องจำคุกไม่เกิน 2 ปี ปรับไม่เกิน 4 หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ หากมีผู้นำไปใช้กระทำความผิด ผู้จำหน่ายหรือผู้เผยแพร่ต้องรับผิดชอบร่วมด้วย

8 เรื่องสำคัญที่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ (ต่อ)

6. นำข้อมูลที่ผิด พ.ร.บ.เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ (ม.14)

ในความผิดมาตรา 14 จะระบุโทษการนำข้อมูลที่ผิด พ.ร.บ. เข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 ข้อความผิดด้วยกันคือ

(1) โพสต์ข้อมูลปลอม ทุจริต หลอกลวง (เช่น ข่าวปลอม โฆษณาธุรกิจลูกโซ่ที่หลอกลวงเอาเงินลูกค้า และไม่มีการส่งมอบของให้จริงๆ เป็นต้น)

(2) โพสต์ข้อมูลความผิดเกี่ยวกับความมั่งคงปลอดภัย

(3) โพสต์ข้อมูลความผิดเกี่ยวกับความมั่นคง ก่อการร้าย

(4) โพสต์ข้อมูลลามก ที่ประชาชนเข้าถึงได้

(5) เผยแพร่ ส่งต่อข้อมูล ที่รู้แล้วว่าผิด (อย่างเช่น กด Share ข้อมูลที่มีเนื้อหาเข้าข่ายความผิด พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ก็มีความผิด)

8 เรื่องสำคัญที่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ (ต่อ)

บทลงโทษ

หากเป็นการกระทำที่ส่งผลถึงประชาชน ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

หากเป็นกรณีที่เป็นการกระทำที่ส่งผลต่อบุคลใดบุคคลหนึ่ง ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกิน 6 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ *(แต่ในกรณีอย่างหลังนี้สามารถยอมความกันได้)*

8 เรื่องสำคัญที่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ (ต่อ)

7. ให้ความร่วมมือ ยินยอม รู้เห็นเป็นใจกับผู้ร่วมกระทำความผิด (ม.15)

กรณีนี้ถ้าเทียบให้เห็นภาพชัด ๆ เช่น เพจต่างๆ ที่เปิดให้มีการแสดงความคิดเห็น แล้วมีความคิดเห็นที่มีเนื้อหาผิดกฎหมายก็มีความผิด

แต่ถ้าหากแอดมินเพจตรวจสอบแล้วพบเจอ และลบออกจะถือว่าเป็นผู้ที่พ้นความผิด

8 เรื่องสำคัญที่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ (ต่อ)

บทลงโทษ

ถ้าไม่ยอมลบออกต้องได้รับโทษ ถือว่าเป็นผู้กระทำความผิดตามมาตร 14 ต้องได้รับโทษเช่นเดียวกับผู้โพสต์หรือแสดงความคิดเห็นทางออนไลน์ แต่ถ้าผู้ดูแลระบบพิสูจน์ได้ว่าตนได้ปฏิบัติตามขั้นตอนการแจ้งเตือนแล้วไม่ต้องรับโทษ

ข้อแนะนำ

ผู้ให้บริการมีหน้าที่เก็บข้อมูลการใช้งานไม่น้อยกว่า 90 วัน ในกรณีที่จำเป็น ศาลอาจสั่งให้เก็บข้อมูลเพิ่มได้ไม่เกิน 2 ปี

8 เรื่องสำคัญที่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ (ต่อ)

8. ตัดต่อ เติม หรือดัดแปลงภาพ (มาตรา 16)

ความผิดข้อนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเด็นหลักคือ

(1) การโพสต์ภาพของผู้อื่นที่เกิดจากการสร้าง ตัดต่อ หรือดัดแปลงที่น่าจะทำให้ผู้อื่นนั้นเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นเกลียดชัง อย่างเช่นกรณีที่เอาภาพดาราไปตัดต่อ และตกแต่งเรื่องขึ้นมา จนทำให้บุคคลนั้นเกิดความเสียหาย ก็ถือว่ามีความผิดตามพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์

(2) การโพสต์ภาพผู้เสียชีวิต หากเป็นการโพสต์ที่ทำให้บิดามารดา คู่สมรส หรือบุตรของผู้ตายเสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่นเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย

บทลงโทษ

หากทำผิดตามนี้ ต้องได้รับโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี และปรับไม่เกิน 2 แสนบาท

8 เรื่องสำคัญที่เป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ (ต่อ)

สรุป

พ.ร.บ. ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มีผลบังคับใช้แล้ว ถ้าเราเป็นคนหนึ่งที่คลุกคลีกับการใช้งานคอมพิวเตอร์ หรืออินเตอร์เน็ต ก็ควรจะรู้เกี่ยวกับพ.ร.บ.นี้ไว้ เพราะเราจะได้ไม่เผลอไปทำความผิด อย่างน้อยๆ ต้องระวัง 8 ประเด็นดังกล่าวข้างต้น การมี พ.ร.บ.นี้ขึ้นมา ก็ถือว่าเป็นการควบคุมการใช้งานคอมพิวเตอร์ในระดับหนึ่ง และในทางหนึ่งก็ช่วยคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ใช้งานด้วย

กรณีตัวอย่าง
โดย.... นายราชัย อัศเวศน์
๒๖ เมษายน ๒๕๖๒

ตัวอย่างการกระทำความผิด พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ

กรณีแรก เป็นกรณีที่ออกข่าวอย่างโด่งดังเช่นกัน เป็นกรณีที่มีชายหนุ่มคนหนึ่งถ่ายรูปตึกที่มีลักษณะเอนๆ พร้อมโพสต์ข้อความประมาณว่า ตึกทรุดตัว ลงบนเฟสบุ๊ค เลยทำให้เกิดเป็นประเด็นที่หลายคนตกอกตกใจไปกันใหญ่ แต่ต่อมาก็มีการเปิดเผยว่า ตึกที่เห็นนั้นเป็นเพียงดีไซน์ของตึกที่ตั้งใจจะให้เอนแบบนั้นอยู่แล้ว เลยทำให้เจ้าของโพสต์ถูกตำรวจเรียกสอบสวนเพราะเข้าข่ายความผิดพ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ ม.14 (2) นำข้อความเท็จเข้าระบบคอมพิวเตอร์ อันเป็นเท็จก่อให้เกิดความตื่นตระหนก

ตัวอย่างการกระทำความผิด พ.ร.บ.ว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ (ต่อ)

กรณีที่สอง คดีของนายบริบูรณ์ เกียงวรางกูล ที่ถูกตั้งข้อหาหมิ่นประมาท และ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2550 มาตรา 14 (1) จากการโพสต์เฟซบุ๊กเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ตำรวจเข้าค้นบ้าน โดยอ้างอำนาจตามมาตรา 44 ซึ่งนายบริบูรณ์ได้ยื่นหนังสือร้องความเป็นธรรมต่อศาลว่าปัจจุบันได้มีการใช้ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ พ.ศ. 2560 แล้ว โดยพ.ร.บ.ดังกล่าวได้ยกเลิกข้อความใน มาตรา 14 ของ พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฉบับเดิม และบัญญัติใหม่ไว้ว่า ห้ามมิให้นำบทบัญญัติดังกล่าวมาใช้ลงโทษกับการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา จึงขอให้อัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องในข้อหาตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ ผลก็คือ อัยการศาลจังหวัดราชบุรีมีคำสั่งไม่ฟ้องคดีนายบริบูรณ์ในข้อหาตาม พ.ร.บ.คอมพิวเตอร์ฯ

ฎีกาที่ ๔๓๑๑/๒๕๕๗

วินิจฉัยว่า “เครื่องคอมพิวเตอร์” ก็คือ “วัตถุอื่นใด” ประเภทหนึ่งตามนิยามของ ปอ. มาตรา ๑ (๗) ซึ่งให้คำนิยามว่า ““*เอกสาร*” *หมายความว่า กระดาษหรือวัตถุอื่นใดซึ่งทำให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษร ตัวเลข ผัง หรือแบบแผนอย่างอื่น จะเป็นโดยวิธีพิมพ์ ถ่ายภาพ หรือวิธีอื่นอันเป็นหลักฐานแห่งความหมายนั้น*” ดังนั้น หากมีการทำให้ปรากฏความหมายด้วยตัวอักษรโดยวิธีพิมพ์ลงในเครื่องคอมพิวเตอร์นั้น**เครื่องคอมพิวเตอร์นั้นก็เป็นเอกสาร**

ฎีกาที่ ๔๓๑๑/๒๕๕๗ (ต่อ)

ข้อสังเกต ด้วยเหตุนี้หากมีการกระทำตามที่บัญญัติไว้ใน ป.อาญา มาตรา ๑๘๘ ต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ซึ่งถือว่าเป็น“เอกสาร” นั้น ผู้กระทำมีความผิดตาม ป.อาญามาตรา ๑๘๘ ได้เช่นเดียวกัน

การปลอมเอกสารตามมาตรา ๒๖๔ นอกจากกระทำลงใน “กระดาษ” แล้วก็สามารถทำลงในเครื่องคอมพิวเตอร์ได้เช่นกัน

คำพิพากษาฎีกาที่ 6757/2560

ปลดหนี้ทางเฟสบุ๊ค

ข้อความที่โจทก์ส่งถึงจำเลยทางเฟสบุ๊คมีใจความว่าเงินทั้งหมด 670,000 บาท ไม่ต้องส่งคืนให้แล้ว ยกให้หมดไม่ต้องส่งดอกอะไรมาให้ จะได้ไม่ต้องมีภาระหนี้สินติดตัว การส่งข้อมูลดังกล่าวเป็นการสนทนาผ่านระบบเครือข่ายอินเตอร์เน็ต ถือว่าเป็นการส่งข้อมูลทางอิเล็คทรอนิกส์ต้องนำ พ.ร.บ.ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2544 มาใช้บังคับ ซึ่งตามมาตรา 7 บัญญัติว่า ห้ามมิให้ปฏิเสธความมีผลผูกพันและการบังคับใช้ทางกฎหมายของข้อความใดเพียงเพราะเหตุที่ข้อความนั้นอยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และมาตรา 8 บัญญัติว่า ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา 9 ในกรณีที่กฎหมายกำหนดให้การใดต้องทำเป็นหนังสือ มีหลักฐานเป็นหนังสือหรือมีเอกสารมาแสดง ถ้าได้มีการจัดทำข้อความขึ้น

คำพิพากษาฎีกาที่ 6757/2560 (ต่อ)

เป็นข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่สามารถเข้าถึงและนำกลับมาใช้ได้โดยความหมายไม่เปลี่ยนแปลง ให้ถือว่าข้อความนั้นได้ทำเป็นหนังสือมีหลักฐานเป็นหนังสือ หรือมีเอกสารมาแสดงแล้ว ดังนั้น ข้อความที่โจทก์ส่งถึงจำเลยทางเฟสบุ๊ค แม้จะไม่มีการลงลายมือชื่อโจทก์ก็ตาม แต่การส่งข้อความของโจทก์ทางเฟสบุ๊คจะปรากฏชื่อผู้ส่งด้วยและโจทก์ก็ยอมรับว่าได้ส่งข้อความทางเฟสบุ๊คถึงจำเลยจริง ข้อความการสนทนาจึงรับฟังได้ว่าเป็นการแสดงเจตนาปลดหนี้ให้แก่จำเลยโดยมีหลักฐานเป็นหนังสือตาม ป.พ.พ.มาตรา 340 แล้ว หนี้ตามสัญญากู้ยืมย่อมระงับ โจทก์ไม่อาจยกเหตุว่าโจทก์ไม่มีเจตนาที่จะปลดหนี้ให้จำเลย แต่ทำไปเพราะความเครียดต้องการประชดประชันจำเลยขึ้นอ้างเพื่อให้เจตนาที่แสดงออกไปตกเป็นโมฆะ เพราะไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าจำเลยได้รู้ถึงเจตนาที่ซ่อนอยู่ภายในของโจทก์

คำพิพากษาฎีกา ที่ ๒๕๖๔/๒๕๕๗

การเล่น เน็ต หรือแชต

โจทก์เป็นพนักงานฟ้องนายจ้างเป็นจำเลยว่าไล่ออกเนื่องจากการเล่นเน็ต แชต ไม่เป็นธรรม ศาลฎีกาพิพากษาว่าเนื่องจากเวลาทำงานโจทก์เล่นเน็ตพูดคุยในเรื่องส่วนตัวเป็นประจำเกือบทุกวันวันละเป็นชั่วโมงก็มี ถือว่าโจทก์ใช้เวลาทำงานของจำเลยไปในเรื่องไม่เกี่ยวกับงาน กรณีเช่นนี้เป็นการกระทำอื่นอันไม่สมควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ลุล่วงไปโดยถูกต้องและสุจริต จำเลยชอบที่จะเลิกจ้างโจทก์ได้ทันทีโดยมิพักต้องบอกกล่าวล่วงหน้าและไม่ต้องจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า และการที่โจทก์ใช้เวลางานของจำเลยทำเรื่องส่วนตัวย่อมทำให้จำเลยได้รับความเสียหายจึงเป็นการเลิกจ้างที่มีเหตุอันสมควรจึงไม่เป็นการเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรม

อภิปราย & ตอบข้อซักถาม

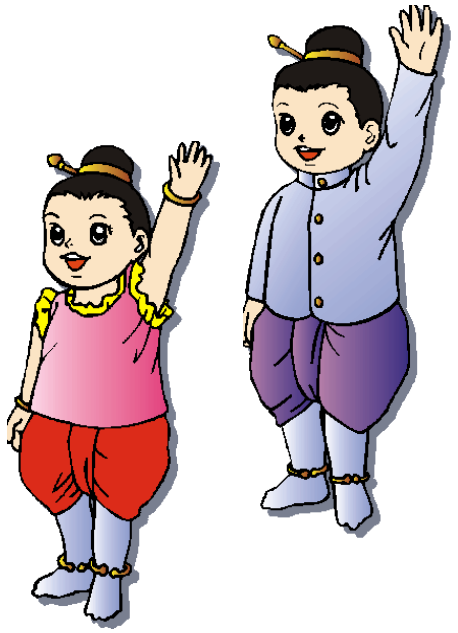

๐๘๗ ๘๗๗ ๗๘๗๘ AIS

๐๘๗ ๘๗๖ ๖๖๗๗ DTAC

๐๘๐ ๓๓๓ ๔๔๒๒ True

สวัสดีครับ

๑๗. ความรับผิดชอบทางด้านวินัย

ราชัย อัศเวศน์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘/๒๕๕๓ และที่ อ.๒๕๒/๒๕๕๓

การดำเนินการทางวินัยหรือการสั่งลงโทษทางวินัยต่อข้าราชการนั้น กฎหมายมีเจตนารมณ์เพื่อต้องการให้ผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่ในการควบคุมกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการให้เป็นไปตามหน้าที่ดังกล่าว โดยการดำเนินการทางวินัยหรือการมีคำสั่งลงโทษทางวินัยนั้นมิได้จำกัดแต่เพียงการปฏิบัติในหน้าที่ราชการเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการควบคุมความประพฤติหรือพฤติกรรมของผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีผลกระทบมาถึงหน้าที่ราชการ ภาพพจน์ชื่อเสียงของหน่วยงานราชการหรือองค์กรด้วย

ทุจริตต่อหน้าที่

ราชัย อัศเวศน์

ข้อหากระทำการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

แนวทางการพิจารณาว่าเป็น “หน้าที่” มีดังนี้

๑. หน้าที่ตามกฎหมายหรือระเบียบ ถ้ากฎหมายบัญญัติว่าผู้ดำรงตำแหน่งใดเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในเรื่องใด ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นก็มีหน้าที่ราชการในเรื่องนั้น

๒. หน้าที่ตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งได้แสดงหน้าที่และความรับผิดชอบของตำแหน่งต่างๆไว้ เมื่อใครดำรงตำแหน่งใดก็ย่อมมีหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งสำหรับตำแหน่งนั้น

๓. หน้าที่จากการมอบหมายของผู้บังคับบัญชา แม้จะไม่มีกฎหมายหรือมาตรฐานกำหนดตำแหน่งกำหนดให้เป็นหน้าที่ไว้ แต่ถ้าผู้บังคับบัญชาสั่งให้ผู้ใดทำหน้าที่ใด หรือมอบหมายหน้าที่ใดให้ผู้ใดปฏิบัติภายในขอบเขตอำนาจของผู้ที่ได้รับคำสั่งหรือรับมอบหมายที่จะต้องรับผิดชอบตามนั้น การมอบหมายอาจจะทำเป็นลายลักษณ์อักษรหรือมอบหมายด้วยวาจา หรือมอบหมายโดยพฤตินัยอย่างอื่นก็ได้

๔. หน้าที่โดยพฤตินัยหรือหน้าที่โดยปริยาย กล่าวคือสมัครใจเข้าผูกพันตนเองยอมรับเป็นหน้าที่ราชการที่ตนต้องรับผิดชอบ

๕. พิจารณาจากสัญญาจ้าง เช่น จ้างเป็นผู้ดูแลสระว่ายน้ำ ย่อมต้องมีหน้าที่ช่วยเหลือผู้จะจมน้ำจากการว่ายน้ำด้วย เป็นต้น

มติ ครม.เมื่อปี 2503

งานที่ถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการ

กำหนดให้การไปปฏิบัติงานบางประเภทตามคำสั่งการ นั้น ให้ถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการ ดังนี้ 1.งานรัฐพิธี 2.งานราชพิธี 3.งานตามที่ ครม.ได้มีมติให้จัดงาน 4.งานที่ทางราชการ/สถานทูต ตปท.จัดขึ้นตามแบบธรรมเนียมประเพณี (เช่น ทอดกฐินพระราชทาน) 5.งานกุศลสาธารณะ

ทั้ง 5 กรณีนั้นทางราชการจะต้องมีการสั่งการให้ไป

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 1028/2558

ปปช. ชี้มูล หัวหน้างานทะเบียนราษฎร ไล่ออกจากราชการ

องค์ประกอบของการกระทำที่จะถือว่า
เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง
ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

การกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการจะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1) มีหน้าที่ราชการที่ต้องปฏิบัติ
2) ได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ ซึ่งคำว่า “โดยมิชอบ” หมายความว่า ไม่เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบของทางราชการ คำสั่งของผู้บังคับบัญชา
3) เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ ซึ่งคำว่า “ประโยชน์” หมายถึง สิ่งที่ได้รับอันเป็นคุณแก่ผู้ได้รับ ซึ่งอาจเป็นทรัพย์สินหรือประโยชน์อย่างอื่นที่มิใช่ทรัพย์สินก็ได้ และคำว่า “มิควรได้” หมายถึง ไม่มีสิทธิโดยชอบธรรมที่จะได้รับประโยชน์ใดๆ ตอบแทนจากการปฏิบัติหน้าที่นั้น และ
4) โดยมีเจตนาทุจริต ซึ่งคำว่า “ทุจริต” ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๑) หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

และการจะพิจารณาว่าการกระทำผิดเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาลงไปถึงเจตนาของผู้กระทำด้วยว่า มีเจตนาทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมุ่งที่จะให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับประโยชน์ที่มิควรได้หรือไม่

ดังนั้น กรณีที่จะเป็นผู้กระทำผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม จะต้องมีการกระทำที่เข้าลักษณะตามองค์ประกอบทั้ง ๔ ประการดังกล่าวข้างต้น

วิเคราะห์คดีการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

คำว่า *“หน้าที่ราชการ”* ตามความหมายทางวินัยนั้น หมายความเฉพาะหน้าที่ที่เป็นราชการโดยตรงเท่านั้น หากเป็นหน้าที่อื่นที่ไม่ใช่ราชการโดยตรง ก็ไม่อยู่ในความหมายของคำว่าหน้าที่ราชการ

การปฏิบัติหน้าที่ราชการนั้น ข้าราชการผู้มีหน้าที่จะปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถานที่ราชการหรือนอกสถานที่ราชการก็ได้ ถ้าไม่มีกฎหมายบังคับไว้โดยเฉพาะว่าต้องปฏิบัติ ในสถานที่ราชการและการปฏิบัติหน้าที่ราชการนั้น ไม่จำเป็นต้องปฏิบัติในวันและเวลาทำงานตามปกติเสมอไป อาจปฏิบัติในวันหยุดราชการหรือนอกเวลาที่กำหนดให้ปฏิบัติราชการตามปกติก็ได้ ซึ่งเคยมีตัวอย่างคำพิพากษาฎีกา ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๗๘/๒๕๒๐

ปลัดอำเภอในฐานะผู้รักษาการแทนนายอำเภอออกไปทำหนังสือตัดมิให้รับมรดกที่บ้านเจ้าของมรดกในวันหยุดราชการ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่าการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทั่วไปนั้น ถ้าไม่มีกฎหมายบังคับไว้โดยตรงหรือปริยายว่า ให้ต้องทำในสถานที่ราชการเท่านั้นแล้ว พนักงานผู้มีหน้าที่ก็ย่อมจะออกไปปฏิบัติราชการตามหน้าที่นอกสถานที่ได้ ส่วนการปฏิบัติราชการในวันหยุดราชการก็เช่นเดียวกันเมื่อไม่มีกฎหมายห้ามไว้ และไม่เป็นการขัดต่อระเบียบแบบแผน ประกอบทั้งยังเป็นการอุทิศเวลา ให้แก่ราชการและเป็นการให้บริการแก่ประชาชน ซึ่งจะให้เป็นประโยชน์แก่ประชาชนแต่อย่างเดียวเช่นนี้แล้ว ก็ย่อมจะต้องถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการโดยชอบ ข้าราชการผู้ปฏิบัติราชการเช่นนี้ย่อมเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมาย

ข้อหากระทำการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ (ต่อ)

โทษในความผิดฐาน “ทุจริตต่อหน้าที่ราชการ”

หนังสือเวียนของสำนักงานข้าราชการพลเรือน ที่ นร.๐๗๐๙.๒/ป๖๘๖ ได้กำหนดโทษไว้คือ ไล่ออกจากราชการ ห้ามลดหย่อนหรือปรานีลดโทษให้ และยังกำหนดให้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนให้ดำเนินคดีอาญาฐานทุจริตต่อหน้าที่ด้วย เช่นเดียวกับลักษณะความผิดฐานเรียกรับเงินโดยอ้างว่าสามารถช่วยเหลือให้เข้าปฏิบัติงานในหน้าที่ราชการได้ ที่กำหนดเป็นสภาพบังคับ*ให้ส่วนราชการต้องแจ้งความร้องทุกข์ในคดีอาญาฐานฉ้อโกง*ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๓๔๑ ไปพร้อมด้วยเช่นกัน

ข้อหากระทำการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ (ต่อ)

ข้าราชการมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งการในเรื่องของทางราชการโดยชอบด้วยกฎหมายแม้ว่าเรื่องที่สั่งการดังกล่าวจะไม่ใช่หน้าที่ราชการตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการที่ข้าราชการผู้ได้รับคำสั่งมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามตำแหน่งงานที่ได้รับการบรรจุแต่งตั้งก็ตาม การไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาข้างต้นโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ย่อมเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบ หากการละเว้นหน้าที่ดังกล่าวกระทำไปเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้ ย่อมเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ

ตัวอย่างเช่น

ข้อหากระทำการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ(ต่อ)

๑. ผู้บังคับบัญชามอบหมายให้นำเงินไปชำระค่าโทรศัพท์ของสำนักงาน แล้วนำเงินค่าโทรศัพท์ของสำนักงานไปใช้จ่ายเป็นค่าเหมารถขนของและไปส่งสามีที่ต่างจังหวัดซึ่งเป็นเรื่องส่วนตัว จึงเป็นการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้ประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติกำหนดแนวทางการลงโทษตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ให้ไล่ออกจากราชการ ดังนั้น การสั่งเพิ่มโทษจาก “ลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น” เป็น “ไล่ออกจากราชการ” จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว *(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๖๔/๒๕๕๐)*

ข้อหากระทำการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ(ต่อ)

๒. กรณีข้าราชการส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการเก็บรักษาเงินขององค์การบริหารส่วนตำบล แต่กลับนำเงินไปใช้ประโยชน์ส่วนตัว อันเป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการแม้จะปรากฏในภายหลังว่าข้าราชการผู้นั้นได้นำเงินที่ทุจริตมาคืน ก็ไม่เป็นเหตุให้ลดหย่อนโทษจากไล่ออกจากราชการเป็นปลดออกจากราชการได้ เพราะคณะรัฐมนตรีมีมติว่าการนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนไม่เป็นเหตุให้ลดหย่อนโทษ ผู้ถูกกระทำความผิดจะต้องถูกลงโทษไล่ออกจากราชการสถานเดียว *(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๑๔/๒๕๕๒)*

ข้อหากระทำการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ(ต่อ)

๓. การนำเงินที่ทุจริตไปแล้วมาคืนไม่เป็นเหตุลดหย่อนโทษลงจากไล่ออกจากราชการเป็นปลดออกจากราชการ แต่อย่างใด การมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว *(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๕๕๖/๒๕๕๘)*

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๔๖๓/๒๕๕๓

ผู้ฟ้องคดีเป็นข้าราชการตำแหน่งเจ้าหน้าที่ที่ดิน ๔ มีส่วนเกี่ยวข้องกับการโอนที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้างเกินกว่าการปฏิบัติหน้าที่ตามปกติทั่วไป และแม้ว่าผู้ฟ้องคดีไม่ใช่เจ้าหน้าที่จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมโดยตรง แต่เมื่อผู้ฟ้องคดีขณะถูกกล่าวหาดำรงตำแหน่งมีหน้าที่พิมพ์สัญญาและแก้ทะเบียนย่อมมีหน้าที่ราชการเกี่ยวข้องกับการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เมื่อได้เสนอตัวช่วยเหลือผู้ซื้อและผู้ขายที่ดินให้เสียค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรมให้น้อยลงได้ จนในที่สุดตัวแทนของผู้ซื้อยอมมอบเงินให้แก่ผู้ฟ้องคดีเป็นเงิน ๒,๕๐๐ บาทตามที่ผู้ฟ้องคดีเรียกร้อง *(มีพยานบุคคลยืนยันว่าได้รับเงิน ศาลรับฟังโดยมองว่าพยานบุคคลแต่ละคนไม่ได้มีสาเหตุ*

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๔๖๓/๒๕๕๓ (ต่อ)

โกรธเคืองเรื่องใดกับผู้ฟ้องคดีที่จะกลั่นแกล้งผู้ฟ้องคดี จึงเชื่อว่าผู้ฟ้องคดีเรียกรับเงินจำนวน ๒,๕๐๐ บาทตามที่ถูกกล่าวหาจริง)

พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีดังกล่าวในขณะปฏิบัติหน้าที่ราชการจึงเป็นการเรียกรับเงินโดยมิชอบจากผู้มาติดต่อราชการ อันเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์ที่มิควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และยังเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๒ วรรค ๓ และมาตรา ๙๘ วรรค ๒ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การสั่งลงโทษไล่ออกจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว น.๑๐๓๔ ล.๓

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๐๗/๒๕๕๖

หน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย

บุคคลที่เป็นข้าราชการนอกจากจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่ส่วนราชการกำหนดไว้แล้ว ยังจะต้องปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายอีกด้วย การที่ข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นนิติกรได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชา ให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานบังคับคดี โดยมีหน้าที่นำค่าธรรมเนียมอากรแสตมป์ที่ได้จากการขายทอดตลาดส่งมอบให้แก่กรมสรรพากร แต่กลับมีเจตนาไม่ยอมส่งมอบเงินดังกล่าวให้แก่หน่วยงานที่รับผิดชอบตามหน้าที่อันพึงต้องปฏิบัติ ถือเป็นการกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และฐานเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง การที่สำนักงานศาลยุติธรรมมีคำสั่งลงโทษไล่นิติกรคนดังกล่าวออกจากราชการ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย(ล.๔ น.๑๖๘๖)

ประพฤติชั่ว

ราชัย อัศเวศน์

ข้อหาประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

การพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการกระทำอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงที่เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงนั้น ต้องพิจารณาถึงความประพฤติและความรู้สึกหรือเจตนาในการกระทำนั้นเป็นสำคัญ โดยพิจารณารายละเอียด ข้อเท็จจริงและพฤติการณ์เป็นเรื่อง ๆ ไป ว่ามีผลกระทบต่อเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการและความรู้สึกของวิญญูชนโดยทั่วไปหรือความรู้สึกของสังคมว่ารู้สึกรังเกียจต่อการกระทำนั้น ๆ ว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรงหรือไม่ เช่น

ข้อหาประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง (ต่อ)

๑. ข้าราชการครูมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับภรรยาของบุคคลอื่นจนเป็นเหตุให้ครอบครัวเกิดความแตกแยก ศาลปกครองเห็นว่าข้าราชการครูเป็นปูชนียบุคคล เป็นพ่อพิมพ์ของชาติ มีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ อบรมลูกศิษย์ให้เป็นคนดีแต่กลับมีพฤติการณ์มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับภรรยาของบุคคลอื่นย่อมก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการและความรู้สึกของสังคมย่อมเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

ข้อหาประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง (ต่อ)

๑. ข้าราชการครูมีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับภรรยาของบุคคลอื่นจนเป็นเหตุให้ครอบครัวเกิดความแตกแยก ศาลปกครองเห็นว่าข้าราชการครูเป็นปูชนียบุคคล เป็นพ่อพิมพ์ของชาติ มีหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ อบรมลูกศิษย์ให้เป็นคนดีแต่กลับมีพฤติการณ์มีความสัมพันธ์ฉันชู้สาวกับภรรยาของบุคคลอื่นย่อมก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการและความรู้สึกของสังคมย่อมเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง

ข้อหาประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง (ต่อ)

๒. ข้าราชการครูใช้กลอุบายหลอกลวงกู้ยืมเงินผู้อื่นแล้วไม่ใช้คืนและปลอมแปลงลายมือชื่อผู้ค้ำประกันในการกู้ยืมเงินสหกรณ์ออมทรัพย์ ศาลปกครองเห็นว่าการปลอมแปลงลายมือชื่อผู้ค้ำประกันในการกู้เงินสหกรณ์ออมทรัพย์นั้น ย่อมทำให้ผู้ที่ถูกปลอมลายมือชื่อและสหกรณ์ออมทรัพย์เสียหายเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง *(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๕๔/๒๕๕๑, อ.๖๓/๒๕๔๙, อ. ๓๓๒/๒๕๔๙ และ อ.๓๔๐/๒๕๔๙)*

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๓๗๗/๒๕๕๒

ในกรณีที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นข้าราชการครูถูกดำเนินคดีอาญาในข้อหาเรียกรับเงินจากผู้ปกครองนักเรียนเพื่อช่วยให้นักเรียนได้เข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนและเข้าเรียนตามโครงการ พสวท. และศาลอุทธรณ์ได้พิพากษายืนตามศาลชั้นต้นที่พาพากษาว่าผู้ฟ้องคดีมีความผิดตาม ป.อาญา มาตรา ๓๔๑ ลงโทษจำคุกผู้ฟ้องคดี ๒ ปี และให้คืนเงินแก่ผู้ปกครองนักเรียนและต่อมาผู้ฟ้องคดีได้คืนเงินแก่ผู้ปกครองนักเรียนอันเป็นเหตุให้ผู้ปกครองนักเรียนทั้ง ๒ รายถอนคำร้องทุกข์นั้น แม้ในชั้นของการพิจารณาคดีอาญาจะมีการปฏิเสธว่าไม่ได้กระทำความผิดตามข้อกล่าวหา แต่จากข้อเท็จจริงข้างต้นเป็นที่เชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์ตามที่ถูกร้องเรียน เป็นการกระทำอันได้เชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ซึ่งเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ทั้งนี้ แม้ว่าการดำเนินการทางอาญาจะยุติเนื่องจากมีการถอนคำร้องทุกข์ แต่การดำเนินการในทางอาญากับการดำเนินการทางวินัยเป็นคนละส่วนกัน การดำเนินการทางวินัยไม่อาจยอมความกันได้และไม่มีกฎหมายกำหนดให้การสอบสวนและการลงโทษทางวินัยต้องยุติตามผลในทางคดีอาญา รวมทั้งไม่มีเหตุที่จะนำมาลดหย่อนโทษทางวินัยแก่ผู้ฟ้องคดี การที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีคำสั่งลงโทษไล่ผู้ฟ้องออกจากราชการจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว(น.๑๐๐๘ ล.๒)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๗๑/๒๕๕๗

ข้าราชการครูมีหน้าที่อบรมสั่งสอนให้ความรู้แก่เด็กนักเรียน และครูย่อมได้รับการยกย่องนับถือจากบุคคลทั่วไปและสังคมว่าเป็นผู้ที่มีเกียรติศักดิ์และศักดิ์ศรี ต้องปฏิบัติตามกฎหมายและศีลธรรมอันดี เพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ดังนั้นครูจึงต้องประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด ในกรณีที่ครูมีพฤติการณ์ซื้อบริการทางเพศกับนักเรียน และมีพฤติกรรมทางชู้สาวกับนักเรียน ย่อมก่อให้เกิดความเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการและความรู้สึกของสังคม พฤติการณ์และการกระทำถือได้ว่าครูเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง เป็นความผิดทางวินัยอย่างร้ายแรง..การลงโทษไล่ออกจึงชอบแล้ว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๙๕๗/๒๕๕๙

เบิกเบี้ยเลี้ยงเท็จ ๑ วัน

ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายให้ไปฟังคำให้การพยานโจทก์และนำพยานจำเลยเข้าสืบหักล้างประเด็นในคดีแทนเทศบาลนครสวรรค์ในวันที่ ๒๔ –๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เป็นเวลา ๒ วัน ตามคำสั่งที่ ๒๐๒/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ จึงเป็นหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีที่จะต้องติดตามความเคลื่อนไหวในกระบวนการพิจารณาของศาล ตลอดจนกำหนดนัดต่าง ๆ ที่ปรากฏในรายงานกระบวนพิจารณาของศาล หากไม่ทราบก็มีหน้าที่ต้องขวนขวายเพื่อให้ทราบได้ นอกจากนั้นพยานบุคคล ๒ รายที่มาให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงที่ปรากฏตามรายงานการสอบสวนวินัย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๙๕๗/๒๕๕๙ (ต่อ)

(แบบ สว.๖) ก็ไม่ปรากฏว่ามีเหตุโกรธเคืองกับผู้ฟ้องคดี กล่าวคือนายผัน ปราศรัยได้ให้ถ้อยคำว่า *“เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ตนได้รับคำสั่งให้ขับรถไปราชการที่กรุงเทพมหานครพร้อมกับผู้ฟ้องคดีและนายปริญญา จุฬพันธ์ทอง ทนายความ ผู้ฟ้องคดีและนายปริญญาได้เข้าไปดำเนินเรื่องคดีในศาล พอเวลาใกล้เที่ยงนายปริญญาได้เดินออกมาจากศาลคนเดียว แล้วบอกกับตนว่าจะทานข้าวกลางวันก่อนเดินทางกลับจังหวัดนครสวรรค์ เสร็จธุระแล้ว พรุ่งนี้ไม่ต้องมาศาลอีก ตนจึงขับรถกลับจังหวัดนครสวรรค์พร้อมกับนายปริญญา*

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๙๕๗/๒๕๕๙ (ต่อ)

เพียงสองคน กลับถึงจังหวัดนครสวรรค์เวลา ๑๖ นาฬิกา ส่วนวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ตนปฏิบัติหน้าที่ตามปกติที่เทศบาลนครสวรรค์” ส่วนนายปริญญา ได้ให้ถ้อยคำว่า “ตนเป็นทนายความในวันนั่งพิจารณาคดีเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ทนายโจทก์ขอเลื่อนการสืบพยาน ศาลจึงยกเลิกวันนัดสืบพยานจำเลยในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีอยู่ในห้องพิจารณาจนกระทั่งศาลได้อ่านรายงานกระบวนพิจารณาและเมื่อออกมาจากศาล ตนได้ย้ำกับผู้ฟ้องคดีว่าพรุ่งนี้ไม่ต้องมาศาล ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบและบอกว่าจะไป

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๙๕๗/๒๕๕๙ (ต่อ)

นอนพักบ้านญาติที่กรุงเทพมหานครอีกหลายวัน ตนจึงกลับจังหวัดนครสวรรค์พร้อมกับคนขับรถ” ซึ่งการให้ถ้อยคำของนายผันและนายปริญญา มีลักษณะที่สอดคล้องกันและไม่ปรากฏเหตุพิเศษใดที่นายปริญญาจะไม่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าจะเดินทางกลับจังหวัดนครสวรรค์ในวันดังกล่าว ส่วนผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำปรากฏตาม แบบ สว.๖ โดยสรุปว่า ในวันนั่งพิจารณาคดี ตนเดินเข้าห้องน้ำเพื่อทำธุระส่วนตัวจึงไม่ได้อยู่ในห้องพิจารณาตลอด และไม่ได้รับรู้รายงานกระบวนพิจารณาของศาลฉบับลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งมีเพียงทนายโจทก์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๙๕๗/๒๕๕๙ (ต่อ)

พยานโจทก์ และทนายจำเลยทั้งสองเป็นผู้ลงนามในรายงานกระบวนพิจารณาของศาล ต่อมา ทนายความแจ้งตนว่า ศาลได้เลื่อนพิจารณาคดี เสร็จแล้วกลับได้ เมื่อผู้ฟ้องคดีไปที่ศาลแขวงพระนครเหนือในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ อีกครั้ง จึงได้ทราบแน่ชัดว่าศาลได้เลื่อนการพิจารณาคดีซึ่งไม่ปรากฏเหตุผลที่ชัดเจนว่าเหตุใดผู้ฟ้องคดีซึ่งมีข้อสงสัยในเรื่องกำหนดนัดในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ จึงไม่โทรศัพท์นัดหมายกับทนายความเกี่ยวกับกำหนดนัดในวันดังกล่าว แต่กลับเลือกที่จะเดินทางไปที่ศาลแขวงพระนครเหนือด้วยตนเองจึงได้ทราบถึง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๙๕๗/๒๕๕๙ (ต่อ)

การเลื่อนนัดของศาล จึงเชื่อได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้ทราบว่ามีการเลื่อนนัดสืบพยานตั้งแต่วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ แล้ว การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าตนไม่ได้อยู่ในห้องพิจารณาตลอด จึงไม่ทราบถึงการเลื่อนกำหนดวันนัดสืบพยานดังกล่าวจึงไม่อาจรับฟังได้ พฤติการณ์ของผู้ฟ้องคดีที่ได้ใช้สิทธิขอเบิกเบี้ยเลี้ยงในการเดินทางไปราชการอันเป็นเท็จโดยเจตนาทุจริต เป็นความผิดวินัยฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดี ๕% เป็นเวลา ๓ เดือนตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๒ นั้น จึงเป็นคำสั่งคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายและเป็นคุณต่อผู้ฟ้องคดีแล้ว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๕๒/๒๕๕๙

เล่นการพนันน้ำเต้าปูปลา

จึงรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีทั้งสองมีพฤติการณ์ในการร่วมเล่นการพนันน้ำเต้าปูปลาพนันเอาทรัพย์สินกันโดยไม่ได้รับอนุญาตหาใช่การกระทำโดยประมาทเลินเล่อ กระทำการไม่รอบคอบหรือขาดความระมัดระวังไม่การกระทำของผู้ฟ้องคดีทั้งสองจึงถือได้ว่าเป็นการประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตาม พ.ร.บ.ตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ มาตรา ๗๙ (๕) ...

ตัวอย่างรักษาชื่อเสียงและเกียรติศักดิ์และประพฤติชั่ว

๑. เสพสุรา

๒. ปลอมแปลงเอกสาร

๓. ชู้สาว

๔. ยาเสพติด

๕. การพนัน

๖. ลอกผลงานทางวิชาการ

๗. ทุจริต ลักทรัพย์ ยักยอก ฉ้อโกง เรียกเงิน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๒๐๓๖/๒๕๕๙

นำอาวุธปืนของทางราชการไปจำนำ

ข้าราชการตำรวจเมื่อเบิกอาวุธปืนของทางราชการมาใช้ย่อมมีหน้าที่ต้องดูแลรักษา พฤติการณ์ของข้าราชการตำรวจที่เบิกอาวุธปืนของทางราชการไป แต่ได้นำอาวุธปืนดังกล่าวไปจำนำกับผู้อื่น ย่อมถือได้ว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้ให้แก่ตนเอง จึงเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการเพื่อให้ตนเองได้รับประโยชน์ที่มีควรได้ เป็นการทุจริตต่อหน้าที่ราชการ และเป็นการกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๗๙ (๑) และ (๕) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๗ การที่ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด มีคำสั่งไล่ข้าราชการตำรวจที่มีพฤติการณ์ดังกล่าวออกจากราชการ จึงเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.243/2554

แจ้งข้อความเท็จ เพื่อรับสิทธิอาศัยในบ้านพักข้าราชการ

สิทธิเบิกค่าเช่าบ้าน หรือสิทธิในการเข้าพักอาศัยในบ้านพักของทางราชการ เป็นสวัสดิการแต่จะหมดสิทธิ์เมื่อผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในบ้านพักของตนเองในเขตท้องที่ปฏิบัติราชการ

กรณีที่ข้าราชการได้ซื้อบ้านโดยกู้เงินจากธนาคาร และจำนองบ้านไว้เป็นประกัน บ้านดังกล่าวย่อมเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ฟ้องคดีแล้ว การจำนองบ้านเป็นเพียงการประกันการชำระหนี้เท่านั้น

การที่แจ้งว่าไม่มีบ้านเป็นกรรมสิทธิ์ของตน จึงเป็นการกล่าวเท็จต่อผู้บังคับบัญชา และหากได้รับการจัดสรรบ้านพักก็จะเป็นการตัดสิทธิ์ของผู้อื่น จึงถือว่าเป็นความผิดวินัยฐานกล่าวเท็จต่อผู้บังคับบัญชา การลงโทษจึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว.....

ประมาทเลินเล่อ

ราชัย อัศเวศน์

ข้อหาประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

หมายถึง การกระทำโดยมิได้เจตนาแต่เป็นการกระทำซึ่งบุคคลพึงคาดหมายได้ว่าอาจก่อให้เกิดความเสียหายได้ และหากใช้ความระมัดระวังแม้เพียงเล็กน้อยก็อาจป้องกันได้ และหากมีความระมัดระวังแม้พียงเล็กน้อยก็อาจป้องกันมิให้เกิดความเสียหายได้ แต่กลับมิได้ใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นเลย ดังนั้น เมื่อข้อแท้จริงรับฟังได้ว่ามีรถยนต์บรรทุกกระบะเร่งเครื่องแซงรถยนต์บรรทุกสิบล้อเข้ามาในช่องทางเดินรถของผู้ฟ้องคดีอย่างกระทันหัน ข้อเท็จริงที่อ้างว่าผู้ฟ้องคดีขับรถเร็วเพียงประการเดียวยังไม่เพียงพอที่จะรับฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีขับรถด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง การออกคำสั่งให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนจึงเป็นการออกคำสั่งที่ยังไม่มีเงื่อนไขข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุให้มีการออกคำสั่งขึ้น *(คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐/๒๕๕๒)*

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๑๙/๒๕๕๖

กรณีที่ผู้ช่วยนักวิชาการประชาสัมพันธ์ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้ขับรถยนต์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไปราชการแทนพนักงานขับรถยนต์ที่ลาป่วย และเกิดอุบัติเหตุระหว่างเดินทาง ทำให้ข้าราชการและพนักงานที่โดยสารมาด้วยกันเสียชีวิตและได้รับบาดเจ็บ เป็นการขับรถยนต์โดยปราศจากความระมัดระวัง ถือเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ แต่ยังไม่อาจถือได้ว่าเป็นการประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง เมื่อพิจารณาจากปัจจัยแวดล้อมบริเวณจุดเกิดเหตุที่มีต้นไม้บังสายตาและมีแต่เพียงป้ายเตือนให้ระวังรถไฟโดยไม่มีเครื่องกั้นและสัญญาณไฟความชำนาญในการขับรถยนต์ของเจ้าหน้าที่ซึ่งมิได้มีหน้าที่ในการขับรถยนต์โดยตรง และสภาพของรถยนต์ที่ใช้งานมานานกว่าสิบปี ตลอดจนพฤติการณ์และภาวะวิสัยของพนักงานซึ่งมิได้ดื่มแอลกอฮอล์ที่จะเป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุดังกล่าว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๒๑๙/๒๕๕๖ (ต่อ)

ศาลปกครองวางหลักกฎหมายว่า

เจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายหรือได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติหน้าที่อื่นนอกเหนือจากหน้าที่ความรับผิดชอบประจำ ยังคงถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อมีการกระทำละเมิดเกิดขึ้น จึงเป็นการกระทำละเมิดจากการปฏิบัติหน้าที่โดยการพิจารณาถึงความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่นั้นจะต้องพิจารณาประกอบกันทั้งปัจจัยภายนอกที่ก่อให้เกิดความเสียหาย *(เช่น สภาพแวดล้อมในที่เกิดเหตุและสภาพของเครื่องมือที่นำมาใช้) และปัจจัยภายในของเจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด (เช่นความชำนาญในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ สภาวะทางด้านร่างกายและจิตใจ และดุลพินิจของผู้บังคับบัญชาในการมอบหมายงาน เป็นต้น)*

ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ

ราชัย อัศเวศน์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๓๘/๒๕๕๑

(สร้างหลักฐานเพื่อให้มีการเบิกจ่ายเงินเท็จ)

ผู้ฟ้องคดีจัดทำฎีกาเบิกเงินเป็นค่าปรับปรุงถนน และเขียนเช็คจ่ายให้กับ หจก.ธ พร้อมกับจัดทำสมุดคุมการสั่งจ่ายเช็คในฐานะหัวหน้าส่วนการคลังได้ลงนามในเอกสารใส่แฟ้มเสนอเซ็นวางไว้บนโต๊ะทำงาน เจ้าหน้าที่จึงได้นำแฟ้มเสนอปลัด อบจ. และนายก อบจ. ๑ ผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงิน และได้มีการลงนามในเอกสาร

คณะกรรมการตรวจการจ้างพบว่างานเสร็จ ๑๐% จึงไม่ตรวจรับ ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือให้ยืนยันการส่งมอบงานถึง หจก.ธ โดยไม่มีอำนาจ และสั่งให้เจ้าหน้าที่ลงทะเบียนส่งย้อนหลังแทรกลงในสมุดทะเบียนส่งโดยใช้เลขหนังสือซ้ำๆ และสั่งให้ลงทะเบียนรับหนังสือส่งมอบค่าซ่อมแซมปรับปรุงถนนของ หจก.ธ โดยลงทะเบียนรับย้อนหลังแทรกในสมุดทะเบียนรับด้วย

แม้ว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีจะไม่เป็นความผิดฐานปลอมเอกสารราชการ แต่ก็เป็นการสร้างหลักฐานเท็จเพื่อให้มีหลักฐานการเบิกจ่ายเงินสมบูรณ์ แม้ต่อมาได้สั่งให้ยกเลิกฎีกาเบิกเงินและมิให้จ่ายเช็คให้กับผู้รับจ้าง ทางราชการยังไม่ได้รับความเสียหาย แต่ก็ถือว่าได้กระทำความผิดฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตนไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม หาประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่น ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ และฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาโดยการปกปิดข้อความจริงซึ่งต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

แม้อาจใช้ดุลพินิจเตรียมการจัดทำฎีกาและเขียนเช็คสั่งจ่ายเงินไว้ล่วงหน้าเพื่อให้สามารถเบิกจ่ายเงินได้ทันทีเมื่อตรวจรับงานแล้วได้ แต่ต้องเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทราบว่างานใกล้จะเสร็จตามสัญญา การที่ผู้ฟ้องคดีกับนาย ว. หุ้นส่วนผู้จัดการ หจก.ธ เป็นสามีภรรยากัน อาศัยอยู่ด้วยกัน จึงย่อมทราบดีว่าทำงานเสร็จเพียง ๑๐%

คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดีของนายก อบจ. ๑ จึงชอบด้วยกฎหมายต่อมา ผู้ฟ้องคดีโอนไป อบจ. ๒ และยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ ต่อ นายก อบจ. ๒

ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๖ ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ ข้อ ๑๓ กำหนดว่า เมื่อ อ.ก.พ. จังหวัด อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. กระทรวง ได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ถ้าเห็นว่า การสั่งลงโทษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมกับความผิด และเห็นว่าผู้อุทธรณ์ได้กระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง แต่ควรได้รับโทษหนักขึ้น ให้มีมติให้เพิ่มโทษเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษที่หนักขึ้น การที่ กจจ. ๒ (= อ.ก.พ. กระทรวง และ อ.ก.พ. กรม) เห็นว่า การลงโทษยังไม่เหมาะสมกับความผิด จึงมีมติให้เพิ่มโทษเป็นลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น มติจึงชอบด้วยกฎหมาย และคำสั่งที่สั่งเพิ่มโทษตามมติฯ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙

ผิดระเบียบแต่ไม่เสียหายก็ต้องรับโทษทางวินัย

ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาแล้วเห็นว่า คดีมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่าคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือที่ กบ ๐๐๒๗/๙๖๙๘ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ที่เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โรงพยาบาลเกาะพีพี เป็นเงินจำนวน ๗๗,๐๐๐ บาท เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่ โดยคดีมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาก่อนว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำละเมิดต่อโรงพยาบาลเกาะพีพี หรือไม่ หากเป็นการกระทำละเมิดผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โรงพยาบาลเกาะพีพีหรือไม่ เพียงใด

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ บัญญัติว่า ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหาย ถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิด จำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น และระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยเงินบำรุงของหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๖ และที่แก้ไข เพิ่มเติม ข้อ ๕ กำหนดว่า (๑) เงินบำรุง ได้แก่ (๑) เงินที่หน่วยบริการได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์เนื่องจากการดำเนินงานในกิจการของหน่วยบริการ ยกเว้น ๑.๑ เงินงบประมาณรายจ่าย ๑.๒ เงินรายรับอื่นที่หน่วยบริการได้รับหรือจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้นๆ เช่น

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

เงินค่าธรรมเนียมใบอนุญาตสาธารณสุข เงินค่าธรรมเนียมสมัครสอบ เงินค่าปรับ เปรียบเทียบคดี เป็นต้น (๒) เงินที่หน่วยบริการไต้รับในลักษณะหนึ่งลักษณะ ใดดังต่อไปนี้ด้วย (๒.๑)... (๒.๔) เงินที่มีผู้มอบให้โดยไม่ไต้ระบุวัตถุประสงค์หรือระบุวัตถุประสงค์ไว้ไม่ชัดแจ้ง... (๒.๘) เงินที่ไต้รับจากการจัดบริการพิเศษให้แก่ผู้ป่วยหรือญาติผู้ป่วย เช่น บริการรถรับส่ง ผู้ป่วย การใช้บริการเครื่องถ่ายเอกสาร เป็นต้น (๒.๙)... ข้อ ๙ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า เงินบำรุงที่หน่วยบริการได้รับจะนำไปก่อหนี้ผูกพันหรือจ่ายได้เพื่อการปฏิบัติราชการของหน่วยบริการ วรรคสอง กำหนดว่า เงินบำรุงที่หน่วยบริการไต้รับสำหรับดำเนินการสร้างหลักประกันสุขภาพให้น่าไปใช้จ่ายเพื่อดำเนินการต้านการเสริมสร้างระบบบริการและ คุ้มครองสุขภาพประชาชนให้มี

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

สุขภาพดีถ้วนหน้า และวรรคสาม กำหนดว่า การจ่ายเงินบำรุงในกรณีต่อไปนี้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุข กำหนด คือ (๑)... (๖) การจ่ายเงินบำรุงเพื่อซื้อครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และยานพาหนะ และข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง กำหนดว่า รายจ่ายต่อไปนี้ห้ามจ่ายจากเงินบำรุง (๑)... (๓) รายจ่าย เกี่ยวกับสิ่งก่อสร้างที่มีวงเงินแต่ละรายการเกินกว่า ๓๐ ล้านบาท และวรรคสอง กำหนดว่า ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องจ่ายตามรายการ (๓) ให้ขอทำความตกลงกับสำนักงบประมาณ

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้รับแจ้งจากสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๔ จังหวัดนครศรีธรรมราชตามหนังสือลับที่ ตผ๐๐๔๒นศ/๑๔๘๔ ลงวันที่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ พร้อมรายงานการตรวจสอบสืบสวนของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๔ จังหวัดนครศรีธรรมราช ว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่ารักษาผู้ป่วยชาวต่างชาติ จำนวน ๓๒,๕๙๖ บาท เงินค่าเรือส่งตัวผู้ป่วย จำนวน ๑๒๕,๐๐๐ บาท และเงินในตู้บริจาค จำนวน ๓๐,๐๐๐ บาท ตั้งแต่วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ รวม ๔ ครั้ง เป็นเงินจำนวน ๑๕๗,๕๙๖ บาท แล้วนำเข้าเป็นเงินบำรุงโรงพยาบาลเพียงจำนวน ๘๐,๕๙๖ บาท (ค่าเรือส่งตัวผู้ป่วย ๔๕,๐๐๐ บาท ค่ารักษาพยาบาล ๓๒,๕๖๙ บาท และเงินในตู้บริจาค ๓,๐๐๐ บาท) ส่วนเงินที่เหลือ จำนวน ๗๗,๐๐๐ บาท ไม่นำเข้าเป็นเงินบำรุงของโรงพยาบาลเกาะพีพี แต่ได้นำเงินจำนวนดังกล่าวไปใช้จ่าย โดยไม่ได้ปฏิบัติตาม'ข้อ ๕ ข้อ ๗ และข้อ ๙ ของระเบียบ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

กระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยเงินบำรุง ของหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๖

ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ได้พิจารณาผลการสอบสวนของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ ๑๔ จังหวัดนครศรีธรรมราชแล้วเห็นว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าวจริง จึงมีหนังสือ ที่ กบ ๐๐๒๗/๑๕๓๔๘ ลงวันที่, ๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๐ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้เงินจำนวน ๗๗,๐๐๐ บาท ภายใน ๑๕ นับแต่วันที่ได้รับหนังสือ แต่ผู้ฟ้องคดีเพิกเฉย ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงมีคำสั่งจังหวัดกระบี่ ที่ ๒๖๘/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๑ แต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดผู้ฟ้องคดีในเรื่องดังกล่าว ต่อมาเมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๕๑ คณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทาง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

ละเมิดได้รายงานผลการสอบสวนพร้อมทั้งเสนอความเห็นต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ เป็นเหตุให้โรงพยาบาลเกาะพีพีได้รับความเสียหาย เป็นเงินจำนวน ๗๗,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โรงพยาบาลเกาะพีพีเต็มจำนวน ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เห็นด้วยกับความเห็นของคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิด จึงมีหนังสือที่ กบ ๐๐๒๗/๙๖๙๘ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โรงพยาบาลเกาะพีพี จำนวน ๗๗,๐๐๐ บาท นั้น เห็นว่า เงินค่ารักษาผู้ป่วยชาวต่างชาติเป็นเงินที่โรงพยาบาลเกาะพีพีได้รับไว้เนื่องจากการที่โรงพยาบาลได้ให้บริการในการรักษาตัวผู้ป่วยชาวต่างชาติ ซึ่งถือว่าเป็นเงินที่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

ได้มาจากการดำเนินการในกิจการของโรงพยาบาลเกาะพีพี ส่วนเงินในตู้บริจาคเป็นเงินที่มีผู้มอบให้โรงพยาบาลเกาะพีพีโดยไม่ได้ระบุวัตถุประสงค์หรือระบุวัตถุประสงค์ไว้ไม่ชัดแจ้ง และเงินค่าเรือส่งตัวผู้ป่วยเป็นเงินที่โรงพยาบาลเกาะพีพีได้รับจากการจัดบริการพิเศษให้แก่ผู้ป่วย ดังนั้น เงินทั้ง ๓ รายการ ที่โรงพยาบาลเกาะพีพีได้รับจึงเป็นเงินบำรุงตามข้อ ๕ (๑) (๒) (๒.๔) และ (๒.๘) ของระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยเงินบำรุงของหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้อำนวยการโรงพยาบาลเกาะพีพี ย่อมมีหน้าที่นำเงินบำรุงที่โรงพยาบาลเกาะพีพีได้รับไว้ส่งเข้าระบบบัญชีเงินบำรุงของโรงพยาบาลเกาะพีพี ทั้งนี้ เนื่องจากในแต่ละเดือนโรงพยาบาลเกาะพีพีจะต้องจัดทำรายงานการรับจ่ายเงินบำรุง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

เก็บไว้เพื่อให้สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาค ตรวจสอบ ตามข้อ ๑๓ ของระเบียบ กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และเมื่อนำเงินทั้ง ๓ รายการดังกล่าวเข้าเป็นเงินบำรุงของโรงพยาบาลเกาะพีพีแล้ว ผู้ฟ้องคดีย่อมมีอำนาจพิจารณาอนุมัติจ่ายเงินบำรุงเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายหรือก่อหนี้ผูกพันโรงพยาบาลเกาะพีพีได้ แต่ครั้งหนึ่งต้องไม่เกิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท และโดยเฉพาะการพิจารณาอนุมัติจ่ายเงินบำรุงเพื่อเป็นค่าครุภัณฑ์ที่มีราคาไม่เกินหน่วยละ ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท หรือค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้างที่มีราคาไม่เกิน ๒๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ผู้ฟ้องคดีมีอำนาจพิจารณาอนุมัติสั่งจ่ายได้ตามความจำเป็นตามที่ได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการบริหารของโรงพยาบาลเกาะพีพี ตามข้อ ๑๑ วรรคสาม ของ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

ระเบียบกระทรวง สาธารณสุข ว่าด้วยเงินบำรุงของหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ ๒๘๑๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ เรื่อง มอบอำนาจในการอนุมัติจ่ายเงินบำรุง

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่ารักษาตัวผู้ป่วยชาวต่างชาติ เงินค่าเรือส่งตัวผู้ป่วย และเงินในตู้บริจาคที่ได้รับตั้งแต่วันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๔๖ เป็นเงินจำนวน ๑๕๗,๕๙๖ บาท โดยผู้ฟ้องคดีได้นำเงินค่ารักษาพยาบาล จำนวน ๓๒,๕๙๖ บาท และเงินในตู้บริจาค จำนวน ๓,๐๐๐ บาท รวมทั้งหมดจำนวน ๓๕,๕๙๖ บาท เข้าเป็นเงินบำรุงของโรงพยาบาลเกาะพีพีเต็มจำนวน นั้น ถือได้ว่า

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

ผู้ฟ้องคดีได้ปฏิบัติโดยถูกต้องตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยเงินบำรุงของหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๖ และที่แก่ไขเพิ่มเติมแล้ว สำหรับเงินค่าเรือส่งตัวผู้ป่วย นั้น ปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้นำเข้าเป็นเงินบำรุงเพียงจำนวน ๔๕,๐๐๐ บาทซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่งของเงินค่าเรือส่งตัวผู้ป่วยที่โรงพยาบาลเกาะพีพีได้รับไว้เท่านั้น การที่ผู้ฟ้องคดีนำเงินค่าเรือส่งตัวผู้ป่วยเข้าเป็นเงินบำรุงเพียงบางส่วน ถือว่าผู้ฟ้องคดีไม่ได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยเงินบำรุงของหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๖ และที่แก่ไขเพิ่มเติม นอกจากนี้ผู้ฟ้องคดีได้เบิกเงินค่าเรือส่งตัวผู้ป่วยส่วนที่เหลือจากการนำเข้าเป็นเงินบำรุงจำนวน ๗๗,๐๐๐ บาท ไปใช้จ่ายเป็นค่าเช่าสัญญาณโทรทัศน์ UBC ค่าครุภัณฑ์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

เครื่องเสียง และค่าจ้างเหมาก่อสร้างโรงพยาบาลชั่วคราว ซึ่งการเบิกจ่ายเงินบำรุงเพื่อนำไปใช้ในกิจกรรมดังกล่าวของโรงพยาบาลเกาะพีพี ในครั้งนี้ ผู้ฟ้องคดี มีอำนาจพิจารณาอนุมัติได้ เนื่องจากเป็นการนำเงินบำรุงไปใช้จ่ายหรือก่อหนี้ผูกพันโดยมีราคาไม่เกิน ๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท และค่าใช้จ่ายที่ผู้ฟ้องคดีได้เบิกเงินบำรุงไปใช้จ่ายรวม ๓ รายการ ดังกล่าวนั้น เป็นการจ่ายเพื่อเป็นค่าครุภัณฑ์และค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง ซึ่งค่าใช้จ่ายดังกล่าว มีราคาไม่เกินกว่าที่ปลัดกระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ตามคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ ๒๘๑๕/๒๕๔๔ ลงวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๔ ผู้ฟ้องคดีจึงมีอำนาจพิจารณาอนุมัติสั่งจ่ายได้ตามความจำเป็นตามที่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารของโรงพยาบาลเกาะพีพี แต่ข้อเท็จจริงปรากฏว่า

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

ผู้ฟ้องคดีได้อนุมัติเบิกจ่ายเงินบำรุงดังกล่าวโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารของโรงพยาบาลเกาะพีพี

การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงถือได้ว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่ทางราชการกำหนดไว้ อันเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อทำให้โรงพยาบาลเกาะพีพีได้รับความเสียหายจากการที่ต้องสูญเสียเงินจำนวนหนึ่งไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในกิจกรรมของโรงพยาบาลเกาะพีพี กรณีจึงถือได้ว่าผู้ฟ้องคดีกระทำละเมิดต่อโรงพยาบาลเกาะพีพี ตามมาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

คดีมีประเด็นที่จะต้องพิจารณาต่อไปว่า ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความเสียหายให้แก่โรงพยาบาลเกาะพีพีหรือไม่ เพียงใด

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐต้องรับผิดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่ผู้เสียหายเพื่อการละเมิดของเจ้าหน้าที่ ให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแพนดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐได้ ถ้าเจ้าหน้าที่ได้กระทำการนั้นไปด้วยความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และวรรคสอง บัญญัติว่า สิทธิเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามวรรคหนึ่งจะมีได้เพียงใดให้คำนึงถึงระดับความร้ายแรงแห่งการกระทำ และความเป็นธรรม

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

ในแต่ละกรณีเป็นเกณฑ์โดยมิต้องให้ใช้เต็มจำนวนของความเสียหายก็ได้ มาตรา ๑๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่าในกรณีที่เจ้าหน้าที่เป็นผู้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานของรัฐที่ผู้นั้นอยู่ในสังกัดหรือไม่ ถ้าเป็นการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ การเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากเจ้าหน้าที่ ให้นำบทบัญญัติมาตรา ๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ถ้ามีใช่การกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ ให้บังคับตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมาตรา ๑๒ บัญญัติว่า ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนที,หน่วยงานของรัฐได้ใช้ให้แก่ผู้เสียหาย ตามมาตรา ๘ หรือในกรณีที่เจ้าหน้าที่ต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเนื่องจากเจ้าหน้าที่ผู้นั้นได้กระทำละเมิดต่อหน่วยงานของรัฐตามมาตรา ๑๐ ประกอบกับมาตรา ๘ ให้หน่วยงานของรัฐ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

ที่เสียหาย มีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้นั้นชำระเงินดังกล่าวภายในเวลาที่กำหนด

คดีนี้ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่ารักษาตัวผู้ป่วยชาวต่างชาติ เงินค่าเรือส่งตัวผู้ป่วย และเงินในตู้บริจาคแล้ว ได้นำเงินส่วนหนึ่งเข้าเป็นเงินบำรุงของโรงพยาบาลเกาะพีพี แต่อีกส่วนหนึ่งนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในกิจกรรมของโรงพยาบาลเกาะพีพี โดยไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบที่ทางราชการกำหนด ทำให้โรงพยาบาลเกาะพีพีได้รับความเสียหาย การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการกระทำละเมิดต่อโรงพยาบาลเกาะพีพี แต่เนื่องจากการเบิกจ่ายเงินบำรุงดังกล่าวนั้น ผู้ฟ้องคดีได้นำไปเป็นค่าใช้จ่ายเพื่อกิจกรรมภายในโรงพยาบาลเกาะพีพี รวม ๓ รายการ คือ

๑. ค่าเช่าสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม (UBC) เพื่อประโยชน์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

ในการรับรู้ข่าวสารของเจ้าหน้าที่และผู้ป่วยที่มารับบริการทั้งคนไทยและชาวต่างชาติ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความผ่อนคลายขณะนอนพักรักษาตัวที่โรงพยาบาลเกาะพีพี โดยทำสัญญาเช่าในชื่อของโรงพยาบาลเกาะพีพี กำหนดจุดติดตั้งไว้บริเวณห้องผู้ป่วย และห้องผู้ป่วยรวม ๒. ซื้อครุภัณฑ์ประเภทเครื่องเสียง นำมาใช้ประโยชน์ในโครงการจัดกิจกรรมส่งเสริมการออกกำลังกาย เช่น การเต้นแอโรบิกบริเวนชายหาดและชุมชน โดยมีเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลควบคุมดูแลครุภัณฑ์และเป็นผู้นำในการเต้นแอโรบิกด้วย ทั้งนี้ เพื่อสุขภาพของเจ้าหน้าที่และเป็นบริการชุมชนตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อลดความเสี่ยงการเกิดโรค อีกทั้ง ให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ ผลดำเนินการมีผู้มาร่วมกิจกรรมออกกำลังกายประจำเป็นจำนวนมาก และ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

๓. จ่ายเป็นค่าจ้างเหมาบริการต่างๆ เช่น ค่าก่อสร้างอาคารชั่วคราวและปรับปรุงห้องต่างๆ โดยว่าจ้างช่างฝีมือชาวบ้านในราคาประหยัด ทั้งนี้ เพื่อเตรียมการก่อสร้างอาคารใหม่ของโรงพยาบาลเกาะพีพี เนื่องจากต้องเร่งรีบส่งมอบพื้นที่ก่อสร้างโรงพยาบาลเกาะพีพีให้ผู้รับเหมาดำเนินการต่อไปโดยเร็ว ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าเงินจำนวนดังกล่าวที่ผู้ฟ้องคดีนำไปใช้จ่ายล้วนแล้วแต่ก่อให้เกิดกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับประชาชนในชุมชนและโรงพยาบาลเกาะพีพีทั้งสิ้น ประกอบกับผู้ฟ้องคดีเป็นผู้บริหารของโรงพยาบาลขนาดเล็กที่ตั้งอยู่บนเกาะพีพีซึ่งอยู่ห่างไกลจากจังหวัดกระบี่ ย่อมมีอุปสรรคในการทำงาน การติดต่อสื่อสารหรือรับข่าวสาร แต่ผู้ฟ้องคดีมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาสถานพยาบาลที่อยู่ในความรับผิดชอบเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

ผู้เจ็บป่วยที่มารับบริการด้านสาธารณสุขอย่างเต็มที่ ทั้งที่เป็นคนไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก จึงมีความจำเป็นต้องจัดหาอุปกรณ์ต่างๆ ไว้ใช้ภายในโรงพยาบาลเพื่อให้ใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า แม้ก่อนที่ผู้ฟ้องคดีจะปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเกาะพีพี ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ฟ้องคดีเคยปฏิบัติหน้าที่แพทย์ที่โรงพยาบาลแห่งอื่นมาแล้วก็ตาม แต่มิใช่ตำแหน่งฝ่ายบริหาร จึงยังถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีย่อมที่จะต้องทราบและเข้าใจระเบียบดังกล่าวได้เป็นอย่างดี แต่การที่ผู้ฟ้องคดีได้รับเงินค่ารักษาตัวผู้ป่วยชาวต่างชาติ เงินค่าเรือส่งตัวผู้ป่วย และเงินในตู้บริจาคแล้วได้นำเงินส่วนหนึ่งเข้าเป็นเงินบำรุงของโรงพยาบาลเกาะพีพี แต่อีกส่วนหนึ่งนำไปเป็นค่าใช้จ่ายในกิจกรรมของ โรงพยาบาลเกาะพีพีโดยไม่ได้ปฏิบัติตามระเบียบที่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

ทางราชการกำหนดเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ และไม่ปรากฏข้อพิรุธหรือพยานหลักฐานอื่นที่ปงชี้ว่าผู้ฟ้องคดีได้เบียดบังนำเงินบำรุงไปใช้จ่ายเพื่อประโยชน์ส่วนตัวแต่อย่างใด จึงเห็นว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีเจตนาฝ่าฝืนต่อระเบียบของทางราชการ การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงมิได้กระทำด้วยความจงใจ

คดีจึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า ผู้ฟ้องคดีกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงหรือไม่ พิเคราะห์แล้วเห็นว่า การที่ผู้ฟ้องคดีนำเงินไปเป็นค่าใช้จ่ายเป็นค่าเช่าสัญญาณโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม (UBC) ซื้อครุภัณฑ์ประเภทเครื่องเสียง และจ่ายเป็นค่าจ้างเหมาก่อสร้างอาคารและปรับปรุงห้องต่างๆ นั้น อยู่ในอำนาจที่ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาล มีอำนาจอนุมัติได้ตามข้อ ๙ ของระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยเงินบำรุง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

ของหน่วยบริการในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๖ ประกอบกับคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ ๒๘๑๕/๒๕๔๔ เรื่อง มอบอำนาจในการอนุมัติจ่ายเงินบำรุง เพียงแต่ผู้ฟ้องคดีมิได้เสนอคณะกรรมการบริหารหน่วยบริการเป็นผู้ให้ความเห็นชอบก่อน เท่านั้น อีกทั้ง ผู้ฟ้องคดีก็ได้ยอมรับว่าการเบิกจ่ายเงินบำรุงเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในกิจกรรมของโรงพยาบาลเกาะพีพีนั้น เกิดจากความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ค่าใช้จ่ายบางรายการไม่มีระเบียบและแนวปฏิบัติกำหนดไว้ และค่าใช้จ่ายบางรายการก็เป็นประโยชน์สำหรับกิจการของโรงพยาบาลเกาะพีพี และการเบิกเงินบำรุงดังกล่าวก็เพื่อประโยชน์ของทางราชการ โรงพยาบาลเกาะพีพี ผู้มารับบริการ และชาวบ้านที่อาศัยที่เกาะพีพี นอกจากนี้ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ก็ไม่ได้ปฏิเสธว่าการเบิกเงินบำรุงของผู้ฟ้องคดี

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

ไม่ได้นำไปเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในกิจกรรมของโรงพยาบาลเกาะพีพี ดังนั้น จึงถือได้ว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีมิได้เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ผู้ฟ้องคดีจึงไม่ต้องรับผิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่โรงพยาบาลเกาะพีพี ตามมาตรา ๑๐ ประกอบมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติความรับผิด ทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ จึงไม่มีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการละเมิดในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๑๒ แห่ง พระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ มีคำสั่งตามหนังสือ ที่ กบ ๐๐๒๗/๙๖๙๘ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โรงพยาบาลเกาะพีพี จำนวน ๗๗,๐๐๐ บาท จึงเป็นคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

ส่วนข้ออุทธรณ์ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่อ้างว่า หลักความรับผิดทางละเมิด ไม่ได้อยู่ภายใต้การดำเนินการลงโทษทางวินัย แม้การกระทำของเจ้าหน้าที่ในบางกรณีจะเป็นความผิดวินัยไม่ร้ายแรง แต่หากความเสียหายเกิดแก่ทางราชการแล้ว เจ้าหน้าที่ก็ยังคงต้องรับผิดอยู่ การที่ศาลปกครองชั้นต้นวินิจฉัยว่า การกระทำของผู้ฟ้องคดีเป็นการกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรงและผู้บังคับบัญชาได้ว่ากล่าวตักเตือนแล้ว การกระทำดังกล่าวจึงไม่เป็นการกระทำละเมิดแก่โรงพยาบาลเกาะพีพี จึงเป็นการวินิจฉัยที่อาศัยเหตุการณ์ดำเนินการทางวินัยมาวินิจฉัยความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ ย่อมไม่ชอบด้วยหลักการวินิจฉัยความรับผิดตามพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ นั้น

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

พิเคราะห์แล้วเห็นว่า หลักความรับผิดทางละเมิดนั้นเป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๒๐ ซึ่งได้วางหลักเกณฑ์ในการพิจารณาว่าการกระทำใดเป็นการกระทำละเมิดไว้ ๓ ประการคือ ๑. ต้องเป็นการกระทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมาย ๒. ต้องเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ ๓. เป็นเหตุให้บุคคลอื่นได้รับความเสียหาย ส่วนการดำเนินการและการลงโทษทางวินัย นั้น เป็นหลักเกณฑ์ที่เป็นกรอบควบคุมเพื่อให้ข้าราชการประพฤติปฏิบัติหน้าที่ราชการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย โดยกำหนดให้ข้าราชการวางตัวให้เหมาะสม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กรข้าราชการที่ต้องการให้ข้าราชการสามารถให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ข้าราชการจึงต้องเป็นผู้มีความประพฤติดี ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความวิริยะ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

อุตสาหะ ตั้งใจปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ยึดมั่นในกรอบของกฎหมายและระเบียบแบบแผนของราชการ ดังนั้น หลักเกณฑ์ในการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดและการกระทำผิดวินัยย่อมแตกต่างกัน แม้การกระทำของเจ้าหน้าที่จะเป็นความผิดวินัยซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้กระทำความผิดอาจถูกลงโทษทางวินัยได้ไม่ว่าจะเป็นความผิดวินัยร้ายแรงหรือไม่ร้ายแรงก็ตาม แต่หากการกระทำดังกล่าวมิได้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการแล้วจึงไม่ถือว่าการกระทำนั้นเป็นการละเมิดและเจ้าหน้าที่ไม่ต้องรับผิดในการกระทำนั้น เมื่อศาลได้วินิจฉัยแล้วว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีแม้จะเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ แต่มิได้เป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง กรณีจึงไม่

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๙๕/๒๕๕๙ (ต่อ)

จำเป็นต้องวินิจฉัยอุทธรณ์ในประเด็นนี้ของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ เพราะไม่ทำให้ผลของคดีเปลี่ยนแปลงไป

การที่ศาลปกครองชั้นต้นพิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งของผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ตามหนังสือสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกระบี่ ที่ กบ ๐๐๒๗/๙๖๙๘ ลงวันที่ ๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ที่ให้ผู้ฟ้องคดีชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โรงพยาบาลเกาะพีพี จำนวน ๗๗,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ให้มีผลย้อนหลังไปนับแต่วันที่ออกคำสั่งนั้น ศาลปกครองสูงสุดเห็นพ้องด้วยในผล พิพากษายืน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ.๑๙/๒๕๖๑

ละทิ้งหน้าที่ราชการ (ลงชื่อแล้วไม่อยู่ในที่ทำงาน)

กรณีที่ข้าราชการมาลงชื่อปฏิบัติราชการในสมุดบัญชีลงเวลาปฏิบัติราชการของข้าราชการ แต่ถ้าปรากฏว่าในวันดังกล่าวข้าราชการผู้นั้นไม่อยู่ปฏิบัติราชการต้องถือว่าเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการในวันดังกล่าว

การที่ข้าราชการจะออกไปปฏิบัติงานนอกสถานที่ หรือติดต่องานกับส่วนราชการอื่น ย่อมจะต้องมีคำสั่งมอบหมายงานจากผู้บังคับบัญชา หรือมีเอกสารหลักฐานในการปฏิบัติราชการมายืนยัน เมื่อไม่ปรากฏว่าข้าราชการคนดังกล่าวได้รับคำสั่งให้ออกไปปฏิบัติราชการนอกสถานที่ และไม่มีพยานหรือบุคคลใดยืนยันว่าได้ไปติดต่อ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ.๑๙/๒๕๖๑ (ต่อ)

ราชการหรือติดต่องานในช่วงดังกล่าว จึงฟังไม่ได้ว่าข้าราชการผู้นั้นออกไปปฏิบัติงานนอกสถานที่จริง

กรณีข้าราชการพลเรือนมีพฤติการณ์ไม่มาปฏิบัติราชการเป็นช่วง ๆ ติดต่อกันเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด จนทำให้ไม่ได้รับเงินเดือนอยู่บ่อยครั้ง และไม่มาปฏิบัติราชการเช่นนี้ติดต่อกันมาเป็นเวลาหลายปี ทั้งยังมีการส่งใบลาป่วย โดยอ้างใบรับรองแพทย์ปลอม แม้ภายหลังจะได้ขอถอนใบลาฉบับดังกล่าวแล้วก็ตาม แต่ก็แสดงให้เห็นถึงพฤติการณ์ที่พยายามจะหลบเลี่ยงความผิด ทั้งที่ตนเองดำรงตำแหน่งนิติกร ซึ่งเป็นผู้ที่รู้กฎหมาย กรณีจึงไม่มีเหตุที่จะลดหย่อนโทษเมื่อข้าราชการคนดังกล่าวกระทำผิดวินัยฐานละทิ้ง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ ฟ.๑๙/๒๕๖๑ (ต่อ)

หน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือโดยมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ อันเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๙๒ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ การที่ผู้บังคับบัญชา ผู้มีอำนาจสั่งบรรจุมีคำสั่งไล่ข้าราชการผู้นั้นออกจากราชการ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจออกคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายแล้ว (ล.๘ น ๙๖๕)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๖๗/๒๕๕๕

กรณีที่ข้าราชการมีความประสงค์จะใช้สิทธิในการลาป่วยหรือลากิจ จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กฎหมายว่าด้วยการลาของข้าราชการกำหนดไว้ ซึ่งการลาป่วยนั้นจะต้องมีการยื่นใบลาต่อผู้บังคับบัญชาก่อนหรือในวันที่ลา เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็นจึงอาจจะยื่นในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการได้ ในขณะที่การลากิจ จะต้องเสนอใบลาต่อผู้บังคับบัญชา และเมื่อได้รับการอนุญาตแล้วจึงจะลาได้ เว้นแต่ กรณีมีเหตุจำเป็นหรือเหตุพิเศษจึงจะเสนอใบลาพร้อมกับระบุเหตุผลในภายหลังได้ การที่ข้าราชการไม่เข้ารับการอบรมตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมายโดยมิได้ยื่นใบลาป่วยต่อผู้บังคับบัญชา หลังจากนั้นก็ไม่ได้มา

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๖๖๗/๒๕๕๕ (ต่อ)

ปฏิบัติราชการเป็นเวลาติดต่อกันเกินกว่าสิบห้าวัน แม้จะได้มีการยื่นใบลาป่วยและลากิจในวันแรกที่มาปฏิบัติราชการก็ตาม แต่เมื่อการยื่นใบลาดังกล่าวมิได้ปฏิบัติตามระเบียบว่าด้วยการลาของข้าราชการ ประกอบกับข้อเท็จจริงไม่อาจรับฟังได้ว่ามีเหตุผลและความจำเป็นในการลา พฤติกรรมดังกล่าวจึงเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่าสิบห้าวันโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และมีพฤติการณ์แสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง การที่ผู้บังคับบัญชามีคำสั่งลงโทษให้ปลดข้าราชการผู้นั้นออกจากราชการ จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่ชอบด้วยกฎหมาย

ละเว้นปฏิบัติตามหน้าที่

ราชัย อัศเวศน์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๓๒๕/๒๕๕๕

เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมีฐานะเป็นผู้บังคับบัญชา มีหน้าที่ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในสังกัด เมื่อผู้บังคับบัญชาเป็นผู้มีอำนาจตามกฎหมายในการแต่งตั้งข้าราชการครูซึ่งมีคุณสมบัติครบแล้วตามที่กฎหมายกำหนด ให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ โดยมีเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่พิจารณาในเบื้องต้นก่อนเสนอแต่งตั้งบุคคลผู้ได้รับการคัดเลือกให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ ผู้บังคับบัญชาจึงต้องผูกพันต่อการกระทำของเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดซึ่งมีอำนาจในสังกัดโดยไม่อาจปฏิเสธความรับผิดได้ ดังนั้น เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐในสังกัดซึ่งมีหน้าที่ดังกล่าวละเลยไม่พิจารณาเสนอต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่ที่ว่างตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนด จึงเป็นกรณีต้องถือว่าผู้บังคับบัญชาละเลยต่อหน้าที่ไม่พิจารณาแต่งตั้งบุคคลดังกล่าวตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติเช่นกัน จึงพิพากษาให้ผู้บังคับบัญชาและเจ้าหน้าที่ดังกล่าวร่วมกันพิจารณาแต่งตั้งผู้ฟ้องคดีให้ดำรงตำแหน่งที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่าอาจารย์ใหญ่ตามที่ได้รับการคัดเลือกในขณะนั้น โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ผู้ฟ้องคดีมีสิทธิแต่ไม่ช้ากว่าเดือนตุลาคม ๒๕๔๔ โดยให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด

คำพิพากษาฎีกาที่ 7663/2543

ลักษณะของการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

แบ่งได้ 4 ลักษณะคือ

1. การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นการกระทำนอกขอบเขตแห่งอำนาจหรือโดยปราศจากอำนาจ

2. การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นการฝ่าฝืนต่อวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง อันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการนั้น

3.การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นการกระทำที่ไม่เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

4.การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ที่เป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๙/๒๕๕๖

กรณีที่คณะกรรมการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร มีคำวินิจฉัยให้เทศบาลนครเปิดเผยข้อมูลที่ผู้ร้องขอได้ถูกดำเนินการทางวินัยอย่างร้ายแรง แต่นายกเทศมนตรีจัดส่งข้อมูลให้โดยไม่มีการรับรองความถูกต้องและมีการตัดทอนสาระสำคัญของข้อความบางส่วนไปจนขาดความสมบูรณ์และไม่ครบถ้วนถูกต้องตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการฯ เป็นเหตุให้ผู้ร้องขอไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะนำไปใช้อุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย ซึ่งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการฯ เป็นการควบคุมตรวจสอบการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองของราชการ โดยเป็นองค์กรที่มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอุทธรณ์ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะผลของคำวินิจฉัยจึงย่อมเป็นที่สุดตามมาตรา ๓๗ วรรค ๒ แห่ง พรบ.ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ และมีผลผูกพันต่อหน่วยงานของรัฐผู้ครอบครองและควบคุมดูแลข้อมูลข่าวสารนั้นที่จะต้องปฏิบัติตาม *(เทศบาลนครและนายกเทศมนตรีต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารให้ครบถ้วนถูกต้องตามคำวินิจฉัย)* การที่เทศบาลนครและนายกเทศมนตรีไม่ดำเนินการดังกล่าวถือเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๘๙/๒๕๕๖

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๓๕/๒๕๕๓

การออกคำสั่งให้อาจารย์ผู้สอนงดทำการสอนเป็นการใช้อำนาจหน้าที่จัดการวัดผลประมวลผลและควบคุมมาตรฐานการศึกษา ซึ่งเป็นอำนาจของคณะกรรมการประจำคณะตามมาตรา ๓๑(๕) แห่ง พ.ร.บ. มหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๓๗ คณบดีจึงไม่อาจใช้อำนาจในฐานะผู้บังคับบัญชาของคณะหรือในฐานะประธานคณะกรรมการประจำคณะ ตามมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ แห่ง พ.ร.บ. มหาสารคาม พ.ศ. ๒๕๓๗ เพื่อออกคำสั่งให้อาจารย์ผู้สอนงดสอนได้โดยลำพัง และโดยที่พระราชบัญญัติดังกล่าวไม่ได้มีการกำหนดขั้นตอนและวิธีการในการที่คณบดีจะออกคำสั่งให้อาจารย์ทำการงดสอนไว้ ดังนั้นในการออกคำสั่งดังกล่าวจึงต้องพิจารณาตาม พ.ร.บ. วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ โดยต้องให้คู่กรณีมีโอกาสที่จะได้ทราบข้อเท็จจริงอย่างเพียงพอและมีโอกาสได้โต้แย้งแสดงพยานหลักฐานของตนตามมาตรา ๓๐ วรรค ๑ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๗๑/๒๕๖๐

กรณีข้าราชการละทิ้งหน้าที่ราชการ และขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชา

กรณีพนักงานส่วนตำบลลงชื่อปฏิบัติราชการ แต่ไม่อยู่ปฏิบัติราชการ ในสำนักงานโดยอ้างว่าออกไปปฏิบัติราชการนอกสำนักงานโดยไม่ได้ขออนุญาต และไม่ได้รับอนุญาตจากผู้บังคับบัญชา ถือเป็นการไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบของทางราชการ และละทิ้งหน้าที่ราชการ ซึ่งเป็นความผิดวินัยตามข้อ ๖ วรรคหนึ่ง และข้อ ๑๓ วรรคหนึ่ง ของประกาศคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดนครราชสีมา เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการสอบสวน การลงโทษทางวินัย การให้ออก จากราชการ การอุทธรณ์และการร้องทุกข์ ลงวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๔๕ นอกจากนี้

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อบ.๗๑/๒๕๖๐ (ต่อ)

ยังมีพฤติการณ์ขัดคำสั่งของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งในหน้าที่ราชการโดยชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบของทางราชการ ซึ่งเป็นความผิดวินัยตามข้อ ๙ วรรคหนึ่งของประกาศ ฉบับเดียวกัน อันเป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง อีกทั้งยังปรากฏว่า พนักงานส่วนตำบลคนดังกล่าว เคยถูกลงโทษตัดเงินเดือน ๕% เป็นระยะเวลา ๒ เดือน ในความผิดฐานเดียวกันมาก่อน กรณีจึงไม่มีเหตุอันควรลดหย่อนโทษ ดังนั้น การที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลใช้ดุลพินิจลงโทษลดขั้นเงินเดือนพนักงานส่วนตำบล คนดังกล่าว ๑ ขั้น จึงเหมาะสมแก่กรณีความผิดแล้ว

อภิปราย & ตอบข้อซักถาม

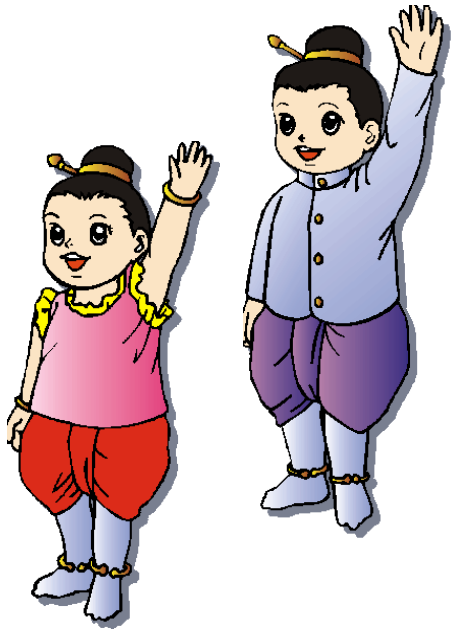

๐๘๗ ๘๗๗ ๗๘๗๘ AIS

๐๘๗ ๘๗๖ ๖๖๗๗ DTAC

๐๘๐ ๓๓๓ ๔๔๒๒ True

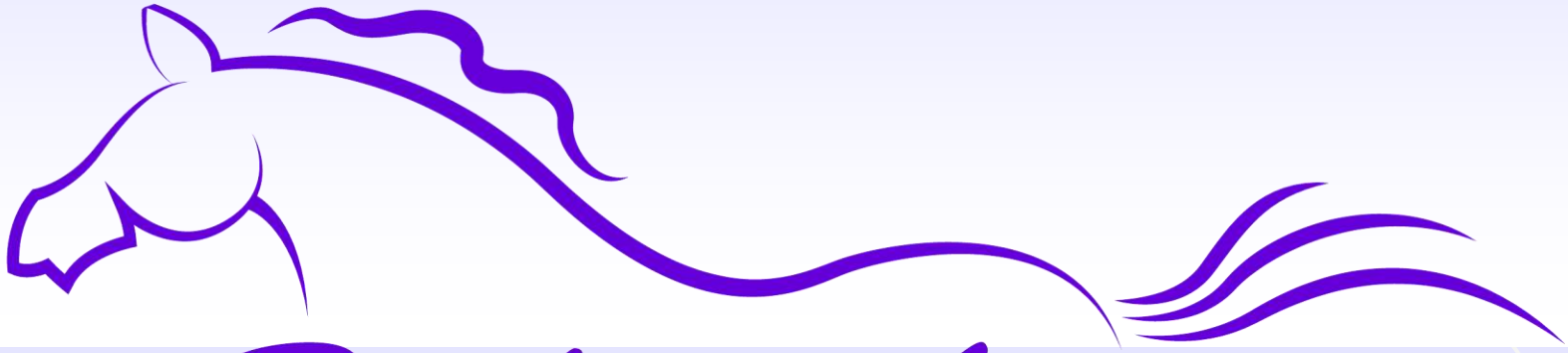

Rachai Asavesna
Law office

สวัสดีครับ

๑๘. ข้อควรระมัดระวัง

ราชัย อัศเวศน์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๙๕๗/๒๕๕๙

เบิกเบี้ยเลี้ยงเท็จ ๑ วัน

ผู้ฟ้องคดีได้รับมอบหมายให้ไปฟังคำให้การพยานโจทก์และนำพยานจำเลยเข้าสืบหักล้างประเด็นในคดีแทนเทศบาลนครสวรรค์ ในวันที่ ๒๔ –๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ เป็นเวลา ๒ วัน ตามคำสั่งที่ ๒๐๒/๒๕๔๗ ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ จึงเป็นหน้าที่ของผู้ฟ้องคดีที่จะต้องติดตามความเคลื่อนไหวในกระบวนการพิจารณาของศาล ตลอดจนกำหนดนัดต่าง ๆ ที่ปรากฏในรายงานกระบวนพิจารณาของศาล หากไม่ทราบก็มีหน้าที่ต้องขวนขวายเพื่อให้ทราบได้ นอกจากนั้นพยานบุคคล ๒ รายที่มาให้ถ้อยคำต่อคณะกรรมการสอบสวนวินัยอย่างร้ายแรงที่ปรากฏตามรายงานการสอบสวนวินัย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๙๕๗/๒๕๕๙ (ต่อ)

(แบบ สว.๖) ก็ไม่ปรากฏว่ามีเหตุโกรธเคืองกับผู้ฟ้องคดี กล่าวคือนายผัน ปราศรัยได้ให้ถ้อยคำว่า *“เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ตนได้รับคำสั่งให้ขับรถไปราชการที่กรุงเทพมหานครพร้อมกับผู้ฟ้องคดีและนายปริญญา จุฬพันธ์ทอง ทนายความ ผู้ฟ้องคดีและนายปริญญาได้เข้าไปดำเนินเรื่องคดีในศาล พอเวลาใกล้เที่ยงนายปริญญาได้เดินออกมาจากศาลคนเดียว แล้วบอกกับตนว่าจะทานข้าวกลางวันก่อนเดินทางกลับจังหวัดนครสวรรค์ เสร็จธุระแล้ว พรุ่งนี้ไม่ต้องมาศาลอีก ตนจึงขับรถกลับจังหวัดนครสวรรค์พร้อมกับนายปริญญา*

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๙๕๗/๒๕๕๙ (ต่อ)

เพียงสองคน กลับถึงจังหวัดนครสวรรค์เวลา ๑๖ นาฬิกา ส่วนวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ตนปฏิบัติหน้าที่ตามปกติที่เทศบาลนครสวรรค์” ส่วนนายปริญญา ได้ให้ถ้อยคำว่า “ตนเป็นทนายความในวันนั่งพิจารณาคดีเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ทนายโจทก์ขอเลื่อนการสืบพยาน ศาลจึงยกเลิกวันนัดสืบพยานจำเลยในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ผู้ฟ้องคดีอยู่ในห้องพิจารณาจนกระทั่งศาลได้อ่านรายงานกระบวนพิจารณาและเมื่อออกมาจากศาล ตนได้ย้ำกับผู้ฟ้องคดีว่าพรุ่งนี้ไม่ต้องมาศาล ผู้ฟ้องคดีได้รับทราบและบอกว่าจะไป

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๙๕๗/๒๕๕๙ (ต่อ)

นอนพักบ้านญาติที่กรุงเทพมหานครอีกหลายวัน ตนจึงกลับจังหวัดนครสวรรค์พร้อมกับคนขับรถ” ซึ่งการให้ถ้อยคำของนายผันและนายปริญญา มีลักษณะที่สอดคล้องกันและไม่ปรากฏเหตุพิเศษใดที่นายปริญญาจะไม่แจ้งให้ผู้ฟ้องคดีทราบว่าจะเดินทางกลับจังหวัดนครสวรรค์ในวันดังกล่าว ส่วนผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำปรากฏตาม แบบ สว.๖ โดยสรุปว่า ในวันนั่งพิจารณาคดี ตนเดินเข้าห้องน้ำเพื่อทำธุระส่วนตัวจึงไม่ได้อยู่ในห้องพิจารณาตลอด และไม่ได้รับรู้รายงานกระบวนพิจารณาของศาลฉบับลงวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ ซึ่งมีเพียงทนายโจทก์

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๑๙๕๗/๒๕๕๙ (ต่อ)

พยานโจทก์ และทนายจำเลยทั้งสองเป็นผู้ลงนามในรายงานกระบวนพิจารณาของศาล ต่อมา ทนายความแจ้งตนว่า ศาลได้เลื่อนพิจารณาคดี เสร็จแล้วกลับได้ เมื่อผู้ฟ้องคดีไปที่ศาลแขวงพระนครเหนือในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ อีกครั้ง จึงได้ทราบแน่ชัดว่าศาลได้เลื่อนการพิจารณาคดีซึ่งไม่ปรากฏเหตุผลที่ชัดเจนว่าเหตุใดผู้ฟ้องคดีซึ่งมีข้อสงสัยในเรื่องกำหนดนัดในวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗ จึงไม่โทรศัพท์นัดหมายกับทนายความเกี่ยวกับกำหนดนัดในวันดังกล่าว แต่กลับเลือกที่จะเดินทางไปที่ศาลแขวงพระนครเหนือด้วยตนเองจึงได้ทราบถึง

มติคณะรัฐมนตรีอ้างว่าไม่รู้กฎหมายและระเบียบในหน้าที่

ด้วยในคราวประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๔๙๗ ได้พิจารณาเห็นว่า ข้าราชการแต่ละคนย่อมมีหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบตามตำแหน่งหน้าที่ของตนหากได้ปฏิบัติงานในหน้าที่ก็ดีหรือละเว้นมิได้ปฏิบัติก็ดี เป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการแล้ว จะอ้างว่าไม่รู้กฎหมายหรือระเบียบแบบแผนข้อบังคับของทางราชการมิได้

จึงได้ลงมติว่า ข้าราชการผู้มีหน้าที่ปฏิบัติการอย่างใดอย่างหนึ่งจะอ้างว่าไม่รู้กฎหมายหรือระเบียบแบบแผนข้อบังคับอันตนจำต้องปฏิบัติและอยู่ในหน้าที่ของตนมิได้ การที่ข้าราชการปฏิบัติงานไม่ชอบด้วยกฎหมายระเบียบแบบแผนก็ดี หรือละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กฎหมายและระเบียบแบบแผนกำหนดก็ดี ให้ถือว่าเป็นการผิดวินัยหรือหย่อนสมรรถภาพแล้วแต่กรณี และให้ผู้บังคับบัญชาพิจารณาลงโทษตามควรแก่กรณีต่อไป (*หนังสือกรมสารบรรณคณะรัฐมนตรีฝ่ายบริหาร ที่ น.ว. ๘๙/๒๔๙๗ เรื่อง ข้าราชการอ้างว่าไม่รู้กฎหมายและระเบียบแบบแผนในหน้าที่ ลงวันที่ ๑ เมษายน ๒๔๙๗*)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.342/2558

กรณีผู้ใหญ่บ้านอ้างว่า ไม่รู้กฎหมายว่าตนสามารถถูกถอดถอนได้ตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2475

การได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ว่าตำแหน่งใดๆก็ตามจะต้องตกอยู่ในบังคับของกฎหมาย.....ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้น จะต้องรู้กฎหมายและไม่อาจยกความไม่รู้กฎหมายขึ้นกล่าวอ้างได้.....ดังนั้นเจ้าหน้าที่ของรัฐจึงต้องศึกษาข้อกฎหมาย ทั้งอำนาจหน้าที่ข้อห้ามข้อปฏิบัติให้ชัดเจน.....เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่ง นั้นบรรลุวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่ให้อำนาจ.....

“การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย”

(ไม่อาจอ้างความไม่รู้ให้พ้นผิด)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด ที่ อ.๘๓๗/๒๕๕๕

แม้ว่านายเอ จะได้รับมอบหมายงานจากผู้บังคับบัญชาให้เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดทำสัญญารับสภาพหนี้และผ่อนชำระเงิน ซึ่งเป็นงานที่ตนไม่มีความรู้และไม่เคยปฏิบัติงานด้านกฎหมายและบัญชีมาก่อน ทั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ยังเห็นว่าการกระทำของนายเอมิใช่การประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงเนื่องจากนายเอไม่มีหน้าที่โดยตรงและไม่มีความรู้เชี่ยวชาญทางด้านกฎหมายและหน่วยงานไม่ได้จัดอบรมให้ความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากงานในหน้าที่ แต่เมื่อได้รับมอบหมายงานจากผู้บังคับบัญชาแม้จะเป็นงานนอกเหนืองานที่มีหน้าที่ปฏิบัติอยู่เป็นประจำและไม่มีความรู้เกี่ยวกับงานนั้นก็ตาม ในฐานะผู้ใต้บังคับบัญชาย่อมมีหน้าที่ต้องปฏิบัติงานดังกล่าวด้วยความอุตสาหะ เอาใจใส่ ระมัดระวัง รักษาประโยชน์ของทางราชการหากเห็นว่าตนเองไม่มีความรู้เกี่ยวกับการทำสัญญารับสภาพหนี้

“การปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมาย” (ต่อ)

(ไม่อาจอ้างความไม่รู้ให้พ้นผิด)

และผ่อนชำระเงินก็ควรจะปรึกษาและขอคำแนะนำอย่างเป็นทางการ และเป็นลายลักษณ์อักษรจากหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง ซึ่งจะมีความรู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการทำสัญญาโดยเฉพาะ การที่นายเอไม่ดำเนินการแต่กลับสอบถามหรือขอคำแนะนำปรึกษาเป็นการภายในไม่อาจนำมาอ้างอิงเป็นข้อแก้ตัวได้ ประกอบกับกองกฎหมายได้จัดทำร่างสัญญาให้นายเอแล้ว นายเอกลับเห็นว่าไม่รัดกุมครอบคลุมเนื้อหา จึงดำเนินการจัดทำสัญญารับสภาพหนี้ขึ้นใหม่ทั้งที่ตนเองไม่มีความรู้เชี่ยวชาญ กรณีจึงถือได้ว่าเป็นการกระทำโดยปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลที่อยู่ในสภาวะเช่นนั้นจักต้องมีความวิสัยและพฤติการณ์และนายเออาจใช้ความระมัดระวังเช่นว่านั้นได้แต่หาใช้ให้เพียงพอไม่ จึงเป็นการกระทำโดยประมาท และความเสียหายดังกล่าวย่อมไม่อาจเกิดขึ้นได้หากวิญญูชนทั่วไปได้ดำเนินการด้วยความระมัดระวังเอาใจใส่เพื่อรักษาผลประดยชน์ของทางราชการ ดังนั้น การกระทำของนายเอจึงเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๗/๒๕๕๙

(อ้างว่างานเยอะ เลยเป็นความบกพร่องหรือหย่อนความสามารถ)

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาต่อไปว่า ผู้ฟ้องคดีมีพฤติการณ์และการกระทำเข้าลักษณะเป็นผู้หย่อนความสามารถในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการ บกพร่องในหน้าที่ราชการหรือประพฤติตนไม่เหมาะสมกับตำแหน่งในอันที่จะปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือไม่ เห็นว่า จากข้อเท็จจริงดังกล่าวรับฟังได้ว่า สำนวนคดีที่ผู้ฟ้องคดีสอบสวนล่าช้าจำนวน ๒๙ คดี เป็นคดีที่มีการแจ้งความร้องทุกข์ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๖ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ... การที่ผู้ฟ้องคดีปล่อยคดีไว้โดยไม่เร่งรัดดำเนินการสืบสวนสอบสวนและไม่ได้ขอขยายระยะเวลาการสอบสวนต่อผู้บังคับบัญชาตามระเบียบล่วงเลยมาเป็นเวลาหลายปี พฤติกรรมการกระทำของผู้ฟ้องคดีแม้จะฟังว่าไม่มีเจตนาทุจริต แต่ก็แสดงให้เห็นถึงความเกียจคร้านไม่รับผิดชอบเอาใจใส่ต่อหน้าที่การงาน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๓๘๗/๒๕๕๙ (ต่อ)

ในการสอบสวนคดีอาญา แม้จะไม่ปรากฏว่ามีการทุจริตหรือเสียหายต่อราชการ เพราะไม่มีคู่กรณีหรือผู้เสียหายร้องเรียนถึงความล่าช้าในการปฏิบัติหน้าที่ แต่ก็ย่อมแสดงให้เห็นถึงความบกพร่องหรือหย่อนความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ราชการที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าความล่าช้าในการสอบสวนมีสาเหตุจากผู้ฟ้องคดีมีปริมาณงานมากถึงปีละ ๑๐๐ คดี นั้น เห็นว่า ผู้ฟ้องคดีรับคดีปีละประมาณ ๑๐๐ คดี ซึ่งผู้บังคับบัญชาของผู้ฟ้องคดีได้ให้ถ้อยคำว่า เมื่อเปรียบเทียบกับพนักงานสอบสวนคนอื่นที่มีสำนวนคดีมากน้อยไม่ต่างกันแล้วไม่มีพนักงานสอบสวนคนใดทำสำนวนการสอบสวนบกพร่องล่าช้าดังเช่นผู้ฟ้องคดี ข้ออ้างของผู้ฟ้องคดีว่ามีปริมาณงานมากเป็นเหตุให้การทำสำนวนคดีล่าช้าเกินสมควรจึงไม่อาจอ้างได้ ... ดังนั้น คำสั่งที่ลงโทษให้ผู้ฟ้องคดีออกจากราชการ จึงชอบด้วยกฎหมายแล้ว

คำพิพากษาฎีกา ที่ ๒๕๖๔/๒๕๕๗

การเล่นเน็ต แชต

โจทก์เป็นพนักงานฟ้องนายจ้างเป็นจำเลยว่าไล่ออกเนื่องจากการเล่นเน็ต แชต ไม่เป็นธรรม ศาลฎีกาพิพากษาว่าเนื่องจากเวลาทำงานโจทก์เล่นเน็ตพูดคุยในเรื่องส่วนตัวเป็นประจำเกือบทุกวันวันละเป็นชั่วโมงก็มี ถือว่าโจทก์ใช้เวลาทำงานของจำเลยไปในเรื่องไม่เกี่ยวกับงาน กรณีเช่นนี้เป็นการกระทำอื่นอันไม่สมควรแก่การปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ลุล่วงไปโดยถูกต้องและสุจริต จำเลยชอบที่จะเลิกจ้างโจทก์ได้ทันทีโดยมิพักต้องบอกกล่าวล่วงหน้าและไม่ต้องจ่ายสินจ้างแทนการบอกกล่าวล่วงหน้า และการที่โจทก์ใช้เวลางานของจำเลยทำเรื่องส่วนตัวย่อมทำให้จำเลยได้รับความเสียหายจึงเป็นการเลิกจ้างที่มีเหตุอันสมควรจึงไม่เป็นการเลิกจ้างที่ไม่เป็นธรรม

คำพิพากษาปกครองสูงสุด ที่ อ.๓๕๙/๒๕๕๙

(อ้างว่าทวงด้วยวาจา.....ศาลไม่รับฟัง)

คดีฟ้องว่า จนท.ละเลยต่อการปฏิบัติหน้าที่ปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าตาม ม.๙(๒) การที่ผู้ฟ้องคดีอ้างว่าได้ทวงถามเรื่องด้วยวาจาต่อหน่วยงานแล้ว โดยไม่มีหลักฐานมาแสดงต่อศาล จึงเป็นข้อกล่าวอ้างลอย ๆ

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๖๒/๒๕๕๙

(สั่งให้มาปฏิบัติหน้าที่ช่วงปิดภาคเรียนแต่ไม่มาและไม่ลา)

ผอ.รร.สั่งให้ครู 2 คนมาปฏิบัติหน้าที่ช่วงปิดภาคเรียนแต่ข้าราชการครูไม่มาและไม่ลา จึงมีคำสั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือน

ศาลปกครองสูงสุดได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อ 6 ของระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยกำหนดเวลาทำงาน และวันหยุดราชการของสถานศึกษา พ.ศ.2547 กำหนดว่า *“วันปิดภาคเรียนคือวันหยุดพักผ่อนของนักเรียน ซึ่งสถานศึกษาอาจ*

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๐๖๒/๒๕๕๙ (ต่อ)

อนุญาตให้ข้าราชการหยุดพักผ่อนด้วยก็ได้ แต่ถ้ามีราชการจำเป็น ให้ข้าราชการมาปฏิบัติราชการเหมือนการมาปฏิบัติราชการตามปกติ”

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าข้าราชการทั้ง ๒ คน ไม่มาปฏิบัติราชการโดยไม่ยื่นใบลาจึงถือว่าเป็นขาดราชการโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร คำสั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนจึงชอบด้วยกฎหมาย พิพากษายกฟ้อง

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๖๒/๒๕๕๘

(ลาไม่ถูกต้อง - ละทิ้งราชการ - วินัยร้ายแรง)

ในการลากิจเพื่อพักรักษาตัวของผู้ฟ้องคดีนั้น ไม่ปรากฏว่ามีใบรับรองแพทย์ให้การรับรองว่าผู้ฟ้องคดีควรจะพักรักษาตัวต่อเนื่องอีกแต่อย่างใด จึงเชื่อได้ว่าอาการเจ็บป่วยของผู้ฟ้องคดีไม่ได้ร้ายแรงถึงขนาดที่จะไม่สามารถปฏิบัติราชการได้ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลาป่วยเป็นเวลา ๒๖ วัน จึงเพียงพอในการพักรักษาตัวแล้ว อีกทั้งในการลากิจส่วนตัวนั้น ผู้ฟ้องคดีจะต้องเสนอหรือจัดส่งใบลาต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ และต้องได้รับอนุญาตเสียก่อนจึงจะลาได้ เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นไม่สามารถรอรับอนุญาตได้ทัน เมื่อปรากฏว่าผู้ฟ้องคดีได้ยื่นใบลากิจส่วนตัวภายหลังที่ได้หยุดราชการไปแล้วอันเป็นการลากิจส่วนตัวย้อนหลัง เป็นการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามข้อ ๑๙ ของระเบียบว่าด้วยการลาของราชการ พ.ศ. ๒๕๓๕ ทั้งที่ ผู้ฟ้องคดี

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๒๖๒/๒๕๕๘ (ต่อ)

รับราชการมาเป็นเวลานาน และมีตำแหน่งเป็นถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาซึ่งเป็นระดับผู้บริหารสถานศึกษา ย่อมต้องทราบระเบียบปฏิบัติในการลาเป็นอย่างดี แต่ผู้ฟ้องคดีกลับไม่ใส่ใจประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องตามระเบียบปฏิบัติของทางราชการ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ไม่อนุญาตให้ผู้ฟ้องคดีลากิจส่วนตัว จึงเป็นการใช้ดุลพินิจโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว และเมื่อผู้ฟ้องคดีไม่ได้รับอนุญาตให้ลากิจตั้งแต่วันที่ ๒๘ เม.ย. ๒๕๕๑ ถึงวันที่ ๑๖ พ.ค. ๒๕๕๑ รวมเป็นเวลา ๑๙ วัน กรณีจึงเป็นการละทิ้งหน้าที่ราชการติดต่อกันในคราวเดียวกันเป็นเวลาเกินกว่า ๑๕ วัน โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร และมีพฤติการณ์อันแสดงถึงความจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๘๗ วรรคสอง แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๗

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๓๖/๒๕๕๗

ขาดราชการเลื่อนเงินเดือนไม่ได้ (ลาพักผ่อนแต่ไม่ได้รับอนุญาตให้ลา)

รองปลัดยื่นใบลาพักผ่อนตั้งแต่วันที่ 9 ถึงวันที่ 12 เมษายน ปลัดพิจารณาแล้วเห็นว่าในช่วงเวลาดังกล่าวปลัดต้องไปราชการ (อบรม) และมีงานราชการจะต้องปฏิบัติ หากอนุญาตให้ลาจะเกิดความเสียหายต่อราชการได้ จึงไม่อนุญาตให้ลา แต่รองปลัดเมื่อยื่นใบลาแล้วกลับไม่รอฟังว่าปลัดอนุญาตให้ลาหรือไม่ หัวหน้าสำนักปลัดพยายามติดต่อก็ติดต่อไม่ได้ จึงให้เจ้าหน้าที่โทรศัพท์แจ้งให้สามีของรองปลัดทราบ ซึ่งรองปลัดควรทราบจากสามีว่าปลัดไม่อนุญาตให้ลาพักผ่อน และควรกลับมาปฏิบัติราชการ แต่กลับหยุดราชการไปตามที่ยื่นใบลาไว้ จึงถือว่ารองปลัดขาดราชการ คำสั่งไม่เลื่อนขั้นเงินเดือนจึงชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๓๘/๒๕๕๑

(สร้างหลักฐานเพื่อให้มีการเบิกจ่ายเงินเท็จ)

ผู้ฟ้องคดีจัดทำฎีกาเบิกเงินเป็นค่าปรับปรุงถนน และเขียนเช็คจ่ายให้กับ หจก.ธ พร้อมกับจัดทำสมุดคุมการสั่งจ่ายเช็คในฐานะหัวหน้าส่วนการคลังได้ลงนามในเอกสารใส่แฟ้มเสนอเซ็นวางไว้บนโต๊ะทำงาน เจ้าหน้าที่จึงได้นำแฟ้มเสนอปลัด อบจ. และนายก อบจ. ๑ ผู้มีอำนาจสั่งจ่ายเงิน และได้มีการลงนามในเอกสาร

คณะกรรมการตรวจการจ้างพบว่างานเสร็จ ๑๐% จึงไม่ตรวจรับ ต่อมาผู้ฟ้องคดีได้มีหนังสือให้ยืนยันการส่งมอบงานถึง หจก.ธ โดยไม่มีอำนาจ และสั่งให้เจ้าหน้าที่ลงทะเบียนส่งย้อนหลังแทรกลงในสมุดทะเบียนส่งโดยใช้เลขหนังสือซ้ำฯ และสั่งให้ลงทะเบียนรับหนังสือส่งมอบค่าซ่อมแซมปรับปรุงถนนของ หจก.ธ โดยลงทะเบียนรับย้อนหลังแทรกในสมุดทะเบียนรับด้วย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๓๘/๒๕๕๑ (ต่อ)

แม้ว่าการกระทำของผู้ฟ้องคดีจะไม่เป็นความผิดฐานปลอมเอกสารราชการ แต่ก็เป็นการสร้างหลักฐานเท็จเพื่อให้มีหลักฐานการเบิกจ่ายเงินสมบูรณ์ แม้ต่อมาได้สั่งให้ยกเลิกฎีกาเบิกเงินและมิให้จ่ายเช็คให้กับผู้รับจ้าง ทางราชการยังไม่ได้รับความเสียหาย แต่ก็ถือว่าได้กระทำความผิดฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและเที่ยงธรรม อาศัยหรือยอมให้ผู้อื่นอาศัยอำนาจหน้าที่ราชการของตนไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อมหาประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่น ฐานไม่ปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไปตามกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการ และฐานรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาโดยการปกปิดข้อความจริงซึ่งต้องแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาทราบ

แม้อาจใช้ดุลพินิจเตรียมการจัดทำฎีกาและเขียนเช็คสั่งจ่ายเงินไว้ล่วงหน้าเพื่อให้สามารถเบิกจ่ายเงินได้ทันทีเมื่อตรวจรับงานแล้วได้ แต่ต้องเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีทราบว่างานใกล้จะเสร็จตามสัญญา การที่ผู้ฟ้องคดีกับนาย ว. หุ้นส่วนผู้จัดการ หจก.ธ เป็นสามีภรรยากัน อาศัยอยู่ด้วยกัน จึงย่อมทราบดีว่าทำงานเสร็จเพียง ๑๐%

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๕๓๘/๒๕๕๑ (ต่อ)

คำสั่งลงโทษตัดเงินเดือนผู้ฟ้องคดีของนายก อบจ. ๑ จึงชอบด้วยกฎหมายต่อมา ผู้ฟ้องคดีโอนไป อบจ. ๒ และยื่นอุทธรณ์คำสั่งลงโทษ ต่อนายก อบจ. ๒

ตามกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๖ ว่าด้วยการอุทธรณ์และการพิจารณาอุทธรณ์ ข้อ ๑๓ กำหนดว่า เมื่อ อ.ก.พ. จังหวัด อ.ก.พ. กรม หรือ อ.ก.พ. กระทรวง ได้พิจารณาวินิจฉัยอุทธรณ์แล้ว ถ้าเห็นว่า การสั่งลงโทษไม่ถูกต้องหรือไม่เหมาะสมกับความผิด และเห็นว่าผู้อุทธรณ์ได้กระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง แต่ควรได้รับโทษหนักขึ้น ให้มีมติให้เพิ่มโทษเป็นสถานโทษหรืออัตราโทษที่หนักขึ้น การที่ กจจ. ๒ (= อ.ก.พ. กระทรวง และ อ.ก.พ. กรม) เห็นว่า การลงโทษยังไม่เหมาะสมกับความผิด จึงมีมติให้เพิ่มโทษเป็นลงโทษลดขั้นเงินเดือน ๑ ขั้น มติจึงชอบด้วยกฎหมาย และคำสั่งที่สั่งเพิ่มโทษตามมติฯ จึงเป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.777/2561

รับรองข้อมูลเท็จ (โทษไล่ออก)

เมื่อภัยพิบัติผ่านพ้นไป รัฐต้องให้ความช่วยเหลือประชาชนตามควรแก่กรณี การให้เงินถือเป็นวิธีการหนึ่งที่รัฐเข้าไปช่วยเหลือเพื่อชดเชยความเสียหายในเบื้องต้น โดยเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการสำรวจและแจ้งข้อมูลจำนวนราษฎรที่รับความเสียหายเพื่อให้รัฐจัดสรรเงินอย่างถูกต้อง ข้อมูลที่ถูกต้องตามความเป็นจริง ความช่วยเหลือจึงตรงกับความเดือดร้อนของประชาชน

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.777/2561 (ต่อ)

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ตามแบบ กษ.01 และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้ใหญ่บ้านลงลายมือชื่อรับรองข้อมูลความเสียหายให้แก่ราษฎรจำนวน 7 ราย โดยไม่ได้รับความเสียหายจริง การลงลายมือชื่อรับรองข้อมูลดังกล่าวจึงเป็นการรายงานเท็จต่อผู้บังคับบัญชาเป็นเหตุให้ราชการได้รับความเสียหาย และยังน่าเชื่อว่าผู้ใหญ่บ้านได้เรียกและรับเงินเพื่อเป็นการตอบแทนกรณีช่วยเหลือรับรองข้อมูลอันเป็นเท็จ อันเป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง คำสั่งลงโทษไล่ออกจึงชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 548/2554

ต้องทักท้วงคำสั่งที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

ผู้บังคับบัญชาสั่งการโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ผู้รับคำสั่งต้องทักท้วง หากผู้รับคำสั่งดำเนินการต่อไปโดยที่ไม่ทักท้วง ต่อมาจะยกเหตุดังกล่าวโดยอ้างว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือนายกเทศมนตรีสั่งการให้ทำ มาเป็นเหตุยกเว้นเพื่อให้ตนเองพ้นผิดไม่ได้ จึงเป็นความผิดวินัยร้ายแรงฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการเช่นเดิม

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค 6

หากทักท้วงแล้วไม่ต้องรับผิด

(คดีดำ อท.19/2560)

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค 6 ได้มีคำพิพากษาว่า นายกเทศมนตรีเมือง...กับพวกรวม 14 คน มีความผิด อาญา ม. 151 และม.157 และ พ.ร.บ.เกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 ม.7 และ ม. 12 จำคุก 6 ปี ไม่รอลงอาญาปรับนิติบุคคลที่รับดำเนินการ 200,000 บาท , จำเลยที่ 3 และจำเลยที่ 5 ลงโทษจำคุก 2 ปี และปรับ 10,000 บาท ให้รอมีกำหนด 2 ปี

กรณี จัดจ้างโครงการก่อสร้างลานอเนกประสงค์ โดยมิชอบ และพิพากษายกฟ้องคณะกรรมการตรวจการจ้างและช่างควบคุมงาน เนื่องจากได้ทักท้วงแล้ว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๙๒/๒๕๕๙

เอาทรัพย์สินราชการไปใช้ส่วนตัว

ผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ว. เป็นผู้ไปเอาเหล็กจำนวน ๑๐ เส้นที่เหลือจากการได้รับบริจาคในการซ่อมแซมบ้านให้แก่ผู้ยากไร้จากใต้ถุนบ้านของนาย พ. ไปใช้ต่อเติมบ้านของตนโดยพลการ แม้ต่อมาได้มีการทำบันทึกข้อตกลงระหว่างนาง ล. ภรรยาของผู้ฟ้องคดีกับนาย พ.ฉบับลงวันที่ ๒๐ ธันวาคม ๒๕๕๒ ตกลงแลกเปลี่ยนเหล็กกับการสร้างห้องน้ำให้และได้มีการสร้างให้นาย พ. แล้วก็ตามแต่บันทึกข้อตกลงดังกล่าว

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๙๒/๒๕๕๙ (ต่อ)

ก็เป็นการทำขึ้นภายหลังจากที่มีการร้องเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการกระทำของผู้ฟ้องคดีแล้ว จึงไม่ทำให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากความผิดที่ได้กระทำขึ้น การกระทำของผู้ฟ้องคดีจึงเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น กรณีจึงถือว่าผู้ฟ้องคดีมีพฤติกรรมในทางทุจริตตามความในมาตรา ๔๗ ทวิ (๒) และมีผลทำให้สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องสิ้นสุดลงตามมาตรา ๔๗ ตรี วรรคหนึ่ง (๗)

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๕๙๒/๒๕๕๙

แห่ง พ.ร.บ. สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ การที่ผู้ถูกฟ้องคดีมีคำวินิจฉัย ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๕๔ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ว. จึงเป็นคำสั่งทางปกครองที่ชอบด้วยกฎหมาย

คำพิพากษาฎีกาที่ 10823/2551

อ้างว่าไม่ได้เป็นผู้มีวิชาชีพเพื่อให้พ้นความรับผิด

คำว่า"ผู้มีวิชาชีพในการก่อสร้าง" ไม่ได้จำกัดเฉพาะผู้ที่ได้เล่าเรียนมาโดยตรงเพื่อเป็นสถาปนิก วิศวกร หรือหัวหน้าคนงาน แต่หมายถึงผู้มีอาชีพที่ต้องอาศัยวิชาความรู้ ความชำนาญ หรือผู้มีความรู้ ซึ่งอาจได้จากการเล่าเรียนโดยตรงหรือจากการทำงานอันเป็นการฝึกฝนในการประกอบอาชีพเป็นปกติธุระก็ได้ ดังนั้น แม้จำเลยที่ 3 ไม่ได้จบการศึกษาด้านก่อสร้างอาคาร ก็ถือได้ว่าจำเลยที่ 3 มีความรู้ความชำนาญและใช้ความรู่ด้านการก่อสร้างในการประกอบอาชีพเป็นปกติธุระ จึงถือว่าจำเลยที่ 3 มีอาชีพในการก่อสร้างอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างด้วย ...

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๙๗๗/๒๕๕๙

ในขณะที่ผู้ฟ้องคดีเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ ณ สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจังหวัดสุรินทร์ เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ (นายกองค์การบริหารส่วนตำบล) เป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติให้ผู้ฟ้องคดีเดินทางไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ ซึ่งแม้ว่าการเดินทางไปปฏิบัติราชการดังกล่าวของผู้ฟ้องคดีจะเป็นการเดินทางไปราชการตามคำสั่งโดยชอบของผู้บังคับบัญชาซึ่งสั่งการตามอำนาจหน้าที่ แต่สิทธิในการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการซึ่งเป็นเรื่องของงบประมาณ เป็นอีกส่วนหนึ่งต่างหากจากคำสั่งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการซึ่งเป็นเรื่องของการบริหารงานบุคคล ด้วยเหตุดังกล่าว การใช้สิทธิในการเบิก

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๑๙๗๗/๒๕๕๙ (ต่อ)

ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ จึงต้องได้รับการอนุมัติจากผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๓ ตามข้อ ๗ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการของเจ้าหน้าที่ท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๔๘ เสียก่อน จึงมีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ฟ้องคดีไม่ได้ขออนุมัติต่อผู้บังคับบัญชาผู้มีอำนาจก่อนการเดินทางไปราชการ จึงเป็นกรณีที่ผู้ฟ้องคดีมิได้ปฏิบัติตามระเบียบเกี่ยวกับการเบิกค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ ผู้ฟ้องคดีจึงไม่มีสิทธิได้รับค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการในครั้งนี้ และไม่ผูกพันผู้ถูกฟ้องคดีที่ ๑ ที่จะต้องพิจารณาคำขอของผู้ฟ้องคดีแต่อย่างใด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5746/2559

ขณะลงลายมือชื่อในสัญญาเช่าซื้อ กรรมการโจทก์เป็นผู้ลงลายมือชื่อโดยไม่ได้ประทับตรา แต่เพิ่งมาประทับตราภายหลังเนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงตราประทับเพราะมีการจดเปลี่ยนชื่อบริษัท แสดงว่าขณะลงลายมือชื่อโจทก์มิได้ประทับตรา ถือไม่ได้ว่าโจทก์ลงลายมือชื่อในสัญญาสัญญาเช่าซื้อเป็นโมฆะ ตาม ป.พ.พ. มาตรา 572 วรรคสอง ไม่อาจให้สัตยาบันได้แม้จะมีการเข้าถือเอาประโยชน์จากสัญญา

คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๑๘๔/๒๕๕๗

ไม่อาจอ้างเหตุที่บุคคลอื่นไม่ถูกดำเนินการทางวินัย มาเป็นเหตุยกเว้นโทษของตนเองได้

ส่วนที่ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์โดยอ้างว่า มีการเลือกปฏิบัติกรณีนาย ส. ซึ่งเป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ ไม่ควบคุมดูแลการลงเวลาปฏิบัติงานอย่างเคร่งครัด และกระทำผิดวินัยกรณีไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนในส่วนที่กำหนดให้ผู้บังคับบัญชามีหน้าที่ป้องกันมิให้ผู้ใต้บังคับบัญชากระทำผิดวินัย โดยการเอาใจใส่สังเกตการณ์ และขจัดเหตุที่อาจก่อให้เกิดการกระทำผิดวินัยในเรื่องอันอยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการป้องกันตาม ควรแก่กรณีได้แต่นาย ส. กลับมิได้ถูกดำเนินการทางวินัยนั้น เห็นว่า การดำเนินการทางวินัยกับ ข้าราชการพลเรือนรายใดเป็นอำนาจหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือนบัญญัติผู้ฟ้องคดีไม่อาจอ้างการไม่ดำเนินการทางวินัยของผู้บังคับบัญชาว่าเป็นการเลือกปฏิบัติมาเป็นเหตุยกเว้นมิให้ผู้ฟ้องคดีต้องได้รับโทษจากการกระทำผิดวินัยของตนได้

อภิปราย & ตอบข้อซักถาม

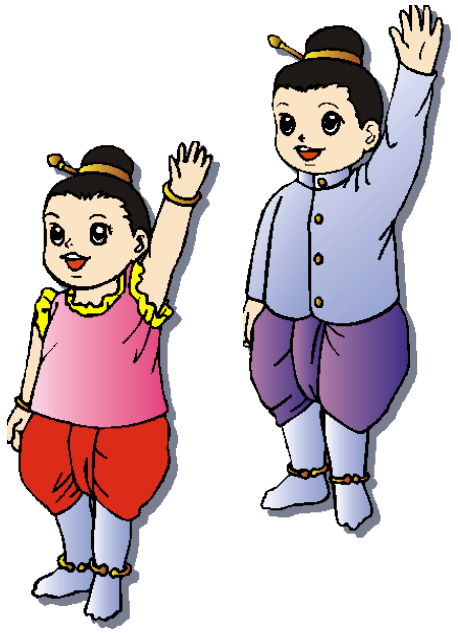

๐๘๗ ๘๗๗ ๗๘๗๘ AIS

๐๘๗ ๘๗๖ ๖๖๗๗ DTAC

๐๘๐ ๓๓๓ ๔๔๒๒ True

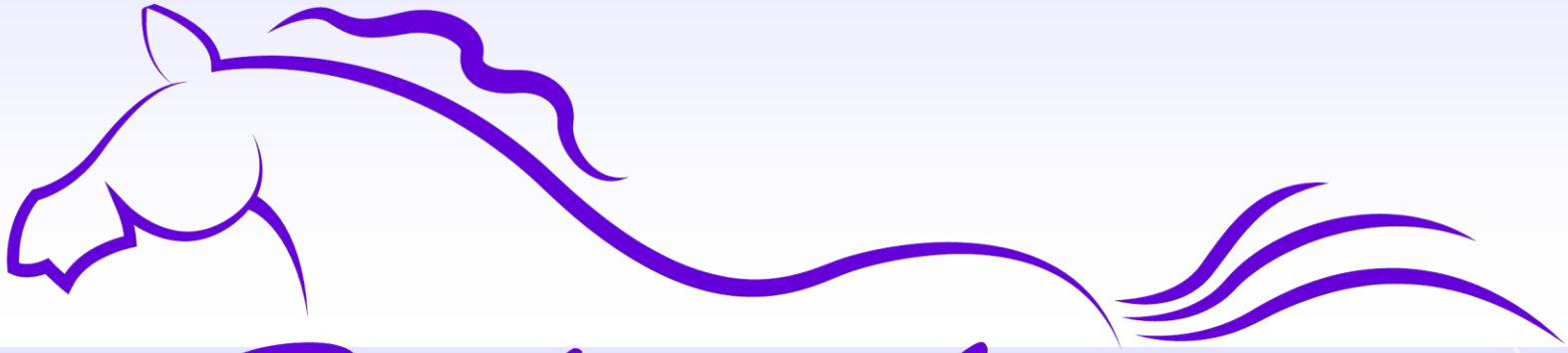

Rachai Asavesna
Law office

สวัสดีครับ